PARTICIPATIE

Formele participatie			
Beleidsnota	Minister		Pagina
Steden	Van den Bossche	**2. OMGEVINGSANALYSE** **Bestuurskracht in de steden** **Stedelijk activisme** **…** • De centrumsteden spelen een belangrijke rol bij de uitvoering van het gemeentedecreet (strategische meerjarenplanning, budgethouderschap). Ze nemen in diverse domeinen zoals onderwijs en huisvesting een regierol op. Ze stimuleren veranderingsprocessen in de eigen organisatie (eenloketdienstverlening, gebieds-gerichte werking, projectmanagement en procesmanagement). Ze verzelfstandigen bepaalde functies (autonome gemeentebedrijven, vzw's) en ze investeren in professionalisering van de ambtelijke organisatie en in strategische besluitvorming. • Zo hebben verschillende steden hun medewerking verleend aan een recent SBOVonderzoek 'Een paradigma-tisch sturingsmodel voor strategische beleidsvorming in Vlaamse steden' (2009), waarin dieper ingegaan wordt op de sturingsmodellen die de steden hanteren. • De steden hebben ook deelgenomen aan een **Werkgroep participatie**, die op initiatief van de Vlaamse overheid in 2007 werd opgericht om een visie op participatie en een beleidskader te ontwerpen. Die visie moet zowel lokale bestuurders inspireren, als de vele organisaties die actief zijn in de stad en natuurlijk ook de burgers zelf. De aanbevelingen van deze werkgroep zijn gebundeld in het rapport 'Burgerparticipatie in Vlaamse steden' (De Rynck e.a. 2009).	20
Steden	Van den Bossche	**Strategische doelstellingen** **Strategische doelstelling 7 : de steden bieden meer ruimte voor inspraak en betrokkenheid van bewoners** Het regeerakkoord bepaalt : *De bedoeling is om het bestuur dichter bij de burger te brengen. We opteren voor een opbouw van onderuit. Het Vlaamse beleid streeft naar een volwaardige participatie aan het maatschappelijk leven voor iedereen.* • Het Charter van Leipzig wijst op de noodzaak van betrokkenheid van dat burgers, de bedrijfswereld en het	32

		middenveld bij het stedelijke ontwikkelingsbeleid. Inwoners zijn de beste graadmeter voor de beoordeling van het bestuur van een stad. Hun mening en betrokkenheid zorgt voor een geleefde stad in plaats van een geplande stad. • Binnen de eigen instrumenten van het Vlaams stedenbeleid blijven inspraak en participatie de hefbomen voor stadsontwikkeling. • Betrokkenheid en inspraak stimuleren is een continu proces. Elke dag zetten de steden nieuwe participatieve processen op, worden nieuwe inspraakmodellen uitgeprobeerd. Veranderende steden, vragen eigentijdse participatiepraktijken en bestuurskrachtige stadsbesturen. • Eén van de aandachtspunten in deze legislatuur - is de invoering van de aanbevelingen van het eindrapport "Burgerparticipatie in de Vlaamse steden" (olv prof F De Rynck). Het rapport werd op 5 februari 2009 voor-gesteld aan de Commissie Stedenbeleid van het Vlaams Parlement. Het rapport richt zich niet alleen tot de steden, maar ook tot Vlaamse overheid. Zij heeft met haar bevoegdheden, decreten,regelgeving, en subsidiëring zowel een directe als indirecte invloed op het stedelijke participatiebeleid. • Binnen het Vlaams stedenbeleid zullen vernieuwende plannings- en participatievormen ondersteund worden. Zo is het is wenselijk rond voor de steden belangrijke thema's een soort toekomstdenken met de steden op te zetten. Hoe kunnen steden en Vlaanderen nog beter kennis over de evolutie van de steden opbouwen? Internationaal gezien maken het toekomst- en procesdenken een steile opgang. De meerwaarde om toekomst-scenario's voor Vlaamse steden te maken is immers veelzijdig. Het betreffen experimenten die lokale en bovenlokale overheidsactoren, vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, academici en inwoners aanzetten tot samen denken op langere termijn. • Beleidseffecten en indicatoren (stadsmonitor) - het aandeel van de inwoners dat zich voldoende geïnformeerd voelt over de activiteiten, de dienstverlening, de initiatieven en de beslissingen over en door de stad neemt toe; - het aandeel van de inwoners dat vindt dat het stadsbestuur de inwoners voldoende raadpleegt.	
Steden	Van den Bossche	**Operationele Doelstellingen** **Operationele doelstelling 3 : de stadsregionale samenwerking faciliteren** Het rapport en de aanbevelingen zijn voorgesteld aan de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken. De	38

		Adviesraad formuleert tegen het jaareinde 2009 een advies. Het Vlaams stedenbeleid zal dit advies van dichtbij opvolgen en in nauw overleg met de Vlaamse minister bevoegd voor Binnenlands Besuur concrete voorstellen uitwerken.	
Wonen	Van den Bossche	**Strategische Doelstelling 5. Inzetten op een sociaal warme samenleving** **OD 5.2 Woonbeleid, welzijns- en zorgbeleid worden verder op elkaar afgestemd** Maar de toepassing van beide regelgevingen stoot op heel wat praktische problemen. Deze problemen worden in kaart worden gebracht door de denktank wonen-welzijn, waarin vertegenwoordigers van de departementen en IVA's van zowel het beleidsveld wonen als welzijn zetelen en middenveldorganisaties. Deze inventaris legt de pijnpunten in de samenwerking tussen wonen en welzijn bloot en vormt de basis om de wetgeving bij te stellen.	44
Wonen	Van den Bossche	**Strategische Doelstelling 6. Efficiënt en doeltreffend Vlaams bestuur** **OD 6.5 Onderbouwd beleid versterken** **6.5.4 Advisering door de Vlaamse Woonraad** • De Vlaamse Woonraad is een bevoorrechte partner om visie om te zetten in concreet beleid. Een proactief woonbeleid houdt immers rekening met de inbreng van het middenveld, (ervarings)deskundigen en de gemeenten. • Dat zal gebeuren via informatie, consultatie en strategisch advies. Op strategisch niveau wordt de betrokkenheid van de Vlaamse Woonraad structureel georganiseerd, in het bijzonder wat betreft de beleidsvoorbereiding en -evaluatie. Nieuwe maatregelen of beleidsopties zullen steeds gecommuniceerd worden aan de Vlaamse Woonraad. Over uit te werken maatregelen of te in te voeren beslissingen is een kritisch blik gewenst. De strategische toets en de terugkoppeling met de partners en vertegenwoordigers van de actoren worden tijdig afgerond. • Ruimte geven aan de inbreng van de Vlaamse woonraad biedt zicht op de nodige maatschappelijke en sectorale draagkracht. En dat is cruciaal om het doel van betaalbaar, kwaliteitsvol en comfortabel wonen om te zetten in realiteit.	58
Energie	Van den Bossche	**2. Visie** …	24

		De traditie van een participatief energiebeleid, met sterke betrokkenheid van de andere beleidsvelden, de sectoren en het middenveld, zal worden verder gezet.	
Energie	Van den Bossche	**6. Horizontale linken met andere beleidsvelden** **6.1. Wisselwerkingen met andere beleidsvelden** **6.1.2. Sociale economie** • Vandaag zijn in ongeveer de helft van de Vlaamse gemeenten energiesnoeiers actief. Energiesnoeiers voeren (meestal in combinatie met de energiescans) kleine, energiebesparende maatregelen uit, zoals het aanbrengen van buisisolatie, radiatorfolie, tochtstrips, spaarlampen of spaardouchekop, het ontluchten van radiatoren, etc. • Energiesnoeiers creëren jobs voor kansengroepen (langdurig kortgeschoolde werkzoekenden) en richten zich met de dienstverlening in kader van energiebesparing ook op maatschappelijk kwetsbare doelgroepen. Hiervoor wordt samengewerkt met lokale partners zoals de OCMW's, sociale verhuurkantoren en middenveldorganisaties.	61
Armoede	Lieten	**3. Beleidshefbomen** **SD 3.1. De overheid kiest expliciet voor een samenhangende strategie van armoede op lange termijn** **OD 3.1.1. Permanent armoedeoverleg** **3.1.1.2. Horizontaal permanent armoedeoverleg** • In het horizontaal overleg komen de aandachtsambtenaren van de Vlaamse administratie samen met mede-werkers van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en enkele bijkomende experts. Zij vertegenwoordigen de verschillende beleidsdomeinen waarin armoedebestrijding belangrijk is. Dit horizontaal overleg moet zich ontwikkelen tot een innovatieve denktank om ideeën aan te reiken om armoede uit te sluiten. • De coördinerend minister organiseert het horizontaal permanent armoedeoverleg. Mijn administratie neemt het secretariaat waar. Alle actoren kunnen relevante thema's op de agenda plaatsen. Eén van de agendapunten die ik vanuit het Vlaams Regeerakkoord zal naar voren brengen, is het uitwerken van de automatische toekenning van rechten en dit in samenwerking met mijn collega bevoegd voor Welzijn. • De opdrachten van het horizontale overleg zijn:	25

		1. acties voorbereiden in de verschillende beleidsdomeinen, die voortvloeien uit het actieplan; 2. de impact en de effecten van die acties analyseren; 3. de acties coördineren en de acties van de verschillende beleidsdomeinen op elkaar afstemmen; 4. de voorwaarden bepalen voor het organiseren van het overleg; 5. kennis nemen van de voorstellen van het verticale overleg in elk van de beleidsdomeinen; 6. rapporteren over de voortgang van de uitvoering van het actieplan en voorstellen tot bijsturing ervan formuleren. • De werking van het permanent armoedeoverleg wordt jaarlijks opgevolgd aan de hand van de actualisering van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding.	
Armoede	Lieten	**3. Beleidshefbomen** **SD 3.1. De overheid kiest expliciet voor een samenhangende strategie van armoede op lange termijn** **OD 3.1.1. Permanent armoedeoverleg** **3.1.1.3. Verticaal permanent armoedeoverleg** • Het verticaal overleg wordt per beleidsdomein georganiseerd. Het heeft als taak de specifieke beleidsinitiatieven van het betreffende beleidsdomein te toetsen aan de visie en de ervaring van de doelgroep en voorstellen tot bijsturing te formuleren. • Het is de verantwoordelijkheid van ieder Vlaams minister om dit overleg te organiseren en in overleg met het **Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen** de nadere regels van de werking van dit overleg binnen het eigen beleidsdomein vast te leggen, waarbij inbegrepen alle entiteiten van de Vlaamse overheid. • Om deze verticale armoedeoverleg momenten aan dezelfde kwaliteitseisen te laten voldoen en om deze overzichtelijk en transparant te maken, zal ik samen met de Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en na overleg met het **Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen**, aan de Vlaamse Regering een aanpassing van het besluit m.b.t het decreet armoedebestrijding van 21 maart 2003 gewijzigd bij decreet van 18 juli 2008 betreffende de armoedebestrijding, een eenduidig model van werkwijze voorleggen. • Ik kan, als coördinerend minister, ook aan elk verticaal overleg deelnemen om hierin inspiratie te vinden en	26

		accenten te leggen binnen het horizontaal beleid. • Eén van de eerste opdrachten van deze regeerperiode voor het verticaal overleg zal minstens zijn: een analyse maken over volgende onderwerpen: - Welke bestaande beleidsmaatregelen includeren maatschappelijke uitsluiting? - Welke beleidsmaatregelen binnen het eigen domein kunnen maatschappelijke uitsluiting creëren binnen een ander domein? Ik vind het belangrijk dat bij nieuwe beleidsinitiatieven ook telkens getoetst wordt of ze geen maatschappelijke uitsluiting creëren binnen een ander domein. Het is noodzakelijk dat elk lid van de Vlaamse Regering zijn of haar taken ten volle opneemt. De coördinerende minister kan er op toezien of dit ook effectief gebeurt, de problematieken blijvend onder de aandacht van de collega-ministers brengen, goede praktijken verspreiden en ondersteuning bieden waar nodig en gewenst. Daarom zijn buiten voorgenoemde actiepunten binnen het Verticaal permanent armoedeoverleg enkele inclusieve en integrale accenten nodig: • Een andere mogelijkheid om mensen in armoede zelf in te schakelen in armoedebestrijding, is de opleiding en tewerkstelling van ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting. Ervaringsdeskundigen zijn mensen die de armoede aan den lijve ondervonden hebben en die via een opleiding hun eigen armoede-ervaring verwerkt en verruimd hebben en de nodige vaardigheden krijgen aangereikt om in een beroepscontext een brugfunctie te vervullen tussen de wereld van de armen en de niet-armen. • Het armoededecreet bepaalt dat in alle materies waarmee armen geconfronteerd worden, de Vlaamse Regering initiatieven neemt voor de tewerkstelling van ervaringsdeskundigen in de armoede. Dit wordt nog eens herhaald in het Vlaams regeerakkoord. “**Dialoog met en participatie (ondermeer aan het beleid) van mensen in armoede** is essentieel in de armoedebestrijding. We bouwen de ondersteuning van **de verenigingen waar armen het woord nemen** verder uit. De mogelijkheid tot inschakeling van opgeleide ervaringsdeskundigen zal worden verruimd.” • Vanuit deze doelstellingen zal ik in de Vlaamse Regering met elke minister en in overleg met het **Vlaams netwerk waar armen het woord nemen** het initiatief starten waarbij elke minister 0,1 FTE opgeleide ervaringsdeskundige subsidieert en daarbij 0,1 FTE beleidsdeskundige om (samen als tandem) binnen het kader van zijn/haar beleid en zijn/haar administratie als knowhow in te schakelen.	

		• Om een aanzet te geven tot de opname van deskundigheid in alle beleidsdomeinen en beleidsentiteiten op alle beleidsniveaus en als ondersteuning voor alle actoren, zal ik als coördinerend minister voor armoedebeleid in overleg met het **Vlaams netwerk waar armen het woord nemen** en de minister, bevoegd voor sociale economie, een pool van ervaringsdeskundigen samen stellen in het kader van de lokale diensteneconomie. De ervaringsdeskundigen uit deze pool worden ondersteund door opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en kunnen op basis van hun expertise 'uitgeleend' worden met als doel het beleid en de dienstverlening op diverse beleidsniveaus en beleidsdomeinen beter af te stemmen op de concrete realiteit van mensen in armoede.	
Armoede	Lieten	**3. Beleidshefbomen** **3.1. "De overheid kiest expliciet voor een samenhangende strategie van armoede op lange termijn"** **3.1.2. De strijd tegen armoede is een zaak van iedereen** **3.1.2.3. Samenwerkingsakkoord betreffende de bestendiging van het armoedebeleid** • In 1998 werd het 'Samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de bestendiging van het armoedebeleid' ondertekend. Het samenwerkingsakkoord bekrachtigt drie hoofdprincipes voor armoedebestrijding: - armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting worden als een schending van de grondrechten beschouwd van degenen die er het slachtoffer van zijn. Armoede bestrijden verloopt dus via het herstel van de uitoefening van de rechten van de mens, een gemeenschappelijke doelstelling van alle overheden van dit land; - armoedebestrijding vergt een transversaal, globaal en gecoördineerd beleid in alle bevoegdheidsdomeinen en een evaluatie van alle initiatieven en acties die worden ondernomen; - voor een relevant beleid moet de participatie van alle betrokken overheden en personen versterkt worden, in het bijzonder de participatie van mensen die in armoede leven. • Dit akkoord werd 30 maart 2009 op een interministeriële conferentie geactualiseerd. Het samenwerkingsakkoord was de aanzet tot de oprichting van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. • Het Steunpunt organiseert structureel overleg met de verschillende actoren die in de strijd tegen armoede actief zijn (verenigingen waar armen het woord voeren, organisaties die op het terrein werken, instellingen, overheidsdiensten, wetenschappers, …) in thematische groepen. De analyses, inzichten en aanbevelingen, opgemaakt in deze thematische overleggroepen, worden opgenomen in een tweejaarlijks Verslag dat aan de	29

		verschillende regeringen, parlementen en adviesraden wordt overhandigd als bijdrage in het politieke debat. • Zoals het tweejaarlijks Verslag een inspiratiebron kan zijn voor de beleidsteksten en -plannen binnen de verschillende beleidsdomeinen, kan het – op zijn beurt – heel wat materiaal putten uit het Vlaams Actieplan en zijn actualisaties. Het Steunpunt inventariseert documenten van de verschillende actoren aangaande armoede en sociale uitsluiting, en laat tevens onderzoek verrichten op basis van specifieke vragen die op het terrein leven. De Vlaamse overheid is vertegenwoordigd in de beheers- en begeleidingsorganen van het Steunpunt.	
Armoede	Lieten	**3. Beleidshefbomen** **3.2. "Kennis over armoede moet blijvend verzameld"** **3.2.1. Armoedetoets** Het Vlaams regeerakkoord geeft aan: "*We vertrekken hiervoor van de vaststellingen van het ViA-atelier van 27 april 2009 en de meetbare doelstellingen die met de sociale partners en het verenigingsleven in het Pact 2020 naar voren werden geschoven.*" • Naast strategische en operationele doelen formuleren we ook indicatoren die de monitoring van de effecten van het gevoerde armoedebestrijdingsbeleid mogelijk maken". Het ViA-akkoord en de decenniumdoelstellingen, waarin gesteld wordt dat we op het vlak van armoedebestrijding tot de beste willen behoren, wil ik ook kunnen meten. Ik wil mensen in armoede een transparant model aanreiken waarmee zij kunnen toetsen of een beleidsmaatregel de gewenste impact heeft of niet. • Deze armoedetoetssteen moet het beleid beter kunnen vatten en de impact ervan vertalen. Dit moet niet een zoveelste moeilijk, verplicht meetinstrument worden, maar een eenvoudige checklist die alle betrokken actoren kunnen hanteren. De ontwikkeling van deze toetssteen wil ik realiseren met alle betrokken stakeholders om een ruime gedragenheid te hebben. • Ik wil samen met het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en de academische wereld, en in overleg met de Belgische en Europese overheid, komen tot 'consensus'-indicatoren die armoede en welzijn meten. Deze indicatoren kunnen ingekleurd worden op een Vlaamse/Belgische en Europese (regionale) kaart om zo te zien op welke plaats, welke armoede/welzijn overheerst. • Deze indicatoren van armoede/welzijn moeten in de toekomst ook meegenomen worden naast de economische en financiële indicatoren om de algemene ontwikkeling van een land/Europese regio te meten.	31

Armoede	Lieten	**3. Beleidshefbomen** **3.3. "Diverse actoren vormen beleidsnetwerken"** **3.3.1. Stakeholders van het beleid** Zoals in het Vlaams regeerakkoord wordt vermeldt: "*We werken, samen met elk betrokken beleidsdomein en de stakeholders, een nieuw Vlaams actieplan armoedebestrijding uit. We willen daarbij verder inzetten op de methode van het participatief beleid met een grote betrokkenheid van het middenveld. Participatief beleid moet een belangrijke bijdrage leveren aan de verdere uitbouw van een innovatief, sociaal en open Vlaanderen*." Een beleid moet een breed gezichtsveld hebben. Vanuit elk ingangspunt en vanuit elke visie moet dit beleid gestuurd en geëvalueerd worden. Om dit te realiseren heb ik als coördinerend minister van armoedebeleid stakeholders nodig. Met deze stakeholders zal ik dan ook een gestructureerd overleg opzetten om alzo de vinger aan de pols te houden. *3.3.1.1 De verenigingen waar armen het woord nemen en het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen* • Participatie staat centraal in het armoedebeleid. Om die participatie te bereiken, voorziet de Vlaamse overheid in de erkenning en subsidiëring van verenigingen waar armen het woord nemen. Dit zijn vzw's die werken aan zes criteria: -armen samenbrengen in groep, -armen het woord geven, -werken aan de maatschappelijke emancipatie van armen, -werken aan maatschappelijke structuren, -vormingsactiviteiten -de dialoog organiseren en armen blijven zoeken. • Het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen heeft een belangrijke coördinerende functie om de uitwisseling tussen verenigingen te stimuleren en de dialoog tussen beleid en mensen in armoede te organiseren. Het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen ondersteunt hiertoe het participatieproces van de verenigingen. Het functioneert als gesprekspartner voor de overheid, ondersteunt en coördineert de activiteiten van verenigingen, het organiseert overleg en ervaringsuitwisseling en het neemt nieuwe initiatieven.	32-33

		• Het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen moet structureel verankerd worden aan alle beleidsdomeinen om alzo consequent en consistent proactief op het beleid te kunnen participeren. *3.3.1.2. Werkveld* Alle ondersteunende actoren moeten, zoals in het PAO, structureel geraadpleegd worden met betrekking tot armoede en de mogelijke geïmplementeerde beleidsvoorstellen. De rijke schakering van dit werkveld heeft een meerwaarde om samen met het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen het beleid kritisch mee op te volgen en constructieve voorstellen te doen. Tevens kunnen zij vanuit hun dagelijkse werking insteken geven om de armoedebestrijding te verfijnen. *3.3.1.3. Academici* Een armoedebeleid moet door alle betrokkenen, de armen, het werkveld en academici, voortdurend in vraag gesteld worden, getoetst worden op nieuwe methodieken en gevoed worden door nieuw onderzoek. Ik zal dan ook regelmatig met academici overleggen om samen met de andere stakeholders te evalueren en te onderzoeken of we alles in kaart gebracht hebben en uitgespit hebben. *3.3.1.4. Lokale besturen* Ook de lokale besturen, verenigd in de vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de vereniging van de Vlaamse provincies (VVP) zullen door de coördinerend minister van het armoedebeleid regelmatig geconsulteerd worden met betrekking tot de problematiek van de kansarmoedebestrijding en mogelijkheden op het lokaal bestuur. *3.3.1.5. Sociale partners* De sociale partners zijn binnen het gegeven van het armoedebestrijdingbeleid belangrijke stakeholders die binnen het sociaal overleg armoede als centraal thema kunnen behandelen.	
Armoede	Lieten	**3. Beleidshefbomen** **3.4. “Kennis over armoede moet breed verspreid”** **3.4.2. Informatie en communicatie**	34

		• Verstaanbare informatie en respectvolle communicatie lijken een evidentie. Toch krijgen mensen in armoede nog steeds moeilijk toegang tot informatie die hen aanbelangt. De communicatie met de verschillende (overheids)diensten verloopt vaak moeizaam en stroef. Begrijpelijke informatiecampagnes via lokale en centrale informatiepunten en een goede samenwerking met ervaringsdeskundigen en verenigingen waar armen het woord nemen, zijn noodzakelijk. • Mensen in armoede zijn evenwaardige klanten die recht hebben op klantgerichtheid, klachtenbehandeling en wettelijke bescherming. Extra inspanningen moeten waarborgen dat informatie de mensen bereikt. Hierbij denk ik onder andere aan de Vlaamse infolijn, de website van de Vlaamse Regering, administratie en andere Vlaamse entiteiten, … • Daarom zal ik met het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en de media-actoren overleggen hoe we de informatie toegankelijk kunnen maken. Informatie en communicatie vanuit de Vlaamse Regering en zijn entiteiten zullen getoetst worden aan deze toegankelijkheid. Met mijn collega in de federale regering zal ik eveneens dit ter sprake brengen.	
Sociale Economie	Van den Bossche	**4.1. SD 1: Meer werk op maat van mensen** **4.2. SD 2: Minder maatschappelijke noden door meer maatschappelijke diensten te koppelen aan de inschakeling van kansengroepen** **Versterken lokale diensteneconomie** **…** • De hervorming tot de maatwerkpijler en de bijsturing van de lokale diensteneconomie mag niet als effect hebben dat mensen in de kou blijven staan. Daarom zal, gelet op de Europese regelgeving op vlak van werkgelegenheids -steun, onderzocht worden welke kwetsbare mensen door de mazen van het Europese vangnet vallen. • Er zal bekeken worden of het nodig is en hoe de doelgroep van werknemers in de lokale diensteneconomie kan herdefinieerd worden, zodat zij evenveel kansen krijgen op duurzaam werk. Mensen die hiervoor in aanmerking zouden kunnen komen, zijn bijvoorbeeld ex-gedetineerden en gestraften, artikel 60-ers, mensen in armoede. • Begin 2010 worden de sociale partners en het middenveld uitgenodigd om de conclusies van de lopende evaluatie te bespreken en op basis daarvan tot een tekstaanpassing van de regelgeving te komen, afgestemd	29

		met de bevoegde ministers binnen de Vlaamse Regering voor de respectievelijke klaverbladen. • Snel handelen zal toelaten om in de tweede helft van 2010 de regelgevende procedure in gang te steken. Dat maakt het mogelijk om in 2012 te landen en het luik lokale diensteneconomie binnen het voorziene groeipad voor de sociale economie in het nieuwe kader te realiseren.	
Sociale Economie	Van den Bossche	**4.1. SD 1: Meer werk op maat van mensen** **4.5. SD 5: Kwaliteit voorop stellen** **4.5.2. Een kwaliteitskader ontwikkelen voor alle organisaties die ondersteund worden binnen het domein Werk en Sociale Economie** … In de voorbereiding naar het decreet maatwerken hebben de betrokken stakeholders (de beschutte en sociale werkplaatsen en het beleidsdomein WSE) het kwaliteitsmodel 'de kwaliteitswijzer' uitgewerkt. Dat bevat een eenduidige visie voor de verschillende werkvormen. Proces en resultaat staan hierbij voorop. De kwaliteitswijzer zal het vertrekpunt zijn voor de oefening van integratie in de verschillende nieuwe regelgevingen en beleidskaders. Op basis van het ontwikkelde model en de verworven expertise zal in afstemming met de betrokken administraties en het middenveld onderzocht worden hoe de kwaliteitsborging, het toezicht, de administratieve opvolging en de ondersteuning voor de ontwikkeling en implementatie van de kwaliteitswijzer concreet vertaald kan worden. Veeleer dan bestraffend op te treden, zal de focus liggen op stimuli om kwaliteitsverbetering te ondersteunen.	36
Sociale Economie	Van den Bossche	**5. Streven naar sterke partnerschappen** **5.1. Middenveld** • Belangrijkste stakeholders voor het beleid zijn de vele organisaties en ondernemingen die de tewerkstelling van kansengroepen in de sociale economie mogelijk maken en ondersteunen. Via het Vlaams Overlegplatform Sociale Economie, wordt de dialoog met de vertegenwoordigers van de diverse sectoren binnen de sociale economie opgestart om de vooropgestelde hervorming te realiseren. In dit proces zijn zij cruciale gespreks-partners. • De sector zal dan ook op regelmatige basis betrokken worden bij de beleidsvoorbereiding en – uitvoering in al zijn aspecten. Via rondetafels, bilaterale gesprekken, bevragingen, werkbezoeken wordt de vinger aan de pols gehouden bij wat leeft in de sociale economie.	42

		• Ook het ruimere middenveld is een belangrijke gesprekspartner. Het overleg met o.a. het Netwerk van de verenigingen waar armen het woord nemen in het kader van het armoedebeleid, de gebruikersorganisaties, het minderhedenforum zal verder gezet worden. **5.2. Sociale partners** • Naast de leden van het Vlaams Overlegplatform Sociale Economie zijn ook de sociale partners een bevoorrechte gesprekspartner. Het streven naar een socialere economie, maatwerk dat openstaat voor reguliere ondernemingen en het bevorderen van doorstroom via het rugzakprincipe, staan centraal in deze dialoog. Ook de afstemming van de sociale economie met de reguliere economie zal onderdeel zijn van de dialoog met de sociale partners om te komen tot een zo ruim mogelijk gedragen beleid. • Samen met de collega-ministers wordt gewerkt aan een duurzaam werkgelegenheidsplan met de sociale partners. De besprekingen starten in aanloop van de werkgelegenheidsconferentie in het najaar 2009. Jobcreatie in en versterking van de sociale economie moet een billijk onderdeel van deze werkgelegenheidsconferentie zijn. In tijden van crisis mag niet enkel ingezet worden op zij die dreigen hun job te verliezen of die nood hebben aan bijkomende opleiding. De sociale economie in het bijzonder biedt in crisistijden een duurzaam perspectief voor de zwaksten op de arbeidsmarkt. • Belangrijke beleidsthema's worden teruggekoppeld op het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC) zoals arbeidszorg en het te ontwikkelen kader rond begeleiding op de werkvloer.	
Mobiliteit en Openbare Werken	Crevits	**MANAGEMENTSAMENVATTING** **3 Mobiel met het juiste vervoermiddel** **…** • Voor het personenvervoer houden we vast aan het STOP-principe dat bij voorbaat aandacht besteedt aan de zachte weggebruiker. Bedrijventerreinen en andere locaties die grote personenstromen genereren moeten beter ontsloten worden door het openbaar vervoer. We evalueren het aanbod en breiden het verder uit met onder andere een tramproject in elke provincie en een verdere uitbouw van het snelbusnetwerk. • In overleg met het maatschappelijk middenveld bepalen we de prioriteiten voor het openbaar vervoerbeleid, waarbij de mobiliteitsvisie 2020 als basis voor het overleg zal dienen. We maken het aanbod nog meer vraaggestuurd en stemmen het beter af op het aanbod van de andere openbaar vervoeraanbieders. De stiptheid van het openbaar vervoer verhogen we door, na evaluatie van vroegere verwezenlijkingen, te	15-17

		investeren in een betere doorstroming voor trams en bussen. Ten slotte besteden we aandacht aan een verbeterde toegankelijkheid van het openbaar vervoer voor personen met een handicap. **6 Verkeersveiligheid** Ten slotte werken we door middel van sensibilisering en gerichte educatieve projecten verder aan het voorkomen van verkeersongevallen. Ik zal daarvoor de nodige partners bij mekaar brengen en ondersteunen en besteden we aandacht aan de rol die het maatschappelijk **middenveld** hierin kan opnemen. **7 Een geïntegreerde aanpak** Het beleid mobiliteit en openbare werken wordt uitgewerkt in overleg met de **strategische adviesraad** en betrokken en representatieve belangengroepen en actoren op het terrein. Dat overleg wordt ingesteld op het vlak van mobiliteit, logistiek, havens en waterwegen. Zo kunnen we een kwaliteitsvol integraal vervoersysteem uitbouwen met een minimale impact op mens en milieu.	
Mobiliteit en Openbare Werken	Crevits	**1 Een kwalitatieve dienstverlening voor vlot en veilig verkeer op het transportnet** **1.2 Een kwaliteitsvol, volledig, (kosten)efficiënt en geïntegreerd openbaarvervoer aanbod (sd)** **1.2.2 De (kosten)efficiëntie van het openbaar vervoer verhogen (od)** ***c. Meerjareninvesteringsprogramma*** We wensen een transparant openbaar vervoerbeleid te realiseren. Het fysisch programma wordt een duidelijk meerjarenprogramma, waarin de prioriteiten van de meerjareninvesteringen beschreven zijn. De Mobiliteitsvisie 2020 wordt als leidraad genomen voor het opzetten van de prioriteiten voor de volgende jaren. De Lijn zet hierbij de eerste stap: de opmaak van een meerjarenplanning per provincie, gebaseerd op economische en maatschappelijke kosten/batenanalyses en in overleg met het lokale maatschappelijk middenveld. Van de lopende strategische projecten evalueren we de economische kosten en baten. De eerste jaren gaat de prioriteit naar de “MUST HAVE” projecten die essentieel zijn voor de exploitatie van De Lijn. **1.2.4 Een afgestemd spooraanbod (od)**	28-29

		a. Naar een beter overleg Het Vlaamse Gewest hecht veel belang aan structureel overleg en de inspraak bij de totstandkoming van het eerstvolgende meerjareninvesteringsprogramma van de NMBS-groep, in opvolging van het programma 2001-2012. Het meerjarenprogramma van de NMBS willen we zo goed mogelijk afstemmen op de mobiliteitsvisie in Vlaanderen. De nodige initiatieven zullen worden genomen om een structuur voor overleg en rapportering uit te bouwen tussen het Departement Mobiliteit en Openbare Werken en de spoorweginfrastructuurbeheerder	
Mobiliteit en Openbare Werken	Crevits	**1 Een kwalitatieve dienstverlening voor vlot en veilig verkeer op het transportnet** **1.5 Efficiënte en kostenbewuste overheid (sd)** **1.5.3 De regelgeving voor de realisatie van infrastructuurwerken wordt vereenvoudigd** **a. Een infrastructuurdecreet voor Openbare Werken** ... We willen nagaan hoe we voor openbare werken door middel van een infrastructuurdecreet een duidelijker rechtspositie kunnen geven aan de infrastructuurbeheerder. Dit dient vanzelfsprekend te gebeuren met respect en voldoende aandacht voor inspraak en overleg met alle relevante betrokken partijen, binnen een redelijke termijn en met maximale rechtszekerheid. Hierbij kan gedacht worden aan een principebeslissing met voldoende juridische draagkracht en rechtszekerheid, die echter geen uitspraken doet over de concrete uitvoerings-modaliteiten, die verder verfijnd en ingevuld kunnen worden. De recente wijzigingen aan de Tracéwetgeving in Nederland kunnen hierbij mogelijk als voorbeeld dienen.	41
Mobiliteit en Openbare Werken	Crevits	**1 Een kwalitatieve dienstverlening voor vlot en veilig verkeer op het transportnet** **1.5 Efficiënte en kostenbewuste overheid (sd)** **1.5.6 Mobiliteit en het verenigingsleven** • Het thema verkeersveiligheid leeft sterk binnen verenigingen en wordt meestal ingegeven door verontwaardig-ing, betrokkenheid of bezorgdheid. Onderzoek toont aan dat het, naast de vele zinvolle en goede initiatieven en campagnes die al bestaan, nodig is om mensen warm te maken voor verkeersveiligheid. • We willen de rol van het middenveld hierin erkennen en ondersteunen. Het middenveld moet de ruimte krijgen haar eigen projecten en processen (in samenwerking) te ontwikkelen en te bestendigen. • Er wordt bekeken hoe gemeentes aangemoedigd kunnen worden om verkeersveiligheidsprojecten van	44

		bewoners en van lokale verenigingen te subsidiëren aan de hand van een projectsubsidie. • Het lokale niveau is zeer geschikt om kleinschalige initiatieven rond verkeersveiligheid te ondersteunen en zo **de participatie van bewoners en verenigingen** te verhogen. De Vlaamse overheid kan bij de uitwerking echter een belangrijke rol spelen. Er zijn mogelijkheden om module 15 van de mobiliteitsconvenant hiervoor verder te exploreren. De projectsubsidie kan ook kaderen in het stimuleren van burgerinitiatieven in de gemeente. Bovendien is het ook aanbevolen om telkens te peilen naar de aandacht voor verkeersveiligheid bij burgerinitiatieven. • Het is aanbevolen om vernieuwende methodieken te stimuleren: men kan werken aan de hand van jaarlijkse thematische invalshoeken (bv. samenhangend met beleidsprioriteiten). • De koepelvereniging KOMIMO zal hierbij, vanuit haar decretale taakstelling, betrokken worden. Ook de verenigingen, die lokaal actief zijn op het vlak van mobiliteit en verkeersveiligheid, dienen hierbij betrokken te worden.	
Mobiliteit en Openbare Werken	Crevits	**2 Een kwalitatief hoogstaande en goed doordachte infrastructuur** **2.1 De schakels van het vervoersnetwerk optimaal beheren en uitbouwen (sd)** **2.1.3 Het openbaar vervoernetwerk verder uitbouwen (od)** De Lijn is in Vlaanderen uiteraard de belangrijkste aanbieder van openbaar vervoer. De mobiliteitsvisie 2020 van De Lijn zal de basis vormen bij de optimalisatie van het openbaar vervoernetwerk. De concrete prioriteiten zullen per provincie worden vastgelegd, in overleg met het maatschappelijk middenveld en op basis van een maatschappelijke en economische kosten/baten analyse. ***f. Grotere inspraak en betrokkenheid bij het investeringsprogramma van de NMBS-groep*** • Het Executief Comité van de Ministers van Mobiliteit is belast met het onderzoek van de coördinatie van het openbaar vervoer en met de opvolging van de uitvoering van het investeringsprogramma. Deze opvolging zal binnen dit forum nauwlettend gebeuren, zodat vertragingen, die nefaste gevolgen kunnen hebben voor Vlaanderen, onmiddellijk gedetecteerd worden en de nodige remediërende maatregelen tijdig kunnen worden genomen. • Tijdens deze legislatuur dient een nieuw samenwerkingsakkoord afgesloten te worden. Voorafgaandelijk aan deze nieuwe overeenkomst zal Vlaanderen een spoorstrategie ontwikkelen opdat de projecten die voor	51-53

		Vlaanderen prioritair zijn , duidelijk benoemd kunnen worden in het lange termijn investeringsprogramma van de NMBS-groep. • Voor de ontsluiting van de Antwerpse haven blijft de realisatie van de tweede spoorontsluiting hoog op de agenda staan. Het tracé van deze ontsluiting dient zo snel mogelijk te worden vastgelegd. We blijven ook ijveren voor de reactivering van de IJzeren Rijn. • Ook de haven van Zeebrugge heeft nood aan een optimale en complementaire uitbouw van diverse transport-modi. In de periode 2009-2015 zal er verder worden geïnvesteerd in de modernisering en uitbreiding van het vormingsstation in Zeebrugge, met als doel het bestaande en het voorziene capaciteitstekort ten gevolge van de verdere groei van de haven op te vangen. Voor de havens van Gent en Oostende gaat het om minder omvangrijke, maar toch even noodzakelijke investeringswerken.	
Media	Lieten	**1. Onafhankelijkheid, pluriformiteit en kwaliteit van de media** **1.1. Meer ruimte voor kwaliteitsjournalistiek** **1.1.2. Protocol met de geschreven perssector** … • In 2008 werd dit protocol in overleg met de sector herzien. In het huidige protocol, dat loopt tot en met 2010, wordt steun verleend aan de koepelverenigingen die opleidingsprojecten organiseren voor de aangesloten leden. Ook voor deze opleidingen wordt gebruik gemaakt van de aanwezige kennis binnen de redacties. De media als vierde macht en de journalist als waakhond van de democratie hebben een prominente rol in onze maatschappij. Permanente opleiding en vorming zijn hierbij onontbeerlijk, en we zullen onderzoeken hoe we dit het best en het meest efficiënt realiseren. • Algemeen is het uitgangspunt dat steun aan de geschreven pers nadrukkelijk wordt gekoppeld aan voor-waarden die de pluriformiteit versterken, en de kwaliteit en de redactionele onafhankelijkheid verhogen. Het bestaande protocol zullen we in dat licht evalueren. Overleg hierover zal gebeuren met vertegenwoordigers van de sector, waaronder de Vlaamse Vereniging voor Journalisten.	13
Media	Lieten	**IV. Strategische en operationele doelstellingen van het mediabeleid**	16

		1. Onafhankelijkheid, pluriformiteit en kwaliteit van de media **1.2. Sterke Vlaamse openbare omroep** **1.2.3. Naar een nieuwe beheersovereenkomst** De huidige beheersovereenkomst 2007 – 2011 loopt af tijdens deze legislatuur. • Zoals decretaal bepaald, zal de sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC), met de begeleiding van wetenschappelijke experts, ter voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst, een publieke bevraging organiseren over de openbare omroepopdracht, rekening houdend met belangrijke evoluties in de mediamarkt, met technologische ontwikkelingen en met de rol van de VRT daarin. • De sectorraad Media zal het Vlaamse medialandschap evalueren, waarbij er aandacht zal zijn voor wijzigingen in de bedrijfseconomische situatie, het algemeen media-aanbod in de Vlaamse markt, de technologische evoluties, de internationale tendensen, de bescherming en de promotie van de Vlaamse cultuur en identiteit en de verwachtingen en de behoeften van de mediagebruikers. • Het advies dat de sectorraad Media op basis van de resultaten van deze publieke bevraging zal formuleren over de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT, zal voor mij een element zijn in de onderhandelingen over een nieuwe beheersovereenkomst. Bij deze onderhandelingen zal ook de administratie intensief betrokken worden. Daarnaast zullen ook andere stakeholders geconsulteerd worden zoals de vakbonden.	
Media	Lieten	**2. Toegang voor elke Vlaming tot divers, kwalitatief en innovatief media-aanbod** **2.3. Ondertiteling, audiodescriptie en auditieve ondertiteling** **…** Voor ondertiteling van andere programma's dan journaals en informatieprogramma's, voor audiobeschrijving, voor gebarentaal en voor auditieve ondertiteling zullen een tijdspad en quota worden opgesteld zoals vermeld in artikel 151 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie. Dat betekent dat ik aan de Vlaamse Regering zal voorstellen om de omroepen te verplichten om tegen een bepaalde datum een bepaald percentage van hun programma's te voorzien van ondertiteling, audiodescriptie, en auditieve ondertiteling. Ik zal hierover advies vragen aan de sectorraad Media, en overleg plegen met de betrokken partijen.	25
Media	Lieten	**3. Media stimuleren als partners in een vooruitstrevende informatiemaatschappij** **3.1. Divers en kwalitatief digitaal aanbod**	27

		3.1.1. Inhaalbeweging digitalisering … Ik zal in nauw overleg met de mediasector, de archief- en erfgoedorganisaties en op basis van de verworven kennis binnen het IBBT meewerken aan de oprichting van een Vlaams Instituut voor de archivering en ontsluiting van het audiovisueel erfgoed in Vlaanderen (de Waalse Krook, Gent).	
Economisch Overheids-instrument.	Lieten	**VI. PMV** **4. Ontwikkeling en beheer van infrastructuur en vastgoed** **4.5. Publiek vastgoed** • PMV kan gebeurlijk op ruimere schaal instaan voor een rendementsgebonden vastgoedbeheer, mits toepassing van de principes van de beheersovereenkomst(en) terzake. • De ambitie om in elke provinciale hoofdstad een Vlaams Administratief Centrum te realiseren blijft van kracht. In samenwerking met het Agentschap Facilitair Management (AFM) zullen de nodige inspanningen geleverd worden die moeten leiden tot twee nieuwe VAC. In eerste instantie in Gent en in Brugge. In het verlengde daarvan zal ook gewerkt worden aan de realisatie van een nieuw gebouw voor de Vlaamse MilieuMaatschappij in Gent en worden voorbereidingen getroffen om de nieuwe zetel voor het VITO te bouwen in Mol. Al deze vastgoedprojecten, ontwikkeld met de Vlaamse overheid en publieke dienstverleners of gebruikers, zullen tot stand komen in een PPS-context. • Wat de architecturale en ruimtelijke kwaliteitstoets betreft, zal in nauw overleg met de Vlaamse Bouwmeester worden gewerkt.	18
Wetensch. Onderzoek & Innovatie	Lieten	**II. Omgevingsanalyse** **3. De overheid als sponsor, facilitator en kwaliteitsbewaker** **…** • De rol van de adviesorganen binnen de Vlaamse overheid is bij decreet vastgelegd. De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB) is het adviesorgaan van de Vlaamse Regering en het Vlaamse Parlement voor het wetenschaps- en technologiebeleid. • De VRWB wordt momenteel omgevormd tot VRWI, de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie. In de praktijk had de VRWB zijn werkterrein al verruimd naar innovatie, maar nu wordt dit ook duidelijk aan-gegeven in het decreet. Een belangrijke wijziging ten opzichte van de huidige situatie is de oprichting van	14

		een internationale reflectiekamer. • Naast de gebruikelijke (specifieke) adviezen, aanbevelingen en commentaren, heeft de VRWB richting gegeven aan het beleid, middels zijn studie over de prioriteiten voor Technologie en Innovatie in Vlaanderen. In 2006 mondde deze uit in de definitie van zes technologie- en innovatieclusters11, die verder werden verfijnd en uitgediept tot 10 innovatie speerpunten. … **5. Maatschappelijke context** **…** In internationale en Europese context kan een verschuiving van een "top-down' benadering naar een op dialoog gerichte "Science in Society" worden opgemerkt. Burgers, social profit organisaties en middenveld-spelers moeten geïnformeerd en gevormd worden, zodat ze bewuste keuzes kunnen maken en actieve participanten worden in innovatie. Onzekerheden over veiligheid en aanvaardbaarheid van nieuwe producten en technologieën kunnen het innovatieproces sterk vertragen	17
Wetensch. Onderzoek & Innovatie	Lieten	**SD2 Meer creatief en innoverend ondernemen** **OD6 Sensibiliseren voor creatief en innoverend ondernemen** De verschillende intermediaire organisaties, onder andere bedrijfsorganisaties, vormen belangrijke schakels bij het stimuleren van de bedrijven tot innovatie en internationalisering. Deze intermediairen nemen geregeld initiatieven in het kader van het VIS programma en voeren projecten van innovatiestimulering en kennisdiffusie uit. Ze worden onverminderd verder betrokken in het open Innovatiecentrum Vlaanderen en uitgenodigd tot permanente dialoog.	23
Wetensch. Onderzoek & Innovatie	Lieten	**SD3 Focussen op economische clusters, thematische speerpunten en grote projecten** **OD2 Beantwoorden aan maatschappelijke uitdagingen via 'grote projecten'** • Actie zal ondernomen worden om de integratie van het gebruik van de elektrische auto in stedelijke en andere specifieke omgevingen aan te moedigen. De nodige infrastructuur en organisatiemodellen die aangewend moeten worden om duurzame mobiliteit te realiseren, zullen verschillende actoren mobiliseren rond een 'groot project'. • Hierbij aansluitend zal aandacht gaan naar innovatieve toeleveranciers van materialen en onderdelen, integratoren, en autoproductie. Synergie met thema's zoals o.a. duurzame elektriciciteitsproductie, -	26-27-28

		distributie en consumptie en ICT voor de slimme wagen, zal gepland worden. Deze actie gebeurt in overleg met de Ronde Tafel Automobiel en de uitbouw van een slim elektriciteitsnetwerk. • De intermediaire organisaties uit de bedrijfswereld en het middenveld vormen een belangrijk aanspreekpunt en bron initiatieven met betrekking de vormgeving van programma's met gemengde economische en maatschappelijke uitdagingen. Naast de 'grote projecten' is het van belang de maatschappelijke inslag in het strategisch basisonderzoek blijvend te financieren. **OD4 Een sterker maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en innovatie** De Vlaamse overheid dient een werkbaar en integrerend kader aan te brengen voor zowel de eigen initiatieven rond wetenschapscommunicatie en popularisering als deze van de overige actoren. Succesvolle acties uit het Actieplan Wetenschapscommunicatie worden voortgezet en er wordt gestreefd naar een maximale samenwerking en synergie tussen de actoren. Om de samenwerking en uitwisseling van informatie tussen de actoren van het veld te faciliteren zal het wetenschapsinformatienetwerk (WIN) verder worden uitgebreid en versterkt. Daarnaast worden de structurele partners van het Vlaams actieplan Wetenschapscommunicatie op geregelde tijdstippen uitgenodigd op het overlegplatform wetenschapcommunicatie om de contacten met de overheid en de informatie uitwisseling in beide richtingen te bestendigen.	
Brussel	Smet	**Managementsamenvatting** **DE 7 LABELS VAN HET VLAAMSE BRUSSELBELEID** **…** De eerste vraag is wat Vlaanderen voor Brussel kan betekenen bij het uitoefenen van haar gemeenschapsbevoegdheden, en dit in een sterke dialoog met het middenveld. Maar eveneens stelt zich de vraag welke rol Brussel voor Vlaanderen kan spelen. Vlaanderen kan leren uit de grootstedelijke ervaring en inspelen op de internationale functie van Brussel.	7
Brussel	Smet	**SD 1 - Vlaanderen voor Brussel: een betrokken partner zijn in de uitdagingen waar Brussel voor staat** We kiezen in ons beleidskader voor een actieve dialoog en samenwerking met het middenveld en de academische wereld. De institutionele en maatschappelijke vraagstukken staan immers niet los van elkaar. Ik wil proactief kunnen inspelen op nieuwe tendensen.	13

		OD 1.4 - Een permanente dialoog met het middenveld organiseren • De vele organisaties uit het brede middenveld die in Brussel actief zijn, worden bij het beleid betrokken. Het Brusselse middenveld is de vinger aan de pols van de Brusselse samenleving. In de stedelijke dynamiek van de Brusselse civiele maatschappij spelen Nederlandstalige organisaties vaak een toonaangevende rol. • Om een Vlaams beleid voor Brussel uit te stippelen is het daarom nuttig het middenveld in al zijn verscheiden-heid te raadplegen. Ik ben ervan overtuigd dat overleg met het Brusselse middenveld een verrijking zal zijn voor de beleidsplanning van de Vlaamse Overheid voor Brussel. Deze dialoog zal de ontwikkeling van een strategische visie op de uitoefening van de gemeenschapsbevoegdheden in Brussel inspireren.	16
Brussel	Smet	**SD 4 - Brussel in Vlaanderen: de banden aanhalen** **OD 4.3 - Het imago van Brussel in Vlaanderen en bij Vlamingen verbeteren** • Ik wil de Brusselse middenveldorganisaties oproepen na te denken hoe zulke projecten concreet kunnen worden opgezet en zo met verenigde krachten hun thuisstad te vertellen aan Vlaanderen. Deze acties moeten ook begeleid worden door een actief onthaalbeleid voor Vlamingen in Brussel via Muntpunt. • Projecten met een sociaal-educatieve, sociaal-culturele of cultuurtoeristische dynamiek, waarmee Vlamingen naar Brussel worden gebracht om er op een kwaliteitsvolle manier kennis te maken met hun hoofdstad, zullen worden gestimuleerd. Hierbij wordt ook gestreefd naar synergieën tussen verschillende initiatieven om de slagkracht ervan te verhogen. • Bovendien is er ook nood aan reflectie over de relatie tussen Vlaanderen en Brussel, met inbegrip van de thema's Brussel als hoofdstad van Vlaanderen, de relatie tussen Brussel en de Vlaamse Rand en de positie van de Brusselse Vlamingen zowel in Brussel als in Vlaanderen. • Het lijkt me best indien dit gesprek ten gronde met het middenveld en met experten uit zowel Vlaanderen als Brussel wordt gevoerd, en dit in een serene, gedepolitiseerde context. Dergelijk gesprek levert ongetwijfeld nieuwe inzichten voor de toekomst. • Met betrekking tot de VGC en de Vlaamse Gemeenschap worden de reeds bestaande kanalen en structuren	20

		in functie van regelmatig overleg, ook op het niveau van het parlement (de reeds bestaande samenwerkings-commissie) geactiveerd.	
Brussel	Smet	**SD 10 - Onderwijs en jeugd: de slagkracht en omkadering van het onderwijs verhogen om kinderen en jongeren in de stad maximale ontplooiingskansen te geven** **OD 10.2 - Gerichte uitbreiding van het onderwijsaanbod** • Waar de capaciteitsproblemen acuut zijn, zal ik de (potentiële) onderwijsaanbieders vragen een geconcerteerd en concreet voorstel van oplossing te formuleren. Daarin dienen ze overeen te komen hoe ze de capaciteit op korte termijn kunnen vergroten. • Uitbreiding om de uitbreiding vergroot enkel de bestaande problemen van het Nederlandstalige onderwijs in onze hoofdstad. Daarom dringt een breed overleg zich op met alle betrokken partners over het onderwijs in Brussel. Dienen zeker te participeren: de Vlaamse Gemeenschap, de VGC, de Franse Gemeenschap, de Cocof, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de gemeentebesturen, de onderwijsnetten, de vakbonden, AGION en het ruimere middenveld actief in Brussel. **OD 10.4 - Mondiale, interculturele en burgerschapsvorming versterken** • Een open en respectvolle houding tegenover mensen uit andere culturen is essentieel om volwaardig deel uit te kunnen maken van een steeds meer aan verandering onderhevige samenleving. Wanneer kinderen van jongsaf de positieve kracht van verandering en diversiteit leren kennen en ermee leren omgaan en in te zetten verhogen hun slaagkansen in hun latere beroepsloopbaan. Het Brusselse onderwijs speelt hierin maximaal zijn troeven uit en werkt hiervoor samen met de hiertoe aangewezen partners. Ook het jeugdwerk speelt hierin een rol die ik zal ondersteunen. • Vooral in grote steden is het belangrijk op te merken dat het onderwijs niet alleen een plaats is waar kinderen en jongeren klaargestoomd worden voor de arbeidsmarkt. Door middel van het onderwijs kunnen we kinderen helpen “burger” te leren worden. Hiertoe worden specifieke acties genomen in samenwerking met de scholen, jeugdwerk en het brede Brusselse middenveld.	33 35
Gelijke Kansen	Smet	**Managementsamenvatting** **1.Het gelijkekansenbeleid** ***Gender***	6

		Het wegwerken van ongelijkheid tussen vrouwen en mannen is het doel van het genderbeleid. Daarmee leg ik de klemtoon op structureel verankerde mechanismen die de leefsituatie van mannen en vrouwen bepalen, eerder dan op een achterstandsgedachte van het ene geslacht op het andere. Die mechanismen zijn vaak zo impliciet dat ze onherkenbaar worden. Het gaat dus in de eerste plaats om bewustmaking. Op een concreter niveau wil ik, samen met mijn collega van Bestuurszaken, werken aan een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen aan het maatschappelijk leven, door bijvoorbeeld de invoering van een ritssysteem voor de eerste twee plaatsen op lijsten voor lokale verkiezingen. Andere acties zijn de evenwichtige participatie aan adviesraden, en stimuli voor het verhogen van het aantal vrouwen bij privaatrechtelijke bestuursorganen. ***Seksuele identiteit*** In de lente van 2010 wil ik, na overleg met academici en middenveld, een actieplan voorstellen met betrekking tot holebi's en transgenders. Dat actieplan moet leiden tot een versterking van hun maatschappelijke positie. Krachtlijnen van dat actieplan zullen zijn: het ontwikkelen van meetindicatoren voor het welbevinden, de omgeving van jongeren "holebivriendelijker" maken, de sociale positie van oudere holebi's versterken, en de beeldvorming over holebi's en transgenders genuanceerder maken.	7
Gelijke Kansen	Smet	**Strategische en operationele doelstellingen** De kracht achter het verticale gelijkekansenbeleid ligt ook in de uitbouw van zorgvuldig uitgekozen partnerships binnen het middenveld, de academische wereld en de andere beleidsniveaus. Daarbij wordt gezorgd voor een continue wisselwerking tussen beleid, wetenschap en ervaringsdeskundigheid - drie pijlers die bijdragen tot een onderbouwde en gedragen beleidsvoering.	17
Gelijke Kansen	Smet	**I. Het gelijkekansenbeleid** **A. De horizontale component van het Vlaamse gelijkekansenbeleid.** **SD 1. Alle Vlaamse beleidsdomeinen integreren een gelijkekansenperspectief in hun werking.** De OCM (Open Coördinatie Methode) draagt het woord 'open' in haar naam. Dit slaat niet enkel op de beoogde transparantie van het proces, maar ook op het feit dat alle relevante actoren erin betrokken worden: niet enkel de administratie, maar ook de Steunpunten Beleidsvoorbereidend Onderzoek, de sociale partners, het middenveld, enzovoort. Het gelijkekansenbeleid is dus niet enkel een opdracht voor de 'titelvoerende' Vlaamse minister. Elke minister in de Vlaamse Regering draagt hiervoor verantwoordelijkheid, net als voor het optimaal	18

		organiseren van het OCM-proces in het eigen beleidsdomein en voor de realisatie van de actieplannen die vanuit haar of zijn bevoegdheidsdomeinen zijn ingediend. **OD 1.1. Het opstellen van een Masterplan Gelijke Kansen waaraan wordt meegewerkt door alle Vlaamse ministers en in nauw overleg met het middenveld.** Ik zie OCM als een participatief proces, waarbij het middenveld nauw wordt betrokken. Ik zal bij een brede waaier aan *stakeholders* (middenveldorganisaties, sociale en andere partners) informeren naar de grootste knelpunten die zij momenteel vaststellen op het vlak van gelijke kansen in Vlaanderen, en naar de verwachting- en die zij hebben met betrekking tot de rol van de Vlaamse Overheid in het aanpakken ervan. Deze knelpunten en verwachtingen zullen vertaald worden in het doelstellingenkader dat aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd.	
Gelijke Kansen	Smet	**I. Het gelijkekansenbeleid** **B. De verticale component van het Vlaamse gelijkekansenbeleid.** **1. Gendermechanismen verhinderen niet langer gelijke kansen.** **SD 2. De Vlaamse samenleving streeft naar een maatschappij waarin gendermechanismen niet langer voor ongelijke kansen en ongelijkheid zorgen.** **OD 2.1. Het creëren van genderbewustzijn bij de Vlaming.** Een genderbewustzijn creëren is niet evident. Terwijl gender een term is die actief gebruikt wordt door onderzoekers, beleidsmakers en actoren uit het middenveld, is hij verre van ingeburgerd daarbuiten. Ik zie het als mijn taak om met de hulp van het middenveld de term, maar vooral de inzichten erachter, in te burgeren. Het zoeken naar manieren om het engenderingsproces inzichtelijk voor te stellen, is hierbij een uitdaging.	20
Gelijke Kansen	Smet	**I. Het gelijkekansenbeleid** **B. De verticale component van het Vlaamse gelijkekansenbeleid.** **1. Gendermechanismen verhinderen niet langer gelijke kansen.** **SD 3. Mannen en vrouwen participeren evenwichtiger aan het maatschappelijk leven.** Mannen zijn nog steeds oververtegenwoordigd in sleutelposities in het maatschappelijke domein. Er is een geleidelijke verbetering waar te nemen, maar van een evenwicht is nog steeds geen sprake. Beleidsinitiatieven blijven nodig. Ik zal mij tijdens deze legislatuur enerzijds focussen op het bewerkstelligen van een evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in de politieke besluitvormings-, advies- en bestuursorganen van de publiekrechtelijke instanties en anderzijds inzetten op het stimuleren van deze	21

		evenwichtige aanwezigheid bij privaatrechtelijke bestuursorganen en op de werkvloer. **OD 3.2. Het verhogen van een evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in advies- en bestuursorganen, en dit zowel in de organen gelieerd aan de Vlaamse overheid als in de privésector.** • Bestuurs- en adviesorganen gelieerd aan de Vlaams Overheid. Tijdens de afgelopen legislatuur kwam een decreet in voege 'houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid' (*Belgisch Staatsblad 6 augustus 2007)*. Ik zal op basis van dit decreet, dat verder in deze nota afgekort wordt tot het MEPdecreet (Meer Evenwichtige Participatie), nadere initiatieven ontwikkelen om de toepassing van het decreet te stimuleren en te monitoren. • De Vlaamse regelgeving rond evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse Overheid zit nog in de implementatiefase. Op basis van gegevens uit de databank 'Vlaamse Instellingen, Organen en Mandaten', de zogenaamde 'Vliom-databank' die beheerd wordt door de Afdeling Kanselarij, blijkt dat zeker 1 op 4 organen niet evenwichtig is samengesteld. Het is dan ook noodzakelijk om de stand van zaken nauwgezet te monitoren. Mijn administratie, die de samenstelling op continue basis opvolgt en organen die niet in orde zijn, aanspoort, zal jaarlijks een verslag opmaken en zal over de voortgang jaarlijks rapporteren aan het Vlaams Parlement. • Om de stand van zaken adequaat te kunnen monitoren, is het belangrijk dat de Vliom-databank over volledige en actuele gegevens beschikt. *Dit is momenteel nog niet helemaal het geval.* Hier is niet enkel een verantwoordelijkheid weggelegd voor de Afdeling Kanselarij, maar ook voor de verschillende beleids-domeinen die informatie moeten aanleveren. • Ik zal voorts een geïntegreerd flankerend beleid opzetten voor het oplossen van knelpunten met betrekking tot het uitvoeren van het MEP-decreet.	
Gelijke Kansen	Smet	**1.Gelijke rechten en kansen voor mensen met een handicap.** **SD 6. Het thema 'handicap' wordt uitgebouwd als volwaardig beleidsthema van het Vlaams gelijkekansenbeleid.** • Een nieuwe doelgroep integreren in het gelijkekansenbeleid gaat niet over één nacht ijs. De gelijkekansen-problematiek van personen met een handicap is een complex gegeven met haar eigen sociologische	25-26

		achtergrond, zeer eigen achterstellingsmechanismen die op een heel specifieke manier inspelen op de verschillende beleidsdomeinen, een eigen middenveld met zeer specifieke historiek, … • Net zoals bij de andere thema's waarrond het Vlaamse gelijkekansenbeleid werkt, zal ook inzake handicap een tweesporenbeleid rond een verticale en een transversale as worden uitgezet. Binnen de transversale werking zal ik als minister van Gelijke Kansen coördinerend optreden naar de andere beleidsdomeinen met de bedoeling een gelijkekansenperspectief omtrent handicap te integreren in elk van deze beleidsdomeinen. Dit transversaal beleid zal net zoals de andere beleidsthema's geflankeerd worden door een 'eigen' verticaal beleid. Hiertoe kan een brede waaier aan instrumenten worden ingezet zoals bijvoorbeeld wetgeving, onderzoek, sensibiliserende of informerende campagnes, publicaties, subsidies. Ik zal ook structurele partnerschappen aangaan met actoren uit het middenveld, het beleid de noodzakelijke wetenschappelijk onderbouw geven, enzovoort. **OD 6.2. Het gelijkekansenbeleid inzake 'handicap' wordt ondersteund door het middenveld.** • Met het oog op het opzetten van een gefundeerd gelijkekansenbeleid inzake handicap dienen – al dan niet structurele – samenwerkingsverbanden opgezet te worden met het middenveld. Hier kan een combinatie gemaakt worden tussen organisaties die, enerzijds structureel worden ingezet om het Vlaams gelijkekansen-beleid te ondersteunen, mee uit te dragen of te verfijnen en anderzijds organisaties die via een projectmatige ondersteuning een specifieke invalshoek op de problematiek kunnen belichten. • Ik zal in een eerste fase het middenveld prospecteren en in dialoog gaan met mogelijke sleutelactoren. • Eenmaal ik een duidelijk zicht heb op het middenveld en in welke mate dat een rol kan spelen binnen het gelijkekansenbeleid inzake handicap, kan nagegaan worden hoe samenwerkingsverbanden structureel onderbouwd kunnen worden of vorm kunnen krijgen – eventueel door de samenwerking een decretale basis te geven.	
Gelijke Kansen	Smet	**SD 7. De participatie van personen met een handicap in de samenleving wordt verhoogd.** • Een van de grondbeginselen van gelijke kansen is de volwaardige participatie van de doelgroep in kwestie aan alle aspecten van de samenleving. Voor personen met een handicap betekent dit zeer concreet de deelname aan het reguliere onderwijs, op de reguliere arbeidsmarkt … in plaats van de aparte circuits waar zij nu nog te vaak in circuleren. Personen met een handicap hebben 'om evenwaardig te participeren' nood	27

		aan voldoende ondersteuning (bijvoorbeeld assistentie en hulpmiddelen), redelijke aanpassingen (bijvoorbeeld een toegankelijke omgeving, aangepast openbaar vervoer, flexibele werkuren) en aan de juiste ingesteldheid (in plaats van vooroordelen, betutteling). Wanneer het hieraan ontbreekt hebben zij wel het formeel 'recht', maar nog steeds geen gelijke kansen. • Een ander knelpunt dat ik hier wil aangeven is het gebrek aan zichtbaarheid en herkenbaarheid van personen met een handicap. Daarom wil ik in het kader van het ontwikkelde verticaal beleid inzake handicap (en dus los van de initiatieven die in het kader van de OCM-werking door andere beleidsdomeinen worden genomen), inzetten op twee inhoudelijke lijnen die het draagvlak kunnen bieden tot meer participatie van personen met een handicap, met name beeldvorming en beleidsparticipatie. **OD 7.2. De beleidsparticipatie van personen met een handicap wordt verhoogd.** • Een andere inhoudelijke lijn waarop ik deze legislatuur wil werken, is die van de beleidsparticipatie van personen met een handicap. • Het opkomen voor rechten van personen met een handicap veronderstelt onder meer de aanwezigheid van personen met een handicap in adviesorganen, commissies, raden van bestuur van verschillende overheden. • Daarom wil ik nagaan hoe de deelname van ervaringsdeskundigen en vertegen-woordigers van organisaties van personen met een handicap kan verzekerd worden, wat de randvoorwaarden daartoe zijn (vergader-cultuur, toegankelijkheid van infrastructuur en informatie, betoelaging voor degelijke ondersteuning,…) en hoe de Vlaamse overheid daarin een voorbeeldfunctie op zich kan nemen.	
Gelijke Kansen	Smet	**3. In Vlaanderen is er respect voor iedereen, ongeacht zijn of haar seksuele identiteit.** • Het Vlaamse holebibeleid is een beleid dat tot stand komt in nauw overleg tussen het gelijkekansenbeleid, het holebimiddenveld en de academische wereld. Het speelt in op de problemen die door al deze actoren als de meest prangende worden ervaren. Ook bestaat er eensgezindheid over het feit dat het beleid in zijn aanpak rekening houdt met de complexiteit van de noden en problemen en er effectief een antwoord op tracht te bieden.	28

		• De gerichtheid op zowel het informeren en empoweren van de holebi's, het sensibiliseren en informeren van de brede maatschappij als het aanpakken van concrete belemmeringen in diverse Vlaamse beleidsdomeinen, wordt zowel door het beleid als door de doelgroep zelf als juist ervaren. Ook de uitbouw van een werking naar 'deelgroepen' binnen de holebigemeenschap wordt noodzakelijk geacht.	
Gelijke Kansen	Smet	**1. In Vlaanderen is er respect voor iedereen, ongeacht zijn of haar seksuele identiteit.** **SD 8. Het verhogen van het welbevinden van holebi's en transgenders.** **OD 8.2. De kennis van de leefsituatie, de specifieke behoeften en het welbevinden van transgenders wordt uitgebouwd.** Een recent onderzoek van onder meer het Steunpunt Gelijkekansenbeleid, in opdracht van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, toont aan dat de situatie van transgenders op verschillende maatschappelijke domeinen erg kwetsbaar is. Zo zijn bijvoorbeeld de werkloosheidscijfers erg hoog, net als de zelfmoordcijfers en gezondheidsproblemen. Ook ontbreekt er momenteel informatie over gerelateerde thema's, zoals de wijze waarop kinderen van transseksuele personen met de transitie van een van de ouders omgaan. Ik zal in overleg met het betreffende middenveld en gespecialiseerde onderzoekers bepalen welke thema's prioritair zullen worden onderzocht.	28
Gelijke Kansen	Smet	**1.Integrale toegankelijkheid is een sleutelelement in de realisatie van een maatschappij *met* gelijke kansen.** **SD 11. De publieke ruimte wordt voor iedereen integraal toegankelijk.** **OD 11.6. Het toegankelijkheidsmiddenveld wordt een volwaardige partner van het Vlaamse beleid via professionalisering en structurele verankering.** Om een degelijk toegankelijkheidsbeleid te kunnen voeren, is er nood aan inhoudelijke ondersteuning van de verschillende beleidsdomeinen. Om die ondersteunende rol te kunnen uitvoeren is Gelijke Kansen aangewezen op de ervaringsdeskundigheid en de technische expertise van haar middenveld. Belangrijke stappen zijn reeds gezet in de professionalisering van de toegankelijkheidswerking. Ook deze legislatuur zal een verdere coördinatie en doorgedreven afstemming van het toegankelijkheidswerkveld een noodzakelijke voorwaarde blijven tot het voeren van een coherent toegankelijkheidsbeleid. Dit met als streefdoel een solide samenwerkingsstructuur te organiseren die de principes van integrale toegankelijkheid en Universal Design eenduidig over gans Vlaanderen uitdraagt en een meer toegankelijke samenleving beoogt.	35-37

		Gebruikers. Binnen de structuur die rondom het toegankelijkheidsmiddenveld wordt opgezet, moet ook de stem van de gebruikers een plaats krijgen. Architecten en bouwheren hebben dan wel nood aan een handicap-overschrijdende, bouwtechnisch onderbouwde visie op toegankelijkheid maar dit weliswaar zonder voorbij te gaan aan de ervaringsdeskundigheid van de personen met handicap zelf. Om richtlijnen en initiatieven te kunnen afstemmen op de noden en verwachtingen van de gebruiker, is de inbreng van ervaringsdeskundigheid van onmiskenbaar belang en dient dit dan ook gevaloriseerd te worden. De rol van de gebruiker bevindt zich in het detecteren van de ontoegankelijkheid, het aanbrengen van de noden en behoeften en in het evalueren van de aangereikte oplossingen. Een grote uitdaging hierbij is te komen tot eenduidige, gedragen en handicap-overschrijdende aanbevelingen aan het beleid, alsook het creëren van een draagvlak hiervoor bij de verschillende gebruikersorganisaties. Uitgaande van deze visie, wil ik binnen het huidige toegankelijkheidsveld, een meer structurele plaats toekennen aan de gebruikers en hun organisaties. ***Nieuwe partners.*** Om een gedragen toegankelijkheidsbeleid te kunnen uitwerken is ook netwerking met de bouwwereld en de sector van de architecten erg belangrijk. In dit kader beoog ik de creatie van een breed overlegplatform tussen bedrijven, ontwerpers, het toegankelijkheidsmiddenveld en de overheid, dat kennisuitwisseling en innovatie tot doel heeft. Het huidige Belgische *Design For ll* netwerk zal als startbasis worden gebruikt. Ook met de Europese netwerken op dit terrein zal aansluiting gezocht worden.	
Gelijke Kansen	Smet	**4. Integrale toegankelijkheid is een sleutelelement in de realisatie van een maatschappij *met* gelijke kansen.** **SD 12. Mondelinge, schriftelijke, audiovisuele of digitale publieke informatie wordt voor iedereen lees-baar en verstaanbaar.** **OD 12.2. Overheidsinformatie wordt leesbaar en verstaanbaar voor iedereen.** • De overheid heeft een voorbeeldfunctie op het vlak van toegankelijkheid van informatie. Het is belangrijk dat de boodschap die zij via allerlei communicatie-initiatieven wil overbrengen, het volledige doelpubliek dat ze voor ogen heeft, bereikt. Ook burgers met bijvoorbeeld visuele beperkingen of leesmoeilijkheden. • Ik wil de principes achter '*Universal Design* en communicatie' waarbij steeds gereflecteerd wordt over de toegankelijkheid van de informatie naar alle doelgroepen toe, promoten doorheen de verschillende Vlaamse	38

		beleidsdomeinen. Dit met actieve betrokkenheid van de middenveldorganisaties die rond deze thematiek werken.	
Gelijke Kansen	Smet	**5. Binnen het gelijkekansenbeleid wordt ingezet op het empoweren van nieuwe Vlamingen.** **SD 13. Het bestrijden van specifieke problemen die zich voordoen wanneer gendermechanismen en achterstellingsmechanismen op basis van etniciteit elkaar kruisen.** **OD 13.4. Het verbeteren van het welbevinden van allochtone holebi's.** • De thematiek 'holebiseksualiteit en allochtonen' is een complex gegeven waarin er oog moet zijn voor verschillende componenten: de specifieke situatie van allochtone holebi's, de geslotenheid binnen de allochtone gemeenschap voor holebiseksualiteit, de openheid binnen de 'witte' holebibeweging voor etnisch-culturele verscheidenheid, de rol en invloed van godsdienst op de perceptie van holebiseksualiteit. • Ik zal werken op deze verschillende componenten via het versterken van het middenveld voor en door allochtone holebi's. In overleg met hen zal ik knelpunten en behoeften in kaart brengen en stapsgewijs een beleid ontwikkelen dat enerzijds allochtone holebi's empowert, en dat anderzijds werkt aan het bespreekbaar en aanvaard maken van holebiseksualiteit binnen de allochtone, in eerste instantie de moslimgemeenschapen. • Zonder vooruit te willen lopen op het overleg met het middenveld, denk ik aan het opnemen van het thema holebiseksualiteit in de 'meetingpoints' over relaties voor jonge nieuwe Vlamingen (die ik organiseer in het kader van het genderbeleid), aan het opzetten van een lezingenreeks en/of de aanmaak van een documentaire of informatiepakket over seksualiteit en aan het besteden van specifieke aandacht voor het bereiken van jonge nieuwe Vlamingen in de 'generieke initiatieven' die ik opzet in het kader van het holebibeleid en die elders in dit hoofdstuk van de beleidsnota beschreven worden.	40
Gelijke Kansen	Smet	**6. Generieke initiatieven** **SD 15. Het gelijkekansenbeleid komt tot stand in samenwerking met verschillende partners en in een multilevelsetting.**	41

		• De kracht achter het verticale gelijkekansenbeleid ligt onder meer in de uitbouw van zorgvuldig uitgekozen partnerships binnen het middenveld, de academische wereld en de andere beleidsniveaus. • Daarbij wordt gezorgd voor een continue wisselwerking tussen beleid, wetenschap en ervaringdeskundigheid, drie pijlers die bijdragen tot een onderbouwde en gedragen beleidsvoering. Ik wil tijdens deze legislatuur verder inzetten op deze pijlers en waar nodig dingen scherper stellen, hertekenen of verder uitwerken. **OD 15.1. Het gelijkekansenmiddenveld geeft beleidsondersteuning, doet aan belangenbehartiging en helpt bij de ontwikkeling van expertise over de verschillende beleidsthema's.** • Gelijke Kansen in Vlaanderen werkt samen met een breed spectrum aan verenigingen en niet-gouvernementele organisaties die zich door de jaren heen rondom de beleidsthema's installeerden. Deze samenwerking is deels historisch gegroeid wat maakt dat de 'soorten' organisaties waarmee wordt samengewerkt, verschillen al naargelang de doelgroepen waarrond zij werken. Toch coveren zij voor iedere doelgroep de twee functies die essentieel zijn in de beleidsvoering rond Gelijke Kansen, met name belangenbehartiging en expertise-ontwikkeling. • Eén van de belangrijkste middelen ter **versterking van dit middenveld** is de structurele (ad nominatim) subsidiëring. De nominatieve subsidiëring van deze organisaties heeft tot gevolg dat zij zich kunnen toeleggen op hun kerntaken, waardoor zij de ondersteuning van het Vlaamse gelijkekansenbeleid beter kunnen opnemen. • Naast deze structurele financiering van een aantal grote, overkoepelende organisaties werd er ook budgetruimte gecreëerd voor projectmatige ondersteuning. Hierop kunnen bijvoorbeeld kleinere organisaties met een zeer gerichte lokale werking (dikwijls de 'grass-roots' van het gelijkekansenbeleid) een beroep doen. Ook maakt een dergelijke projectsubsidiëring de weg vrij voor jonge organisaties die dikwijls een vernieuwende kijk op de gelijkekansenproblematiek kunnen initiëren in het beleid. • Het lijkt me belangrijk om met het oog op de toekomst de rol van deze organisaties ten aanzien van het beleid verder scherp te stellen en om eventuele nieuwe middenveldpartners verder in kaart te brengen. • Anderzijds is het noodzakelijk om de financiering van deze organisaties uit te klaren. Op dit moment loopt hun financiering via facultatieve subsidies terwijl een meer decretale onderbouw aangewezen is met het oog	

		op hun bestaanszekerheid en het verlagen van hun administratieve lasten. **OD 15.4. Vlaanderen neemt een sterke positie in tijdens het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie in het najaar 2010.** • Tijdens de tweede helft van 2010 is België voorzitter van de Europese Unie. Met haar holebibeleid is Vlaanderen een koploper. In een groeiend Europa is het belangrijk dat progressieve krachten het voortouw nemen en ervoor zorgen dat dit Europees groeiproces geen bedreiging vormt voor verworven holebirechten en de groeiende maatschappelijke openheid voor holebiseksualiteit. • In 2007 organiseerde Gelijke Kansen in Vlaanderen het driedaags besloten colloquium 'Sexual Diversity. European (Comm)Unity' met de bedoeling om ambtenaren uit verschillende landen samen te brengen met vertegenwoordigers uit middenveld en academici om ervaringen uit te wisselen. • Naar aanleiding van het Belgisch voorzitterschap wil ik deze conferentie een vervolg geven onder de vorm van een side-event bij de Equality Summit (Top voor Ministers van Gelijke Kansen, nationale en internationale ambtenaren, ngo's, sociale partners en vertegenwoordigers van internationale organen, november 2010) waarbij opnieuw wordt gefocust op een brede waaier aan thema's die noodzakelijk en relevant zijn in een efficiënt holebibeleid. • De concrete inhoud van dit side-event staat nog niet vast, maar ook op deze bijeenkomst zal duidelijk blijken dat Vlaanderen op vlak van holebibeleid een voortrekkersrol te spelen heeft en dat er een rol is weggelegd voor Vlaamse en internationale LGBT-middenveldorganisaties.	43
Jeugd	Smet	**1.INLEIDING** Het Vlaams Regeerakkoord draagt me op Minister van Jeugd te zijn. De behoefte om het sociaal-culturele werk voor kinderen en jongeren uit te breiden naar een jeugdcategoriaal beleid bestaat al zolang als de culturele autonomie van Vlaanderen. In de vorige legislatuur werd aan de bevoegdheid jeugd expliciet de opdracht gekoppeld om de naleving van het IVRK te coördineren. Mijn belangrijkste instrument om werk te maken van een categoriaal jeugdbeleid is het Vlaams Jeugdbeleidsplan, waarvan de opmaak tegen eind 2010 en de uitvoering ervan meteen ook mijn belangrijkste objectief is. Ik zou het bij wijze van boutade hierbij kunnen laten voor deze beleidsnota, omdat al wat volgt alleen kan gelezen worden als een voorafname op dat plan. En zo'n voorafname staat haaks op de methode zelf van het beleidsplan, dat gevoed wordt door inspraak. Een	10

		inspraak waar het jeugdwerk, met het decreet van 1993 een pioniersrol heeft gespeeld. Het jeugdwerk als laboratorium, voor het leven en voor het beleid. **1.1. Context van het jeugdbeleid** **Participatie en informatie** • Geen kennis zonder inleving, geen inleving zonder participatie. Participatie is niet alleen een instrument voor het voeren van een goed jeugdbeleid. Het is een doelstelling van het jeugdbeleid zelf. Participatie veronderstelt dat zoveel mogelijk kinderen en jongeren geïnformeerd en bevraagd worden. Dit is immers vorming tot burgerschap, en de beste waarborg voor interculturaliseren en dus voor democratie. De stem van kinderen en jongeren zal een basis zijn voor de opmaak van het jeugdbeleidsplan. • Kinderen en jongeren moeten vandaag meer dan vroeger veel keuzes maken. Feit is dat kinderen en jongeren om keuzes te kunnen maken op het juiste moment over de juiste informatie moeten kunnen beschikken: hoe zal ik mijn vrije tijd doorbrengen, welke schoolkeuze, welke studie, welk beroep, wat te kopen, met wie te gaan…. Informatiebehoeften zijn uiteraard sterk verschillend voor elke leeftijd, elk individu, elke situatie, en er moet bijzonder op toegezien worden dat informatie voor iedereen toegankelijk is en dus op maat. • De ruimste schaal waarop informatie en participatie georganiseerd kan worden, is via onderwijs. Ik wil dan ook bruggen leggen tussen de communicatie- en participatie-instrumenten van Onderwijs en Jeugd. **1.2 Samen jeugdbeleid maken** **...** **Een partnerschap met de lokale & provinciale besturen** • De sleutel van een performant jeugd(werk)beleid ligt op het lokale beleidsniveau. Het huidige regeerakkoord gaat in op de verzuchting van de provincies en gemeenten naar minder planlast. Als Minister van Jeugd wil ik dit engagement opnemen, zonder het kind met het badwater weg te gooien. Het decreet houdende de ondersteuning en de stimulering van het gemeentelijk, het intergemeentelijk en het provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid heeft immers gezorgd voor een kentering in het denken over en betrekken van kinderen en jongeren in het lokale bestuursniveau en het lokale beleid. • Ik zal erover waken dat de planlastvermindering geen vermindering betekent van inspraak. Elke gemeente is	11

		het aan zijn jeugd verplicht om te blijven investeren in speelruimte, in ontmoeting, in autonome infrastructuur, in een veilige woonruimte, in vakantieactiviteiten… Ik denk dat het verlichten van de plannen vooral een uitdaging moet zijn om af te stappen van een vaak al te conjuncturele inspraak – in functie van het maken van een plan – naar een structurele inspraak – in functie van het voeren van een beleid. • Ik nodig de sector, de provincies, gemeenten, steden, centrumsteden, grootsteden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie uit om met mij creatief na te denken over een goed evenwicht tussen gemeenschappelijke doelstellingen en lokale autonomie, tussen de behoefte aan minder plannen en de vraag naar meer en duurzamer inspraak voor kinderen en jongeren. In afwachting van de resultaten van die oefening, blijft de huidige beleidscyclus op basis van het huidige decreet, tot aan de volgende gemeenteraadsverkiezingen van kracht.	
Jeugd	Smet	**2. OMGEVINGSANALYSE: UITDAGINGEN EN KANSEN VOOR DE JEUGD IN VLAANDEREN EN BRUSSEL** **2.1. Onderwijs en Vorming (formeel en niet-formeel)** • Voor een meer uitgebreide analyse van het formele onderwijs verwijs ik graag naar de beleidsnota onderwijs. Toch wil ik ook hier een aantal aandachtspunten naar voor schuiven van het hele gamma aan formele, niet-formele en informele vormingsactiviteiten dat zo wijdverspreid aanwezig is in Vlaanderen. • De aanwezige sociale ongelijkheid die cumulatief werkt doorheen de schoolloopbaan en bovendien nog zwaarder doorweegt bij allochtone leerlingen blijft een vaststelling die we onmogelijk kunnen rijmen met het kinderrechtenperspectief. Vanuit datzelfde perspectief is het belang van welbevinden op school en daarmee verbonden dat van een goed participatieklimaat op school aan te stippen als aandachtspunten voor een onderwijsbeleid. **2.3. Cultuur en Creativiteit** • In de huidige complexe en snel veranderende samenleving worden culturele competenties steeds belangrijker. Deze competenties stellen ons in staat om keuzes te maken en zelfstandig, kritisch en creatief om te gaan met de cultuurgoederen en –uitingen maar ook met het ruimere sociaal-cultureel en maatschappelijk gebeuren. Zij kunnen een kompas geven en dragen bij op persoonlijk, maatschappelijk én professioneel vlak.	13 14

		• De huidige internetgeneratie beschikt dankzij de technologie over nieuwe mogelijkheden op het gebied van leren, creëren en participeren. De Europese Commissie wil jongeren aanmoedigen om innovatief te denken en te handelen en weet dat jong talent moet worden erkend. • Participatie aan en beleving van cultuur stimuleert creativiteit wat gezien kan worden als een middel om economische groei en nieuwe banen te bevorderen maar in de eerste plaats een bron vormt voor vaardigheden, burgerparticipatie, autonomie en zelfrespect. In 'Vlaanderen In Actie' ligt het accent op de lerende Vlaming maar wordt ook het belang van cultuur- , jeugd- en sportbeleid voor zowel sociale versterking als zelfontplooiing benadrukt.	
Jeugd	Smet	**SD 1 - ZOVEEL MOGELIJK KINDEREN EN JONGEREN RUIMTE GEVEN OM ZICH TE VERENIGEN EN ZICH TE ENGAGEREN** **OD 1.4 zoveel mogelijk kinderen van zo divers mogelijke achtergrond zoveel mogelijk actief laten deelnemen aan het jeugdwerk, door** • het maximaal vrijwaren van de sectorale subsidielijnen naar de lokale besturen, en het uitbouwen van een relatie gebaseerd op automie, en op partnerschap en gelijkwaardigheid; • de lokale besturen te responsabiliseren voor het vervullen van de basisvoorwaarden voor een lokaal jeugdwerk: het recht op eigen, veilige infrastructuur, een heldere informatie, en een eerlijke inspraak;	19
Jeugd	Smet	**SD 3 - KINDEREN EN JONGEREN RUIMTE GEVEN OM VANUIT HUN EIGEN LEEFWERELD DE SAMENLEVING MEE VORM TE GEVEN** • 1/3 van de Vlaamse bevolking is jonger dan 30 jaar. Kinderen en jongeren 'tellen' dus mee. Tweederde van hen hebben geen stemrecht, en zitten dus in de wachtkamer van de democratie. Dat betekent dat met hen moet rekening gehouden worden via de stem van volwassenen, en dat die volwassenen de plicht hebben hen te horen. Participatie wordt als één van de fundamentele pijlers van de kinderrechten naar voor geschoven, toch is de vertaling hiervan in de dagdagelijkse leefwereld van kinderen en jongeren soms klein, zowel in het gezin, het onderwijs, de buurt als in het beleid dat gemaakt wordt. • Dé jeugd bestaat niet, en het is met inspraak zoals met onderwijs. Wie start in een warm gezin met een rijke taal en een goede communicatie, vertrekt met een voorsprong op wie dat niet heeft. We hebben de plicht	22

		onze kinderen voldoende instrumenten te geven om hun stem te kunnen laten horen. Een eerste voorwaarde is *taal*: de taalverwerving van kinderen zelf, en de taal waarin volwassenen hun vragen aan kinderen stellen. Daarmee bedoel ik ook de codes die kinderen van huis uit meekrijgen om naar de wereld rondom te kijken. Wie inspraak organiseert, moet kennis hebben van diversiteit, en daar rekening mee houden. • Een tweede voorwaarde tot inspraak is *informatie* en de toegang tot informatie. We zitten midden in een revolutie: een van een kennis-samenleving naar een informatie-samenleving, waar de toegang tot kennis belangrijker wordt dan kennis zelf. Jongeren worden geconfronteerd met een inflatie aan boodschappen, waarbij de informatie die er toe doet, verdrinkt in een kakofonie van non-informatie. De manier waarop vandaag jeugdinformatie formeel geordend en ontsloten wordt, gaat deels voorbij aan de manier waarop jongeren voor wie deze informatie bedoeld is, zich informeren. De complexe toegang tot informatie en het vermogen om informatie te filteren en te verwerken, creëert een nieuwe ongelijkheid. • Pas op de derde plaats komen de structuren: kindergemeenteraden, jeugdraden, klasraden… zij zijn het resultaat van een inspraakbeleid, niet de basis ervan. • Als we tenslotte ruimte willen geven aan onze jongeren om mee te bouwen aan het project Vlaanderen 2020, kan dat niet van onder de kerktoren. De mogelijkheden voor jongeren om hun leefwereld te verruimen met studie of werk in het buitenland zijn nooit groter geweest dan vandaag. Niet alleen kunnen die ervaringen bijdragen tot het creëren van een Europees gemeenschapsgevoel, het biedt ook kansen om enerzijds onze beste talenten zich te laten meten met de beste talenten in het buitenland, en anderzijds om jongeren die in een spiraal van on-kans zitten, letterlijk afstand te laten nemen van hun leefwereld die al te vaak rolbevestigend is, en nieuwe kansen te ontdekken. **OD 3.1 investeren in een betere kennis van de leefwereld van kinderen en jongeren en in instrumenten om die leefwereld te leren kennen, onder andere door** • participatief onderzoek; • ontwikkeling van inspraakmethodieken; • het vormen van jeugdwerkers en leerkrachten op methodisch vlak, met een bijzondere aandacht voor interculturalisering. **OD 3.3 directe beleidsinspraak voor kinderen en jongeren waarborgen door**	23

		• het jeugdwerk en kinderen en jongeren te bevragen over de prioriteiten en uitvoering van het Vlaams Jeugdbeleidsplan • de expliciete inspraak van het jeugdwerk en van kinderen en jongeren in de voorbereiding en uitvoering van het gemeentelijke en provinciale jeugd- en jeugdwerkbeleid te blijven waarborgen na de aangekondigde planlastvermindering voor de lokale besturen; • het zoeken naar kruisbestuivingen tussen de expertise uit de jeugd- en kinderrechtensector en het versterken van het participatieklimaat voor leerlingen op school; • oprichting van een platform waar jonge werklozen het woord nemen, in de filosofie van organisaties van armen die het woord nemen	
Jeugd	Smet	**SD 4 - KINDEREN EN JONGEREN CULTURELE RUIMTE GEVEN** • In de huidige complexe en snel veranderende samenleving wordt een culturele intelligentie steeds belangrijker. Die stelt ons in staat om keuzes te maken en zelfstandig, kritisch en creatief om te gaan met de cultuurgoederen en –uitingen maar ook met het samenleven zelf. Cultuur geeft een kompas en draagt bij op persoonlijk, maatschappelijk én professioneel vlak. De huidige internetgeneratie beschikt dankzij de technologie over nieuwe mogelijkheden op het gebied van leren, creëren en participeren. De Europese Commissie wil jongeren aanmoedigen om innovatief te denken en te handelen en weet dat jong talent moet worden erkend. • Participatie aan en beleving van cultuur stimuleert creativiteit wat gezien kan worden als een middel om economische groei en nieuwe banen te bevorderen maar in de eerste plaats een bron vormt voor vaardigheden, burgerparticipatie, autonomie en zelfrespect. In 'Vlaanderen In Actie' ligt het accent op de lerende Vlaming maar wordt ook het belang van cultuur-, jeugd- en sportbeleid voor zowel sociale versterking als zelfontplooiing benadrukt.	24
Onderwijs	Smet	**SD 2 - Kansen geven aan elk talent** **OD 2.3 Leerzorg en een zorgcontinuüm uitbouwen** Op basis van het voorontwerp van decreet betreffende leerzorg van 19 november 2008 en het betreffende VLOR- advies wil ik het overleg met alle betrokkenen hervatten om het concept te verbeteren en het draagvlak te vergroten. Nadien wil ik met de onderwijsactoren een implementatieplan vastleggen en de geleidelijke uitvoering van het decreet aanvatten. Ik zal hierbij bijzondere aandacht hebben voor de leerlingen met autisme. De inspanningen om binnen het beleidsdomein onderwijs en beleidsdomeinoverschrijdend te komen tot de	27

		protocollering van de diagnostiek wil ik aanhouden. Wat dit laatste betreft, zal ik - samen met een aantal partners zoals IJH en Gezondheid en in samenwerking met de sector - meewerken aan de oprichting en afbakening van de opdracht van een Vlaams Centrum voor Diagnostiek. **OD 2.4 De hervorming van het secundair onderwijs op de sporen zetten** • Om de discussie te stimuleren, zal ik vertrekken van de voorstellen van de commissie Monard. Dat rapport wordt aangevuld met een analyse van de situatie en resultaten van het secundair onderwijs in een aantal OESO-landen en de ervaringen van secundaire scholen met innovaties. • Ik nodig het ruimere onderwijsveld uit bedenkingen over de krijtlijnen van de hervorming te formuleren. De VLOR bereidt momenteel - op basis van het rapport van de commissie Monard - een advies over de hervorming van het secundair onderwijs voor. • Vertrekkende van al dat materiaal, zal ik tegen het midden van volgend jaar een conceptnota over de hervorming uitwerken, die voor advies aan de VLOR en de SERV zal worden voorgelegd. Daarin zullen naast de inhoudelijke voorstellen, ook de timing van de hervormingen en de geleidelijke implementatie ervan worden uiteengezet. **OD 2.7 Het hoger onderwijslandschap vorm geven en rationaliseren** • De Commissie Soete heeft aansluitend op haar opdracht ter voorbereiding van de rationalisatieoefening ook een advies uitgebracht over de mogelijke integratie van de academiserende opleidingen in de universiteiten. Ook de VLOR bracht hierover meerdere adviezen uit. • Ik zal van dat materiaal vertrekken om een maatschappelijk debat over de integratie van de academiserende opleidingen in de universiteiten te organiseren. Daarin zal de vraag naar de positie en de rol van het Vlaams hoger onderwijs in de Europese en globale kennissamenleving centraal staan. • Het hoger onderwijs moet een antwoord kunnen bieden op de groeiende diversiteit van de studenten-bevolking zowel in termen van kennisbehoeften, talenten, leeftijd, afkomst, vooropleiding, ervaring, interesses, motivatie en bekwaamheid. Ik vind het cruciaal dat het internationale perspectief en de vergelijking met andere systemen in Europa en in de wereld in het debat worden meegenomen.	28 29

Onderwijs	Smet	**SD 6 - De maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken** **OD 6.1 Het pedagogisch partnerschap tussen scholen en ouders ondersteunen** • Ouders zijn de eerste en belangrijkste partners in het netwerk van de school. Ouderbetrokkenheid komt de prestaties en het welbevinden van de leerlingen ten goede. Spijtig genoeg zijn er nog steeds bepaalde groepen van ouders die afhaken. Deze ouders moeten gestimuleerd worden om hun betrokkenheid bij het schoolleven van hun kinderen te verhogen. • In de regelgeving heeft de minimale betrokkenheid die we van alle ouders verwachten, recent zijn decretale weerslag gekregen in de vorm van een engagementsverklaring tussen school en ouders vanaf het schooljaar 2010-2011. Ik zal de implementatie van de engagementsverklaring actief begeleiden door ouders en scholen goed te informeren over het wat en waarom van de engagementsverklaring. Daarbij moet er bewaakt worden dat men in de scholen tot werkelijk evenwichtige engagementen komt, dat de adviserende rol van de schoolraad ernstig genomen wordt en dat de engagementsverklaring het leerrecht van de jongere niet schaadt. • Ouderbetrokkenheid mag echter niet verengd worden tot de engagementsverklaring. Dit is slechts een geformaliseerd minimum. Het zijn de informele vormen van participatie (zoals bijvoorbeeld schoolpoortcontacten, laagdrempelige communicatie, moedergroepen, leesouders, oudercomités, enzovoort) die het pedagogisch partnerschap echt schragen. Ik zal initiatieven nemen om via het LOP goede praktijken op te sporen en ruimer bekend te maken. • Ook de ouderkoepelverenigingen spelen een belangrijke rol bij het creëren van ouderbetrokkenheid. De samenwerking in de stuurgroep wil ik daarom intensifiëren.	41
Onderwijs	Smet	**OD 6.5 Het onderwijs in de centrumsteden versterken** **…** Door het positieve imago van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel stelt het capaciteitsprobleem zich daar	43

		scherper dan in Vlaanderen. Een gerichte uitbreiding van het onderwijsaanbod is dan ook aangewezen. Ik wil nagaan welke capaciteit de Vlaamse Gemeenschap kan garanderen, aangezien het Nederlandstalig onderwijs in Brussel door een hoog aantal anderstalige leerlingen wordt gekenmerkt. Om een beter zicht te krijgen op de draagkracht van het Nederlandstalig onderwijs wil ik op heel korte termijn een structureel overleg opzetten met alle partners die in Brussel bij het onderwijs betrokken zijn: de Vlaamse en de Franse Gemeenschap, de VGC en de Cocof, de gemeentebesturen, de onderwijsnetten, de vakbonden, AGIOn en het ruimere middenveld. In Brussel zal ik de ondersteuning van de scholen stroomlijnen en hiervoor een decretale basis uitwerken.	
Werk	Muyters	**Managementsamenvatting** • Er is ook nood aan sociale innovatie op de arbeidsmarkt. Bedrijven nemen vandaag tal van maatregelen om het arbeidsaanbod tijdelijk aan te passen, zoals bv. het creatief gebruik van arbeidstijd- en loopbaan-onderbrekingsformules. In de bedrijfspraktijk ontstaan zo innovatieve vormen in de combinatie van flexibiliteit en werkzekerheid (bv. arbeidspools, gedeeld werkgeverschap, koppeling tijdelijke werkloosheid aan opleidingsprogramma's,…). • In overleg met de sociale partners kunnen we deze en andere vormen van sociale innovatie 'bottom up' laten doorstromen naar een hoger niveau.	11
Werk	Muyters	**III. Hoe willen we concreet tot dit type arbeidsmarkt komen?** **3.1. Uitwerken van een geïntegreerde arbeidsmarktvisie** Het ontwikkelen en implementeren van een geïntegreerde arbeidsmarktvisie kan niet van vandaag op morgen gerealiseerd worden. Een visie groeit door overleg en input van beleid, sociale partners en andere stakeholders. We rekenen dus op de betrokkenheid van velen. Zo dynamiseren we het sociale overleg op alle niveaus. **3.1.1. Een visie gedragen door sociaal overleg** • We dynamiseren het sociaal overleg op alle niveaus. Samen met mijn collega-ministers wil ik tijdens de komende legislatuur in het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC) in dialoog gaan over de sociaal-economische prioriteiten en de te nemen maatregelen. • De sociale partners worden niet alleen via VESOC-overleg betrokken bij de vormgeving en uitvoering van het beleid. Ze zijn ook lid van talrijke stuur- en werkgroepen en spelen zo een actieve rol in de uitvoering	29

		van het beleid, bv. via het lidmaatschap van de Raad van Bestuur van de VDAB zijn de sociale partners een actieve partij bij het vormgeven van het activerings- en herstructureringsbeleid. Ook op het niveau van de subregionale overlegorganen (de RESOC's en SERR's) en via de sectorconvenants zullen de (subregionale en sectorale) sociale partners worden aangemoedigd om actief mee invulling en draagvlak te geven aan het Vlaams werkgelegenheidsbeleid. • Ik voorzie tijdens de legislatuur 2009-2014 minstens twee belangrijke ankerpunten voor het sociaal overleg, met name de voorbereiding, uitvoering en opvolging van een duurzaam werkgelegenheidsplan als antwoord op de crisis, en de opvolging van de doelstellingen in het kader van het Pact 2020 en de daarmee verbonden VIA-doorbraken. **3.1.2. Een ruime betrokkenheid van stakeholders** • Middenveldorganisaties en eigen organisaties van kansengroepen zullen op structurele basis worden betrokken bij de beleidsvoering. We willen het draagvlak van onze acties en maatregelen vergroten door samen te werken met alle cruciale partners. We zullen hen aanspreken en actief betrekken bij het uitwerken, uitvoeren, opvolgen en evalueren van beleidsmaatregelen. • We blijven een stevig relais uitbouwen naar de individuele organisaties van kansengroepen via de structurele projecten, in het bijzonder via de taskforce Allochtonen en Arbeid van het structurele EADproject Work-up II, via het forum voor etnisch-culturele minderheden, de federaties van allochtonenverenigingen en via het gebruikersplatform van organisaties voor personen met een arbeidshandicap en via het netwerk van organisaties waar armen het woord nemen. Zo zorgen we voor een sterke betrokkenheid bij het beleid, maar ook voor meer draagvlak, inspiratie en responsabilisering in de beleidsvorming. • Om het werkgelegenheidsbeleid te inspireren vanuit de knowhow en het draagvlak van de betrokken stakeholders, willen we op structurele basis overleg organiseren. De commissie diversiteit van de SERV en het stakeholdersforum bij de VDAB zijn twee sprekende voorbeelden van fora waarvan we de werking nog verder willen versterken in de komende legislatuur.	
Sport	Muyters	**2.6. Ontwikkelingen sportaanbieders** **Lokaal sportbeleid**	16

		Tot en met 2007 werden de gemeentelijke en provinciale sportdiensten en de sportdienst van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) erkend en gesubsidieerd op basis van het decreet van 5 april 1995. Dit decreet legde hoofdzakelijk de nadruk op de uitbouw van een sportdienst, geleid door professioneel gekwalificeerde sportfunctionarissen en het beschikken over sportinfrastructuur. In 2007 werden 197 gemeentelijke sportdiensten erkend waarvan 193 gesubsidieerd, samen met de 5 provinciale sportdiensten en de sportdienst van de VGC. Sinds 2008 worden de gemeente- en provinciebesturen en de VGC gesubsidieerd op basis van het nieuwe Sport voor Allen-decreet van 9 maart 2007 en het bijhorende besluit van 19 juli 2007 inzake de beleidssubsidie. Als basisvoorwaarden worden gesteld: het opmaken en uitvoeren van een sportbeleidsplan, het hebben van een **sportraad** en het beschikken over een sportgekwalificeerd ambtenaar. Het nieuwe decreet vertrekt voor de gemeenten vanuit drie inhoudelijke accenten: aandacht voor de ondersteuning van de georganiseerde sport in clubverband, aandacht voor de anders georganiseerde sport en het expliciet werk maken van toegankelijkheid tot en diversiteit in de sport. Voor de provincies en de VGC werden deze accenten vertaald naar het bovenlokale niveau aangevuld met specifieke opdrachten inzake sport voor mensen met een handicap en inzake de pool van sportgekwalificeerde begeleiders. Vanaf 2008 komen 280 gemeenten, vijf provincies en de VGC in aanmerking voor een beleidssubsidie op basis van het sportbeleidsplan 2008-2013. Vijf gemeenten hebben een sportbeleidsplan 2009-2013 ingediend voor subsidiëring vanaf 2009. Tien verenigingssportbeleidsplannen 2008-2013 werden ingediend door **sportraden of sportoverlegorganen**. Twee verenigingssportbeleidsplannen 2009-2013 werden ingediend zodat het totaal op 303 komt.	
Sport	Muyters	**II Beleidslijnen** **1. De sportparticipatie verhogen zodat meer mensen levenslang sporten** **1.1. Voeren van een integraal en coherent Sport voor Allen-beleid** • Via een optimale samenwerking tussen de verschillende beleidsniveaus en beleidsinstanties enerzijds en een actieve en gestructureerde betrokkenheid van het middenveld anderzijds willen we het draagvlak verstevigen en de efficiëntie van het sportbeleid en de uitvoering ervan verhogen. • Ik geef daarom de opdracht aan het Bloso om het **Overlegplatform Sport voor Allen** met alle relevante Vlaamse sportactoren op korte termijn opnieuw op te starten om een nieuw Sport voor Allen-actieplan (2010 -2014) uit te tekenen.	22

		• Dit platform moet zorgen voor de kennisoverdracht en –uitwisseling tussen de verschillende sportactoren zowel in de beleidsontwikkeling als in de –uitvoering. Beleidsaspecten zoals jeugdsportbegeleiding, professionele ondersteuning van de vrijwilligers, complementariteit van de Sport voor Allen en Topsport, samenwerkings-verbanden tussen de diverse sportactoren, de rol van de recreatieve sportfederaties, de sportpromotionele opdracht van de sportclubs en de krachtlijnen van het sportpromotieprogramma (2010-2014) zijn hierbij belangrijke thema's.	
Sport	Muyters	**3. Een gezonde sportbeoefening en het vrijwaren van de integriteit van de sport op alle niveaus** **3.4. Ethisch verantwoord sporten promoten** • Het aanscherpen van ethische waarden in de sport is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de Vlaamse Overheid en de sportverenigingen. • Nu zijn zes thema's naar voren geschoven waarrond kan gewerkt worden: rechten van het kind, respect voor diversiteit, inclusie, fair play, fysieke en psychische integriteit van het individu en solidariteit. • Na breed overleg in de sportsector zal elke sportfederatie voor de duur van één Olympiade één prioritair thema selecteren en binnen dit thema minstens twee richtsnoeren uitwerken.	32
Sport	Muyters	**4. Vlaanderen bouwt aan een succesvol topsportbeleid door het creëren van een optimaal topsportklimaat en een duidelijk afgebakende organisatiestructuur** Na intensief en meervoudig overleg in een aantal specifieke werkgroepen werd eind september 2009, onder eindredactie van de taskforce en na advies van de Stuurgroep Topsport, het Topsportactieplan Vlaanderen II voor de lopende Olympiade aan mij voorgelegd en door mij goedgekeurd. Omwille van de economische crisis dient nog enig voorbehoud te worden aangetekend met betrekking tot de in het actieplan opgenomen budgetaire inschattingen. Maximale inspanningen zullen worden geleverd om aan de verwachtingen te voldoen met de bedoeling het opgestarte topsportbeleid te continueren en waar nodig krachtdadig te heroriënteren. **4.10. Wetenschappelijke begeleiding en wetenschappelijk onderzoek inzake topsport** • De wetenschappelijke begeleiding en het wetenschappelijk onderzoek inzake topsport dient in functie te	33 36

		staan van topsportprestaties. Elk sportwetenschappelijk project dient aldus gericht te zijn op het presteren van topsporters op korte (lopende Olympiade) tot middellange (volgende Olympiade) termijn, door het wegnemen van prestatiehindernissen en/of het bevorderen van prestatieparameters. De lopende sportwetenschappelijke projecten zullen geëvalueerd en desgevallend bijgestuurd worden om samen met de nieuwe, nog toe te kennen projecten gefinancierd te worden conform de vooropgestelde toekennings- en financieringscriteria voor wetenschappelijke projecten. • Verder zal een permanente adviescommissie Topsport en Wetenschap opgericht worden, met als voornaamste taak het bespreken, beoordelen en adviseren van de lopende/ ingediende wetenschappelijke projecten.	
Sport	Muyters	**5. Het optimaliseren van omgevingsfactoren** **5.1. De Vlaamse overheid onderzoekt de werkgelegenheidsmogelijkheden in de Sportsector** De bestaande complexiteit in de uitvoering van de opeenvolgende sectorakkoorden is een dankbaar terrein voor een operatie administratieve vereenvoudiging. In overleg met de sociale partners zal een subsidiemechanisme ontwikkeld worden waarin tegelijk de aandachtspunten van de werkgevers- en werknemersorganisaties worden gerespecteerd en voor de organisaties een duidelijk transparante subsidiëring wordt gerealiseerd.	38
Financiën & Begroting	Muyters	**3 Werken aan een goed klimaat om in te ondernemen** **3.1 Scheppen van de juiste randvoorwaarden: meer en beter overleg met het veld** Hierboven heb ik reeds meermaals gewezen op de noodzaak tot overleg. Ik zal meer algemeen overleg gebruiken om binnen mijn bevoegdheden te komen tot meer doordachte en gedragen beleidsinstrumenten. Ik beoog niet alleen overleg met de bedrijfswereld maar ook meer en beter systematisch overleg met onze bevoorrechte partners in deze: de FOD Financiën, de andere Gewesten, maar ook de SERV en andere geëigende advies-kanalen.	45
Ruimtelijke Ordening	Muyters	**2 Samenvatting** *Betrokkenheid en verantwoordelijkheid van burger en maatschappij* • De continue wijzigingen in de omgeving gaan gepaard met een toenemende mondigheid van de burger. Een burger die meer opkomt voor zijn lokale en persoonlijke belangen en vraagt om betrokkenheid bij het tot stand komen van beleid en het bouwen aan de maatschappij. De taak van de overheid bestaat er dan in om wensen en verzuchtingen van burgers te waarborgen in afweging tegenover het algemene belang.	13

		• Vandaag is er de vaststelling dat maatschappelijk gedragen keuzes dikwijls - al dan niet tijdelijk – op de helling gezet worden door individuele belangen, veelal geïnspireerd door het NIMBY-syndroom. Vervolgens is er de vaststelling dat uitspraken jaren op zich laten wachten. Uiteraard gebruikt de burger de middelen die hem in onze rechtsstaat ter beschikking staan. • Toch wil ik hierbij de vraag stellen naar de maatschappelijke kost van deze situatie en wil ik nagaan op welke wijze de maatschappelijke en de individuele belangen beter in balans kunnen gebracht worden zonder uiteraard • het rechtsbeschermingsniveau te verminderen. • Daarnaast wil ik de participatie van de burger verder ondersteunen om een grotere betrokkenheid te verzekeren.	
Ruimtelijke Ordening	Muyters	**3.3 Nood aan efficiëntere instrumenten** **3.3.3 Instrumentarium voor versnelde realisatie van projecten** Voortgaand op de ervaringen in het buitenland, ga ik na of een onderscheid kan gemaakt worden tussen eenvoudigere projectgerichte planning en meer integrale of gebiedsgerichte ruimtelijke planning. Voor deze eerste categorie is het onderscheid tussen planniveau en projectniveau immers beperkt, wat zich uit in RUP's die het niveau van een vergunning behalen. Hierin ligt zeker een uitdaging tot vereenvoudiging en versnelling met als oogmerk projecten waarvoor maatschappelijk draagvlak bestaat sneller te kunnen uitvoeren. De aspecten planmatige aanpak, alternatieven- en milieubeoordeling en volwaardige participatie blijven daarbij voorop staan.	21
Ruimtelijke Ordening	Muyters	**4.2.1 Strategische doelstelling 2: Een voorlopig vastgesteld strategisch lange termijn ruimtelijk beleidsplan** **Operationele doelstelling 3. Evaluatie van de structuurplanning en van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen I** Hieronder duid ik de aspecten aan die zeker in dit onderzoek moeten betrokken worden: 3. Ten derde dienen een volwaardige participatie, een goede rechtszekerheid voor alle partijen, het borgen van het algemeen belang en een beroepsmogelijkheid in hun onderlinge samenhang te worden geëvalueerd en dit in	31

		relatie tot ons engagement om o.a. voor maatschappelijke belangrijke projecten tot korte doorlooptijden te komen.	
Ruimtelijke Ordening	Muyters	**4.4.1 Strategische doelstelling 8: Ruimtelijk ordeningsinstrumentarium voor en op het ritme van de maatschappij** **Operationele doelstelling 19. Snellere procedures bij concrete investeringsprojecten** • Een tweede denkpiste is de introductie van een instrumentarium dat een versnelde realisatie van projecten mogelijk maakt. Hiermee wil ik er naar streven om projecten te kunnen vergunnen op het ogenblik dat er een voldoende maatschappelijk draagvlak voor bestaat. • Voortgaand op de ervaringen in het buitenland, ga ik na of een onderscheid kan gemaakt worden tussen eenvoudigere projectgerichte planning en meer integrale of gebiedsgerichte ruimtelijke planning. Voor deze eerste categorie is het onderscheid tussen planniveau en projectniveau immers beperkt, wat zich uit in RUP's die het niveau van een vergunning behalen. Hierin ligt zeker een uitdaging tot vereenvoudiging en versnelling met als oogmerk projecten waarvoor maatschappelijk draagvlak bestaat sneller te kunnen uitvoeren. De aspecten planmatige aanpak, alternatieven- en milieubeoordeling en volwaardige participatie blijven daarbij voorop staan. **Operationele doelstelling 22. Het evalueren van de inspraak- en beroepsmogelijkheden** • De huidige inspraak- en beroepsmogelijkheden impliceren momenteel nog te vaak dat belangrijke plannen en projecten vertraagd worden door meervoudige, van elkaar losstaande openbare onderzoeken, die elk op zich gecontesteerd kunnen worden op (procedurele) details. • In de realisatie van maatschappelijke belangrijke projecten vormt dit steeds meer een remmende factor. Er zijn momenteel zoveel beroepsmogelijkheden dat de facto de vergunning niet sneller maar juist minder snel dreigt afgeleverd te worden. • We evalueren de huidige inspraak- en beroepsmogelijkheden ten aanzien van beslissingen inzake de ruimtelijke ordening in relatie tot deze binnen de sectoren die er deels mee overlappen in functie van een maximaal beschermen van het algemeen belang en het honoreren van doorgesproken en uitgeklaarde beslissingen omtrent belangrijke projecten.	51

		• We versterken daartoe de effectieve participatie vanaf het begin van het planproces, waarbij we waarborgen dat het maatschappelijk draagvlak vergroot wordt en een voldoende afweging tussen algemeen en particulier belang tot stand komt. • We gaan na of, binnen die voorwaarden, de beroepsmogelijkheden ná de beslissing voor het particuliere individu kunnen worden ingeperkt, rekening houdende met algemene geldende (Europese en andere) vereisten ter zake en een maximaal garanderen van voldoende rechtszekerheid, zowel voor de particulier die met handelingen geconfronteerd worden als de initiatiefnemer die een plan of vergunning beoogt	
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**Managementsamenvatting** ***Vlaanderen in Actie*** • Na het vastleggen van de lange termijnvisie 'Vlaanderen in Actie' (ViA) en het uitbouwen van het draagvlak voor de uitwerking ervan tijdens de vorige legislatuur, zal de Vlaamse Regering, samen met de sociale partners, het verenigingsleven en de brede bevolking ViA nu concretiseren en uitvoeren. • Vanuit mijn coördinerende bevoegdheid als minister-president zal ik waken over de coherentie van het geheel en de geëigende governance structuren opzetten opdat alle geledingen van de Vlaamse overheid, in nauwe dialoog en samenwerking met de ViA stakeholders, hun schouders kunnen zetten onder dit maatschappelijk project. • ViA heeft – voor het eerst op een dergelijke schaal en met een dergelijke impact – de relevante maatschappelijke partners betrokken. De Vlaamse Regering zal de interactie met het middenveld verder zetten en kanalen uitbouwen voor een actieve burgerparticipatie.	8
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**Managementsamenvatting** ***Duurzame ontwikkeling*** Om een eigen beleid voor duurzame ontwikkeling in alle beleidvelden van de Vlaamse overheid te stimuleren, zullen overkoepelende instrumenten en kennisopbouw verder ontwikkeld worden. De betrokkenheid van en het	10

		overleg met de Vlaamse middenveldorganisaties en lokale besturen zijn en blijven een essentieel aspect in het beleid rond duurzame ontwikkeling. Met de gewesten en het federale niveau moet een betere samenwerking rond duurzame ontwikkeling resulteren in meer zichtbaarheid, meer aanwezigheid en meer beleid van Vlaanderen in Europa en op mondiaal vlak rond duurzame ontwikkeling.	
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**1. Vlaanderen in Actie** **1.5 Monitoring van ViA, het Vlaams regeerakkoord en het Pact 2020** Op het einde van de vorige legislatuur werden in overleg met de SERV, de Verenigde Verenigingen en de Vlaamse administratie een reeks indicatoren voorgesteld om de doelstellingen van het Pact 2020 te volgen. Jaarlijks zal de regering in overleg met VESOC en de Verenigde Verenigingen de vooruitgang van het Pact 2020 volgen en evalueren, op basis van een jaarlijkse rapport over de evoluties en resultaten dat de Studiedienst van de Vlaamse Regering opstelt.	15
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**Managementsamenvatting** **1. Vlaanderen in Actie** **1.6 Draagvlakverwerving en communicatie** • Nieuwe participatieve activiteiten maken het mogelijk om alle stakeholders te blijven betrekken bij specifieke deelaspecten van het regeringsbeleid. Ook creatieve varianten, bijvoorbeeld in de vorm van wedstrijden, kunnen de betrokkenheid verhogen en zorgen bovendien voor de bijbehorende ruchtbaarheid. • De middenveldorganisaties die hun handtekening onder het Pact 2020 zetten, worden verder gestimuleerd om de strategische beleidslijnen ook te vertalen naar de doelstellingen van hun organisatie. Op die manier werkt het middenveld als hefboom om de langetermijndoelstellingen van Vlaanderen mee te concretiseren.	16
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**2. Meer efficiëntie en effectiviteit in de dienstverlening** **2.1 Aantoonbare efficiëntiewinsten** Daarbij is het belangrijk dat het efficiëntietraject tot stand komt in dialoog met relevante maatschappelijke actoren. Daarom zal ik, samen met mijn collega die bevoegd voor de bestuurszaken, de werkzaamheden van de Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid laten voortzetten. De Commissie voor Efficiënte en Effectieve	17

		Overheid zal, met input van de administratie, de sociale actoren en de vertegenwoordigers uit de academische wereld, optreden als klankbord en denktank voor wenselijke veranderingen en bijsturingen in de werking van de overheid.	
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**2. Meer efficiëntie en effectiviteit in de dienstverlening** **2.5 In dialoog met de sociale partners en het middenveld** • Een efficiënte en effectieve overheid is een overheid die streeft naar een uitstekende dienstverlening aan de klant. In het geval van de overheid zijn dat burgers, ondernemingen en organisaties. Om goed te weten hoe we onze dienstverlening kunnen verbeteren, hoe we dankzij publiek-privaat partnerschap meer of duurzamere projecten kunnen realiseren of hoe we optimaal kunnen inspelen op de noden en evoluties in de maatschappij, is een constructieve dialoog met de sociale partners en het middenveld belangrijk. Ter ondersteuning van mijn beleid vind ik het belangrijk daarover overleg te plegen in het kader van het VESOC en daarover adviezen van de sociale partners in te winnen. • Naast het thematische overleg met de geëigende middenveldorganisaties is er ook een structurele samenwerking in het Overlegforum Vlaamse Regering - Verenigde Verenigingen. In het kader van dat overlegforum zal het Charter tussen de Verenigde Verenigingen en de Vlaamse Regering van 2006 worden geactualiseerd en via jaarlijkse actieplannen worden geconcretiseerd. Ook de inbreng van strategische adviesraden in een vroege fase van de besluitvorming is in dit licht belangrijk.	21
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**3. Duurzame ontwikkeling** **3.2 Strategische en operationele beleidsdoelstellingen** **3.2.1 De actualisatie van de Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling** ***Coördinatie van de uitvoering van de 12 operationele projecten van de VSDO*** • Op 15 mei 2009 heeft de Vlaamse Regering de inhoudelijke fiches van de operationele projecten van de Vlaamse Strategienota Duurzame Ontwikkeling goedgekeurd. Per project wordt een platform samengesteld dat zal bestaan uit een of meer vertegenwoordigers van de beleidsdomeinen die bepaalde aspecten van het project behandelen; alle relevante actoren uit het middenveld die werken rond of betrokken zijn bij bepaalde aspecten van het project; betrokken lokale besturen, provincies en federale overheidsdiensten en de Coördinatiecel Duurzame Ontwikkeling (Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid, DAR). • Met het platform worden de noodzakelijke acties en maatregelen in de vorm van een (transitie)agenda	26

		uitgewerkt. Ook de uitvoering van de agenda wordt gepland en uitgewerkt. Ik zal de operationele projecten voor definitieve besluitvorming voorleggen aan de Vlaamse Regering. • Daarbij wordt rekening gehouden met een aantal opmerkingen uit de adviezen van de SERV, Mina-raad en de Strategische Adviesraad Internationaal Vlaanderen.	
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**3. Duurzame ontwikkeling** **3.2 Strategische en operationele beleidsdoelstellingen** **3.2.1 De actualisatie van de Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling** **Hernieuwing omgevingsmonitoring en monitoring uitvoering VSDO** De monitor is opgezet als een participatief proces met de focus op 'al doende leren'. We hebben de Studiedienst van de Vlaamse Regering gevraagd om in overleg met de Werkgroep Duurzame Ontwikkeling en vertegenwoordigers uit het middenveld te bekijken op welke manier de monitor kan evolueren. Bij de actualisatie van de Vlaamse strategie zullen indicatoren worden opgenomen voor de monitoring van de uitvoering ervan.	27
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**3. Duurzame ontwikkeling** **3.2 Strategische en operationele beleidsdoelstellingen** **3.2.3 Duurzaamheid centraal voor wonen en leven** ***Samenwerken rond duurzaam wonen en bouwen*** *Opleiding en vorming voor beroepsgroepen* Informatie, sensibilisering, opleiding en vorming rond duurzaam bouwen is een belangrijke stap om meer draagvlak te creëren rond duurzaam bouwen. Een belangrijke actor zijn de beroepsverenigingen en middenveld-organisaties. Door hun rechtstreekse contacten met hun leden kunnen ze op een efficiëntere manier en meer op maat sensibilisatie verzorgen en vorming aanbieden. Zo bereiken we de professionelen in de bouwsector (architecten, aannemers, producenten, projectontwikkelaars…) rechtstreeks.	32
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**3. Duurzame ontwikkeling** **3.2 Strategische en operationele beleidsdoelstellingen** **3.2.4 Het bereiken van 100% duurzame overheidsopdrachten in 2020** ***Uitvoering van het Vlaams actieplan duurzame overheidsopdrachten 2009-2011*** *Dialoog stakeholders*	34

		Om de dialoog met stakeholders bij de ontwikkeling van een beleid inzake duurzame overheidsopdrachten te bestendigen en te stimuleren of te verbeteren, zullen het middenveld en stakeholders uitgenodigd worden voor overlegmomenten over de criteriaontwikkeling en daaraan gekoppelde doelstellingen per productgroep.	
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**3. Duurzame ontwikkeling** **3.2 Strategische en operationele beleidsdoelstellingen** **3.2.8 Versterking van samenwerking met partners** De betrokkenheid van en het overleg met de Vlaamse middenveldorganisaties zijn en blijven een essentieel aspect in mijn beleid rond duurzame ontwikkeling. Dat uit zich in verschillende aspecten: - De ondertekening van de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling door twaalf belangrijke partners uit het middenveld en door de koepels van lokale en provinciale besturen beklemtoont het partnerschap als de essentie van de Vlaamse beleidsstrategie duurzame ontwikkeling. - De ondertekening van het Pact 2020 door alle relevante stakeholders en de daarin opgenomen doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling. - Een groot aantal middenveldorganisaties werkt de operationele projecten uit. - De middenveldorganisaties worden betrokken bij het opgerichte wetenschappelijke steunpunt Duurzame Ontwikkeling. De secretariaten van SERV en Mina-raad zijn vertegenwoordigd in de stuurgroep van het steunpunt. Verschillende middenveldorganisaties participeren actief in de wetenschappelijke onderzoeks-projecten van het steunpunt. - Op korte termijn wordt ook de decretaal voorziene Permanente Werkcommissie duurzame ontwikkeling binnen de strategische adviesraad Minraad effectief opgericht. Deze zal een belangrijke rol spelen in het overleg tussen maatschappelijke stakeholders op het vlak van duurzame ontwikkeling. - Er is overleg met het middenveld en de stakeholders over de criteriaontwikkeling en daaraan gekoppelde doelstellingen per productgroep in het kader van duurzame overheidsopdrachten. - De transitienetwerken duurzaam bouwen en wonen en duurzaam materialenbeleid (Plan C) worden uitgebouwd.	35
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**4. Geografische informatie: naar een moderne, geïntegreerde digitale dienstverlening van de Vlaamse overheid** **4.3 Het intra- en interbestuurlijke gegevensverkeer moet geïntegreerd uitgebouwd worden met het oog op een betere digitale dienstverlening aan burgers, bedrijven en organisaties** **4.3.3 De dienstverlening aan burgers, bedrijven en organisaties versterken**	46

		• Het operationaliseren van de GDI-raad, een adviesraad voor geografische informatie, zal door de inspraak van verschillende belanghebbende, een vraaggerichte uitbouw van de dienstverlening mogelijk maken.	
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**6. Geïnformeerd beleid in beslissende tijden** **6.2 Strategische en operationele doelstellingen** **6.2.1 Strategische doelstelling I: De Vlaamse Regering beschikt continu over betrouwbare analyse- en monitoringinstrumenten en over beleidsgerichte studies die haar toelaten de gevolgen van externe ontwikkelingen op langere en kortere termijn in samenhang in te schatten.** • De Vlaamse Regering wil inzetten op een warme samenleving (regeerakkoord, p. 59). Het Pact 2020 wil een inclusieve samenleving tot stand brengen en de sociale banden tussen mensen versterken. De Sociale Staat van Vlaanderen kan in dat kader als een strategisch project worden beschouwd**.** • In dit onderzoeksproject beschrijven we de leefsituatie van de Vlamingen vanuit verschillende levensdomeinen. We volgen ontwikkelingen op, vergelijken met andere landen en regio's, en gaan op zoek naar verklaringen en verbanden. Het onderzoek wordt begeleid door de Studiedienst van de Vlaamse Regering. • Vertegenwoordigers van de verenigingen en parlementsleden (opdrachtgevers) worden geconsulteerd zodat de onderzoeksthema's aansluiten bij de informatiebehoefte van de verschillende actoren en via hun kanalen doorwerken in het beleid en in maatschappelijke debatten.	58
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**6. Geïnformeerd beleid in beslissende tijden** **6.2 Strategische en operationele doelstellingen** **6.2.2 Strategische doelstelling II: De Vlaamse Regering zal haar bevoegdheid op het gebied van openbare statistiek maximaal benutten en zal de statistiekproductie efficiënt organiseren. Waar dit een meerwaarde betekent, zullen samenwerkingsinitiatieven met internationale, federale en lokale statistiekproducerende (en ontsluitende) instanties worden afgesloten.** De beleidscapaciteit van lokale besturen moet verder worden ondersteund. In dat kader past het samenwerkings- initiatief tussen het Agentschap Binnenlands Bestuur, de Studiedienst van de Vlaamse Regering, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, de Vlaamse Vereniging van Provincies en de Vlaamse Gemeenschaps-commissie. Binnen dat strategisch project geven de gebruikers aan welke informatie	62

		zij nodig hebben voor hun beleidsvoorbereiding en -evaluatie. De data worden centraal verzameld door de Studiedienst van de Vlaamse Regering en worden zo veel mogelijk rechtstreekse links gelegd naar andere databanken.	
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**7. Overheidscommunicatie** **7.3 Strategische en operationele doelstellingen** **7.3.7 Een steeds professionelere overheidscommunicatie** ***Externe samenwerking, externe partnerships*** De Vlaamse overheid moet bij haar communicatie samenwerken met alle partners die kunnen bijdragen tot de realisatie van haar doelstellingen. Het middenveld is al jaren een partner voor de overheidscommunicatie. Ook de volgende jaren moet de Vlaamse overheid samenwerken met de middenveldorganisaties en intermediairen om haar doelgroepen beter te bereiken. De keuze voor samenwerking met sleutelfiguren uit het middenveld zal per project bepaald worden op basis van de specifieke communicatiedoelstellingen en met aandacht voor een aantoonbare toegevoegde waarde voor alle partijen (overheid, intermediair en burger).	68
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**7. Overheidscommunicatie** **7.3 Strategische en operationele doelstellingen** **7.3.7 Een steeds professionelere overheidscommunicatie** ***Een professioneel reputatiemanagement*** • Reputatiemanagement is ingebed in het ruimere geheel van overheidscommunicatie en bouwt verder op een solide basis van informatie en dialoog. Het langetermijnverhaal is onderscheidend, appellerend aan de internationale doelgroepen, enthousiasmerend voor de eigen overheid en haar medewerkers, het middenveld en de burgers. • De kernelementen uit de Sustainable Corporate Story zijn terug te vinden in de dagelijkse werking en de communicatie van al haar geledingen (regering, departementen, agentschappen). De functionele samenwerking wordt alleen expliciet vertaald in de diverse communicatiedragers als dat nuttig en nodig is, bijvoorbeeld als de Vlaamse overheid de burgers en het middenveld wil informeren over en betrekken bij het (langetermijn) beleid.	70

		• Naargelang van de vastgestelde hiaten en opportuniteiten kan de communicatie zich richten tot specifieke doelgroepen, zoals buitenlandse investeerders, toeristen, onderzoekers en studenten, opinieleiders in en rond Brussel, Vlaamse expats, internationale politieke niveaus, bepaalde media of tot specifieke geografische regio's. Daarnaast moeten de partners uit het bedrijfsleven, het middenveld en de Vlaamse burgers doordrongen raken van de Sustainable Corporate Story van Vlaanderen en hun rol opnemen. • De afdeling Communicatie (DAR) zal ook een aantal kortetermijnprojecten coördineren die een impact op de reputatie van Vlaanderen en de Vlaamse overheid kunnen hebben. Enerzijds moeten we inspelen op een aantal (al geplande) externe projecten waarbij Vlaanderen zich positief kan positioneren bij prioritaire doelgroepen of rond relevante thema's. Ook een strategie om met voldoende regelmaat de vorderingen in de ViAdoorbraken gericht te communiceren aan het middenveld en de burgers, sluit daarbij aan.	
Buitenlands Beleid	Peeters	**1. Mondiale antwoorden op globale problemen** **1.4. Respect voor de Rechten van de Mens** • De Rechten van de Mens zijn een groeiend onderdeel van het internationaal recht. Ik geloof dat een betere naleving van de mensenrechten bijdraagt tot een democratischer, vreedzamere en veiligere internationale samenleving. De Vlaamse Regering moet daarom garant staan voor de naleving van de Rechten van de Mens in Vlaanderen – op de beleidsdomeinen die tot zijn bevoegdheid behoren – en de mensenrechten in rekening brengen in de activiteiten die het ontplooit in het kader van zijn internationaal beleid. • De parlementaire instemming met mensenrechtenverdragen is in dit verband een belangrijk aandachtspunt. • Naast de parlementaire instemming met dergelijke verdragen hecht ik ook het grootste belang aan een professionele rapportering over de uitvoering ervan in Vlaanderen. België – inclusief het Vlaamse beleid – zal medio 2011 worden onderworpen aan een rapportering in het raam van de elfde sessie van de Universal Periodic Review (UPR) van de VN-Mensenrechtenraad. Het Departement internationaal Vlaanderen wordt belast met de coördinatie van de voorbereiding van het rapport voor het luik over de Vlaamse bevoegdheden. In de zomer van 2010 zal ik hierover vervolgens een consultatie op gang brengen met het Vlaamse middenveld.	23
Buitenlands	Peeters	**6. Een vrijere en eerlijkere wereldhandel**	38

Beleid		**6.1 Verdere vrijmaking van de wereldhandel** Ook de organisaties van de private sector worden bij de opvolging van het GHB betrokken door frequente consultaties met sectorfederaties, koepelorganisaties en andere instellingen uit het middenveld. Deze samenwerking zal in de volgende jaren nog versterkt worden, teneinde de belangen van de Vlaamse economie in het Europese Handelsbeleid optimaal te waarborgen.	
Economie	Peeters	**2. Beleidsvisie** **2.1. Strategische doelstellingen** • We zullen ons voor de verschillende strategische doelstellingen ook vergelijken met, en meten aan de besten van de wereldklas om te leren van de beleidsopties die zij nemen en die hun succes bewezen hebben. • De resultaten van dergelijke oefeningen zullen ook getoetst worden in het kader van Vlaanderen in Actie en overlegd met de sociale partners in de schoot van VESOC. • Meer in het algemeen zal de SERV als Strategische Adviesraad regelmatig betrokken worden bij de vormgeving en evaluatie van het beleid. • Het economische en ondernemerschapsbeleid in de veranderde en turbulente mondiale omgeving zal op deze wijze een lerend en zichzelf voordurend innoverend beleid zijn.	10
Economie	Peeters	**3 Strategische doelstellingen** **3.2 Meer en sterker ondernemerschap** **3.2.3. Ondernemerschapsbeleid** • In deze context zullen ook initiatieven rond Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen worden ontwikkeld. We zullen een beleid voeren dat het mogelijk maakt om op een laagdrempelige en informele manier de dagelijkse praktijk van MVO bij onze bedrijven, in het bijzonder bij zelfstandigen en kmo's te expliciteren. • In overleg met de organisaties waar armen het woord nemen willen we nagaan welke initiatieven genomen kunnen worden om vanuit het ondernemersbeleid te werken aan het terugdringen van armoede in onze samenleving, bijvoorbeeld door middel van stages voor personen die leven in armoede.	22

Economie	Peeters	**3. Strategische doelstellingen** **3.2 Meer en sterker ondernemerschap** **3.2.9. Ruimte om te ondernemen** ***- Extra bedrijfshuisvestingsmogelijkheden*** • We streven ernaar dat er voldoende bouwrijpe bedrijfskavels op de markt zijn, op de juiste plaats en geschikt voor de behoeften die er leven in de economie en die we beleidsmatig willen faciliteren. • We zorgen tegelijk voor een grotere betrokkenheid en inbreng bij de bestemmingsprocessen op de diverse bestuursniveaus. Ook het middenveld wordt via het Resoc uitgenodigd om locatievoorstellen te doen en af te wegen en om bij te dragen aan een actieve draagvlak-opbouw. • Naast de scherpere onderbouwing van taakstellingen en de procedure-aspecten (onder meer de voorziene adviesverlening), besteden we aandacht aan flankerende programma's waarbij naast het zoeken naar geschikte locaties er meer aandacht moet gaan naar het wegwerken van knelpunten die een bestemming als bedrijventerrein of realisatie achteraf dreigen te hypothekeren.	27
Economie	Peeters	**4. Duurzame landbouw in een duurzame economie** **4.4 Landbouw en klimaatverandering** Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid beschikt al over een reeks instrumenten die kunnen worden ingezet om broeikasgasemissies tegen te gaan of om zich aan te passen aan het veranderende klimaat. In het kader van de opmaak van het volgende Klimaatbeleidsplan voor de periode 2013-2020, zal ik, in overleg met de sector, nagaan of en hoe nieuwe maatregelen kunnen worden uitgewerkt.	35
Economie	Peeters	**3. Strategische doelstellingen** **3.5. Een meer innovatieve en kennisintensieve economie** **3.5.1. Vernieuwend sectorbeleid** ***Ronde tafels "plus" met de klassieke sectoren*** • In de voorbije periode is al ervaring opgedaan met het model van Rondetafels in sectoren als automobiel, chemie en textiel en hout, om binnen het algemeen kader van een flankerend beleid agenda's te ontwikkelen voor het oplossen van specifieke knelpunten.	38

		• Met het Pact 2020 en de ViA-doorbraken voor de transformatie van de Vlaamse economie is het perspectief van het overleg verschoven van de korte naar de langere termijn, van een reactieve naar een proactieve strategie en van een ad hoc benadering naar een gestructureerd en structureel uit te bouwen overleg. • Om die ambities waar te maken wordt een vernieuwd model van Rondetafel ontwikkeld dat een centraal instrument wordt van het economische transformatiebeleid. Uitgaande van de bestaande grote economische sectoren en sectorfederaties zullen agenda's voor toekomstgerichte economische ontwikkeling worden opgesteld, waarbij nieuwe actoren en desgevallend andere sectoren betrokken worden. • Daarvoor wordt een methodiek op punt gesteld waarin de analyse van het strategische toekomstpotentieel samengaat met het proces van identificatie van partners voor het opstellen van roadmaps naar nieuw business modellen voor toegevoegde waardecreatie.	
Economie	Peeters	**3. Strategische doelstellingen** **3.5. Een meer innovatieve en kennisintensieve economie** **3.5.1. Vernieuwend sectorbeleid** • Vlaanderen beschikt over een groot wetenschappelijk- en bedrijfspotentieel op het gebied van gezondheids- en welzijnszorg en medische technologieën. • We kunnen **de witte economie** stimuleren door middel van een aangepast sectorbeleid volgens de rondetafel-methodiek, waarbij met alle betrokken actoren en sectoren samen gezeten wordt. Op deze manier kan dit potentieel gevaloriseerd worden en kan de witte economie als economische groeipeiler voor Vlaanderen ontwikkeld worden. • Door middel van samenwerking, kennisdeling en gebruikersparticipatie kunnen we maximaal innovaties in de zorg stimuleren die zullen leiden tot zowel een maatschappelijke (verbetering en uitbreiding van de dienstverlening) als economische meerwaarde (de "witte economie" als groeipijler in internationaal perspectief).	39
Economie	Peeters	**4. Een efficiënte en effectieve overheid** **4.3. Samenwerking op alle niveaus** **4.3.5. Europese unie**	48

		- Ambities van Vlaanderen met betrekking tot Interreg IV • Samenwerking is en blijft de sleutel tot het creëren van een cultuur van open innovatie die onze ambities moet helpen verwezenlijken. De Interreg IV programma's zijn een belangrijk instrument wat het faciliteren van open samenwerkingsverbanden tussen overheden, ondernemingen en burgers betreft op het vlak van de hoger genoemde thema's. • Via het Agentschap Ondernemen willen we deze cultuur van open innovatie uitdragen in Vlaanderen en de participatie van Vlaamse organisaties aan deze programma's maximaliseren. In de monitoring en selectie-comités van de verscheidene programma's zal erover gewaakt worden dat de beleidsprioriteiten van de Vlaamse Regering aan bod komen in lopende en toekomstige projectoproepen.	
Landbouw, Visserij en Plattelands-beleid	Peeters	**2. De crisis vormt een uitdaging** **2.3. Landbouw, de groene onderneming** Het is nodig om, naar het voorbeeld van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie, een Actieplan voor ondernemerschap in de landbouw uit te tekenen. Dit Actieplan, in overleg met de sector opgemaakt, zal maatregelen bevatten die het ondernemerschap in de landbouw stimuleren. Hierbij zullen zowel bestaande maatregelen worden fijngesteld als nieuwe maatregelen uitgewerkt.	21
Landbouw, Visserij en Plattelands-beleid	Peeters	**5. De landbouwadministratie: efficiënt en doeltreffend** **5.4. Overleg met sector en maatschappij** • Op het vlak van betrokkenheid van de sector en de stakeholders bij het uitwerken van het beleid heeft het beleidsdomein Landbouw en Visserij de voorbije jaren enkele schitterende initiatieven gerealiseerd. De opmaak van het Jongerenactieplan, het Strategische plan biologische landbouw, enz., verliepen via een interactief proces waar de sector de kans werd gegeven om de knelpunten en opportuniteiten te duiden en actief mee te werken aan de opstelling van een strategisch plan met gezamenlijke acties en maatregelen. • In de nabije toekomst moet het beleidsdomein en dan vooral het departement als beleidsentiteit, gesteund door de bevoegde minister en in samenspraak met de sector, gestructureerde overlegstructuren opzetten.	38
Landbouw, Visserij en	Peeters	**6.2. Verduurzaming van de visserij** **6.2.1. Beheersplannen – visserij inspanningsbeperking**	41

Plattelands-beleid		• De Europese Raad besliste om het meerjarenplan kabeljauw van 2004 te vervangen door een nieuw langetermijnplan vanaf 2009. Er wordt voortaan gewerkt met maximale visserijinspanningen, zijnde het product van de activiteit op zee en het motorvermogen van het vaartuig. • Ieder jaar dreigt een verdere reductie van de maximale visserijinspanning. Om de reder en schipper zo min mogelijk te hinderen en eventuele omschakeling van vistuigen zo soepel mogelijk te laten verlopen, heb ik geopteerd voor een collectief benuttingssysteem. Aldus wordt een zo eenvoudig en efficiënt mogelijke invulling nagestreefd. • Het naleven van deze nieuwe beheersparameter zal in overleg met betrokkenen nog verder verfijnd en bijgestuurd worden.	
Landbouw, Visserij en Plattelands-beleid	Peeters	**7. Het Vlaamse platteland, werkgebied voor een innovatief, sociaal en open Vlaanderen** In de vorige legislatuur werd al een belangrijke basis gelegd voor een gedragen plattelandsbeleid waarbij een hoge betrokkenheid van het middenveld en de verschillende bestuurslagen centraal stonden. - Het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO) werd op de sporen gezet als drijvende kracht voor een beleidsdomeinoverschrijdende en interbestuurlijke samenwerking. - Binnen de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) werd de afdeling Platteland opgericht, als trekker en coördinator van het Vlaamse plattelandsbeleid -Op het terrein werden lopende acties voortgezet en nieuwe initiatieven gestart (plattelandsontwikkelings-projecten ondersteund door Europese programma's, hefboominitiatieven van het IPO, de dialoogdagen rond de paardenhouderij en geïntegreerde gebiedsgerichte plattelandsprojecten) -Om dit jarenlange bottom-up engagement te omkaderen en te blijven ondersteunen in de toekomst, werd een Vlaams plattelandsbeleidsplan uitgewerkt	44
Landbouw, Visserij en Plattelands-beleid	Peeters	**7. Het Vlaamse platteland, werkgebied voor een innovatief, sociaal en open Vlaanderen** **7.2. De drie sporen van het plattelandsbeleid draaien op kruissnelheid** **De adviserende rol van het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg wordt verder uitgebouwd** Het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO) blijft haar adviserende rol vervullen via onderzoeks- en thema-	46

		groepen. Op deze manier formuleert het IPO adviezen voor de Vlaamse Regering over thema's waarover binnen afzonderlijke administraties niet tot een oplossing gekomen wordt.	
Landbouw, Visserij en Plattelands-beleid	Peeters	**7. Het Vlaamse platteland, werkgebied voor een innovatief, sociaal en open Vlaanderen** **7.5. Het Vlaamse Platteland vaart wel bij de verhoogde bestuurskracht van de lokale besturen** **Het IPO formuleert beleidsvoorstellen voor een verhoging van de bestuurskracht van Plattelandsgemeenten** • Ik wil het financieringskader voor deze gemeenten afstemmen op de bestuurskracht. Binnen het op te zetten plattelandsfonds zal de bestuurskracht van een gemeente als belangrijk criterium meegenomen worden. • Ik onderzoek in overleg met de VVSG wat de mogelijkheden zijn om te komen tot een vermindering van opgelegde administratieve of organisatorische verplichtingen van kleine gemeenten met een uitgesproken plattelandskarakter.	49
Landbouw, Visserij en Plattelands-beleid	Peeters	**7. Het Vlaamse platteland, werkgebied voor een innovatief, sociaal en open Vlaanderen** **7.5. Het Vlaamse Platteland vaart wel bij de verhoogde bestuurskracht van de lokale besturen** **Met een decretaal ondersteund Plattelandsfonds wordt het onevenwicht tussen de taken en de financiële middelen van plattelandsgemeenten bijgestuurd/afgezwakt** • De Vlaamse Regering erkent de specifieke uitdagingen en potenties van het Vlaamse platteland en reikt de hand aan plattelandsgemeenten en –regio's om die gezamenlijk op te nemen. Ik wil op zoek gaan naar een eenvoudige, doch krachtige formule om deze alliantie vorm te geven. Ik zal dit doen in dialoog met de verschillende bestuursniveaus en plattelandsactoren. • De VLM zal een decretale basis voor het Vlaams plattelandsfonds uitwerken vanuit het overleg met alle relevante plattelandsactoren en gebaseerd op het IPO-advies en het onderzoek van het SBOV. Ik wil daarbij ook leren uit de ervaringen met de werking van bestaande fondsen.	49
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**3. Inleiding** Tenslotte wordt er ook gewerkt aan een meer slagkrachtige overheid. Zo is er nood aan een op punt gestelde samenwerking met andere beleidsdomeinen en -niveaus, zowel lokaal, federaal, Europees en internationaal. Bovendien blijft de verderzetting van het participatief beleid met een optimale betrokkenheid van de diverse	9

		actoren (de middenveldorganisaties, de sociale partners, etc.) een andere belangrijke schakel hierin. Ik maak daarnaast werk van de beoogde transformatie op bestuurlijk vlak met onder meer een goede dienstverlening en het efficiënt beheer van processen en procedures binnen de Vlaamse overheid.	
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**5. Strategische en operationele doelstellingen** **5.1 Beleidsvisie** ***Bewaren van de biodiversiteit en de integriteit van ecosystemen*** • Ook inzake biodiversiteit wil Vlaanderen in 2020 even goed scoren als andere economische topregio's . Hiervoor werken we ambitieus aan het behoud, het herstel en de versterking van de biologische diversiteit… • Hierbij wordt rekening gehouden met de verantwoordelijkheden, taken en mogelijkheden van andere actoren en ik pleeg hierover overleg. • Bij het beoogde natuur- en bosbeleid krijgen de overheid, de natuurverenigingen, de landgoedeigenaars en bosbeheerders, de landbouwers, de jagers en vissers en ook het bedrijfsleven elk een aangemeten rol en ondersteuning, op grond van hun respectieve sterkten en in functie van effectiviteit en draagvlak.	17
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**5. Strategische en operationele doelstellingen** **5.1 Beleidsvisie** ***Een klimaatpositieve samenleving*** Na het behalen van de Vlaamse Kyotodoelstelling, breekt een volgende fase aan van het Vlaams klimaatbeleid. De komende jaren zullen we daarom in overleg met het middenveld en rekening houdend met het geïntegreerd karakter van het klimaatbeleid, een Vlaamse klimaatstrategie ontwikkelen die tegemoet komt aan deze grote uitdagingen.	17
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**5. Strategische en operationele doelstellingen** **5.1 Beleidsvisie** ***Een slagkrachtige overheid*** • De Vlaamse overheid is consequent in haar streven naar een hoge kwaliteit van haar leefmilieu. In haar werking streeft ze naar de hoogst mogelijke efficiëntie en effectiviteit.	18

		• Hierbij houdt ze rekening met gebiedsspecifieke situaties en neemt ze een coördinerende rol op ten overstaan van partners, zowel op lokaal, nationaal als op het internationale niveau. Door haar toegenomen complexiteit en onderlinge verwevenheid vraagt de huidige samenleving dat de Vlaamse overheid meer geïntegreerd gaat werken. • Tegelijkertijd moet de Vlaamse overheid in dialoog gaan met alle maatschappelijke actoren en deze maatschappelijke betrokkenheid meer inbouwen in haar beleidsvoorbereiding en beleidsuitvoering.	
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**5. Strategische en operationele doelstellingen** **5.2 Themabeleid** **5.2.1 Klimaatsbeleid** ***(3) OD: We stellen een klimaatbeleidsplan 2013 – 2020 op*** • Voor de reductie van de broeikasgasuitstoot in de niet-ETS sectoren treffen we alle interne maatregelen die technisch en economisch uitvoerbaar zijn en die maatschappelijk aanvaardbaar zijn. • Tegen 2012 stellen we hiertoe een klimaatbeleidsplan 2013 – 2020 op in overleg met het brede middenveld en voortbouwend op de ervaring opgedaan in het kader van het VKP06-12 en haar voortgangsrapporten.	20
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**5. Strategische en operationele doelstellingen** **5.2 Themabeleid** **5.2.1 Klimaatsbeleid** ***(12) OD: Normoverschrijdingen van de concentratie gevaarlijke stoffen in de lucht worden vermeden*** Het is de bedoeling om op basis van de ervaringen met het actieplan Antwerpen overleg op te starten met het Gents Havenbedrijf om bijkomende acties (naast deze van het actieplan hotspots van 2007) vast te stellen en uit te werken.	22
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**5. Strategische en operationele doelstellingen** **5.2 Themabeleid** **5.2.1 Klimaatsbeleid** ***(19) OD: Door betere instrumenten wordt de waterkwaliteit verder verbeterd***	24

		Ik zal de wetgeving op polders en wateringen aanpassen met als uitgangspunt de implementatie van de principes van het integraal waterbeleid, maar ook de versterking van de participatie van de lokale actoren en de modernisering van de polder- en wateringbelastingen. Er wordt nagegaan of deze geactualiseerde wetgeving geïntegreerd moet worden in het Decreet Integraal Waterbeleid.	
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**5. Strategische en operationele doelstellingen** **5.2 Themabeleid** **5.2.6 Biodiversiteitsbeleid** ***(56) OD: Verder bouwend op het overlegmodel tussen alle betrokken partners, wil Vlaanderen met de uitvoering van het Sigmaplan, het Zwinproject, het Grensmaasproject als ook met het rivierherstel Leie, de natuurlijkheid, de beveiliging tegen overstromingen en de bevaarbaarheid van waterlopen laten samensporen.*** De proactieve aanpak van het natuurbeleid in economische groeipolen als havens, gericht op het voorkomen van conflictsituaties en patstellingen (bv. met Habitat- en Vogelrichtlijn), wordt resoluut verdergezet. Dat gebeurt in overleg en samenwerking met alle betrokken actoren.	36
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**5. Strategische en operationele doelstellingen** **5.2 Themabeleid** **5.2.6 Biodiversiteitsbeleid** ***(57) OD: Vlaanderen maakt de realisatie van kwaliteitsvolle natuur mogelijk door een jaarlijkse uitbreiding van 3000 ha aan gebieden onder effectief natuurbeheer.*** Het aankopen van gronden door het Vlaamse Gewest en de terreinbeherende verenigingen ten behoeve van natuur en bos, blijft een strategisch belangrijk instrument in het realiseren van die doelstelling. Het instrument aankopen wordt prioritair ingezet op: 1. Aankopen noodzakelijk voor het realiseren van de instandhoudingsdoelen voor leefgemeenschappen en soorten. Prioriteit wordt gegeven aan gebieden waar het realiseren van hoogwaardige ecologische doelen een grote beheertechnische expertise vergt en een structurele garantie op continuïteit van het beheer. 2. Het realiseren van toegankelijke, geïntegreerde natuur-, bos- en groengebieden in de stadsrand met een evenwichtige invulling van hoogwaardige sociaal-recreatieve, landschappelijke en ecologische functies. Het	37

		Agentschap voor Natuur en Bos werkt hiertoe samen met besturen, erkende terreinbeherende verenigingen en andere organisaties.	
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**5. Strategische en operationele doelstellingen** **5.2 Themabeleid** **5.2.6 Biodiversiteitsbeleid** ***(61) SD: Het natuur- en bosbeleid is gebaseerd op een degelijke wetenschappelijke onderbouwing. Alle biodiversiteitsdata zijn beschikbaar via één informatie- en datacentrum.*** Er is nood aan betrouwbare gegevens en een duidelijke consensus over de methoden die worden toegepast om tot maatschappelijk gedragen besluitvorming te komen. Het onderzoek dat door het INBO moet worden uitgevoerd moet voldoende beleidsrelevant zijn, rekening houden met de beleidsprioriteiten en afgestemd zijn met de programma's van andere onderzoeksinstellingen. Om deze elementen te garanderen/faciliteren wordt er structureel overlegd met zowel de beleidsmakers, de maatschappelijke actoren die de gevolgen ondervinden van het natuur- en bosbeleid, en de onderzoekswereld.	38
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**5. Strategische en operationele doelstellingen** **5.2 Themabeleid** **5.2.7 Beleid lokale leefkwaliteit** ***(81) OD: We voeren een geïntegreerd horizontaal beleid voor de binnenhuisproblematiek*** In tegenstelling tot wat de meeste mensen denken kan de binnenlucht ernstiger verontreinigd zijn dan de buitenlucht. Bovendien brengen we gemiddeld meer dan 85% van ons leven door in een binnenmilieu en is de kwaliteit hiervan in belangrijke mate bepalend voor een goede gezondheid. In dit kader maak ik in samenspraak met de minister van Volksgezondheid werk van de verdere ontwikkeling en implementatie van een efficiënt Vlaams binnenhuisbeleid, dat steunt op de integratie van alle betrokken bevoegdheden gaande van milieu, tot volksgezondheid en productbeleid en op de reële participatie van het maatschappelijk middenveld en andere betrokken actoren.	42
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**5. Strategische en operationele doelstellingen** **5.2 Themabeleid** **5.2.7 Beleid lokale leefkwaliteit** ***(82) OD: We voeren een geïntegreerd horizontaal beleid voor de prioritaire milieugezondheidskundige***	43

		onderwerpen van de Vlaamse regering Door een gebrek aan voldoende wetenschappelijke gegevens zijn de nadelige gevolgen van een aantal milieu- en gezondheidsrisico's moeilijk in te schatten. Ik investeer daarom verder in gefocuste wetenschappelijke beleidsvoorbereidende studies als basis voor concrete beleidsaanbevelingen en –acties waarbij positieve en negatieve consequenties van de voorgestelde beleidsalternatieven worden afgewogen en voorzien wordt in afdoende participatie.	
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**5 Strategische en operationele doelstellingen** **5.3 Slagkrachtige overheid** **5.3.3 Beleidsonderbouwing** ***(107) SD: Het milieubeleid in Vlaanderen wordt wetenschappelijk onderbouwd*** • Beleidskeuzes worden wetenschappelijk onderbouwd. De milieu- en de natuurrapportering gebeuren in functie van een evaluatie van het beleid en geven aan op welke wijze beleidskeuzes een impact hebben op leefmilieu en natuur. • Essentieel blijft natuurlijk wel dat het leefmilieu- en natuurbeleid een ruim maatschappelijk draagvlak hebben. De strategisch adviesraad van het beleidsdomein zal worden ingezet als instrument om meer inzicht te krijgen in de mate waarin maatschappelijk draagvlak voor beleidsvoorstellen aanwezig is of onder welke voorwaarden het kan versterkt worden.	48
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**5 Strategische en operationele doelstellingen** **5.3 Slagkrachtige overheid** **5.3.3 Beleidsonderbouwing** ***(123) OD: We volgen een meer procesmatige benadering inzake Mer-processen*** • Om Mer-processen efficiënter te laten verlopen acht ik het nodig om op een meer procesmatige wijze te gaan werken. Dergelijke aanpak vereist dat de effecten voor milieu en externe veiligheid zo vroeg mogelijk in het planningsproces of in de opmaak van een project worden geïntegreerd en onderzocht. • De interne werking van mijn diensten, evenals de samenwerking met andere betrokken overheden zal geëvalueerd worden en waar nodig bijgestuurd met oog op een meer efficiënte werking. Daarbij zal ondermeer rekening gehouden worden met leerpunten die voortvloeien uit goede voorbeelden van naburige	52

		landen en regio's. • Teneinde een zo ruim mogelijk draagvlak te creëren, is een participatief beleid van alle relevante maatschappelijke actoren vanaf een vroeg stadium van de planvorming van belang. ***(124) OD: De milieuhygiënewetgeving wordt geactualiseerd, geoptimaliseerd en vlotter toegankelijk gemaakt*** • Een wezenlijk bestanddeel van de milieuregelgeving vormt het milieuhygiënerecht dat grotendeels vervat is in het milieuvergunningendecreet en de titels I en II van het VLAREM. • Over de vraag voor welk type van inrichting in de toekomst nog de vergunnings- of meldingsplichtig moet gelden, zal overleg worden gepleegd met de doelgroepen (o.a. via Minaraad en de SERV). Er zal onderzocht worden hoe we het decretaal voorziene vergunningskader voor mobiele installaties in de praktijk kunnen realiseren.	
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**5 Strategische en operationele doelstellingen** **5.3 Slagkrachtige overheid** **5.3.5 Efficiënte overheid** ***(140) OD: Samenwerkingsvormen met belanghebbenden worden bevorderd en geoptimaliseerd*** • Partnerschappen tussen gouvernementele en niet-gouvernementele organisaties moeten ambitieuzer, kosteneffectiever en transparanter zijn (cf. OESO- aanbeveling). • Bestaande partnerschappen, zoals het gestructureerd doelgroepenbeleid naar specifieke sectoren en thema- of sectorconvenanten, worden verder geoptimaliseerd. • Partnerschappen rond milieu en natuur tussen economische actoren en niet gouvernementele organisaties zullen door de Vlaamse Overheid bevorderd en ondersteund worden. In al deze moeten de verschillende partijen een duidelijk engagement opnemen. • Samen met de zogenaamde voorlopers bij de verschillende doelgroepen zal hun voorbeeldrol inzake milieuzorg naar andere spelers optimaal versterkt worden. Daarnaast zal ik nieuwe initiatieven nemen om moeilijk bereikbare doelgroepen bij het natuur- en milieubeleid te betrekken.	54

		5.3.6 Partnerschappen doelmatiger maken Tegelijkertijd moet de Vlaamse overheid in dialoog gaan met alle maatschappelijke actoren en deze maatschappelijke betrokkenheid meer inbouwen in haar beleidsvoorbereiding en beleidsuitvoering. Draagvlakverbreding voor het milieubeleid is immers een kritische succesfactor voor de spontane uitvoering ervan door de burger en de bedrijven. Het werken aan meer maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid is ook één van de doelstellingen rond doeltreffend en efficiënt bestuur van het Pact 2020/Vlaanderen in Actie.	
Toerisme	Bourgeois	**4. De volwaardige participatie aan toerisme voor iedere Vlaming mogelijk maken** **4.1. Een betaalbaar aanbod voor mensen die in armoede leven** Vaak kunnen personen die in armoede leven niet terecht in het commerciële vakantiecircuit. Het Steunpunt Vakantieparticipatie, opgericht in 2001, ontwikkelt daarom een vakantieaanbod voor deze groep mensen aan sociale tarieven, zowel in de vorm van daguitstappen, groepsverblijven en georganiseerde vakanties als individuele vakanties. Enerzijds werkt het Steunpunt samen met partners uit de toeristische sector die hun aanbod aan sociale tarieven ter beschikking stellen van mensen die in armoede leven. Anderzijds brengen niet minder dan 950 sociale organisaties het aanbod tot bij personen die het nodig hebben. … Dit alles zal ik zoals voorzien in het permanente armoedeoverleg toetsen binnen het kader van het verticaal armoedeoverleg met betrekking tot toerisme zodat ook het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen hierin hun adviezen kunnen verlenen.	32
Toerisme	Bourgeois	**5. De efficiëntie en effecten van het werk van de toeristische overheden verhogen** **5.2. Afstemmen, overleggen en samenwerken met lokale besturen** Verschillende bestuursniveaus (gemeentelijk, stedelijk, provinciaal, Vlaams, Europees, internationaal) engageren zich in het toerisme, wat een grote versnippering met zich meebrengt. Formele kaders waarbinnen ieders bevoegdheden en taken beschreven worden, zijn tot op heden niet geconsolideerd. In het kader van de door de Vlaamse Regering vooropgestelde staatshervorming wil ik samen met de lokale en provinciale besturen een kader tot stand brengen, waarin de taken en verantwoordelijkheden van elk bestuur duidelijk afgesproken worden. Een geïntegreerd strategisch plan op Vlaams niveau zal richting geven aan de hele sector. Ik zal	38

		werken aan de verbetering van het structurele overlegkader met de privésector, het middenveld en de flankerende beleidsdomeinen.	
Onroerend Erfgoed	Bourgeois	**2. Meerdere partners zorgen voor het Onroerend Erfgoed** Het succes van de geïntegreerde beschermingsstrategie is afhankelijk van de talloze partners die de onroerend erfgoedzorg op het terrein mogelijk maken. Daarom werk ik verder aan de uitbouw van partnerschappen. Ook stimuleer ik het overlegmodel waarin de verschillende partners zoveel mogelijk en op structurele wijze aan bod kunnen komen. Een concreet voorbeeld is de samenstelling van een klankbordgroep die mee kan nadenken over het nieuwe archeologiebeleid. **2.1. Op zoek naar een breed draagvlak** Zoals bepaald in het regeerakkoord streef ik naar een participatief beleid met een grote betrokkenheid van het middenveld. Het middenveld realiseert immers de basiszorg voor ons beschermd en niet-beschermd erfgoed. Ook helpt het de erfgoedzorg integreren in de beleidsplannen van provinciale en lokale overheden. Ik wil de (lokale) erfgoedverenigingen en het vrijwilligerswerk verder ondersteunen. Het Europees Jaar van het Vrijwilligerswerk in 2011 is een ideale gelegenheid om het vrijwilligerswerk in de onroerend erfgoedzorg in de kijker te zetten.	18 19
Bestuurszaken	Bourgeois	**2 Een open en innovatieve overheid voor een betere dienstverlening** **2.2 Open en luisterende overheid** **2.2.1 Luisteren naar de samenleving** • Het strategische adviesstelsel via de strategische adviesraden (SAR), is een belangrijk instrument om de vinger aan de pols van de maatschappij te houden. … • Behalve door de SAR's wordt het Vlaamse 'consultatiebeleid' ingevuld door verschillende andere instrumenten: - Reguleringsimpactanalyse (RIA): uit de jaarlijkse evaluatie van de RIA en uit de peer review reguleringsmanagement van de OESO blijkt o.a. dat er op vlak van consultatie van belanghebbenden bij de opmaak van regelgeving nog ruimte voor verbetering is. Op dit ogenblik hanteren we immers alleen de minimumnormen die Europa voorschrijft, waar Vlaanderen met zijn strategische adviesraden toch eigen	21

		noden heeft. Ik zal daarom de meerwaarde onderzoeken van een Vlaamse consultatiecode. - Vlaams Inter-institutioneel Akkoord (IIA): een politiek engagement tussen de Vlaamse Regering, de SERV, de strategische adviesraden en het Vlaams Parlement die de toepassing en de kwaliteit van de RIA willen optimaliseren en bijdragen aan het tot stand komen van kwaliteitsvolle regelgeving. - Interne controle en organisatiebeheersing: 'belanghebbendenmanagement' is één van de 11 thema's van de 'Leidraad interne controle en organisatiebeheersing' die werd uitgewerkt als hulpinstrument voor de entiteiten bij het opzetten van een eigen systeem voor interne controle. Vandaag zijn entiteiten volop bezig met de implementatie van deze principes. - De acties uit de eindrapporten 'Samen Vereenvoudigen' over administratieve overlast bij ondernemers en bij vrijwilligers, zullen tijdens deze regeerperiode worden overgenomen in de actieplannen met vereenvoudigingsprojecten. De werkwijze om het middenveld te betrekken bij acties m.b.t. administratieve vereenvoudiging werd ook aangehouden in het kader van de nulmetingen van administratieve lasten.	
Bestuurszaken	Bourgeois	**5 Naar een klantgericht en beleidsonderteunend instrumentarium voor administratieve vereenvoudiging, kwaliteitsvolle regelgeving en proces- en informatiebeheer** **5.1 Inzetten op administratieve vereenvoudiging** **5.1.1 Verlagen van bestaande administratieve lasten via de actieplannen** In het licht van de Europese doelstelling voor administratieve lastenverlaging, maken alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid actieplannen met vereenvoudigingprojecten op. Daarbij baseren zij zich in de eerste plaats op de uitgevoerde nulmetingen van administratieve lasten. Een actieplan is, naast structurele initiatieven, noodzakelijk om op niveau van een beleidsdomein gericht aandacht te besteden aan kwaliteitsvolle regelgeving en administratieve vereenvoudiging. Een actieplan kan inhoudelijk betrekking hebben op het opmaken van nieuwe regelgeving, het verbeteren, schrappen en vereenvoudigen van bestaande regelgeving, algemene vereenvoudigingprojecten en op het uitbouwen van structurele initiatieven. De actieplannen volgen we op via jaarlijkse voortgangsrapportages. Daarbij worden de al geleverde inspanningen van de nulmetingen gebruikt en wordt ernaar gestreefd om de strategische adviesraden hierbij te betrekken. Tegelijkertijd wil ik in dialoog gaan met alle maatschappelijke actoren en zal er meer maatschappelijke betrokkenheid in mijn beleidsvoorbereiding en beleidsuitvoering worden nagestreefd.	39

Bestuurszaken	Bourgeois	**5 Naar een klantgericht en beleidsonderteunend instrumentarium voor administratieve vereenvoudiging, kwaliteitsvolle regelgeving en proces- en informatiebeheer** **5.2 Inzetten op kwaliteitsvolle regelgeving** **5.2.2 Europese regelgeving: gebruiken van impactfiches** Het regeerakkoord benadrukt dat de Vlaamse Regering samen met het Vlaams Parlement verder wil investeren in een proactieve opvolging van het Europese beleid en de regelgeving. Daarom wil ik het gebruik van impactfiches voor Europese voorstellen en ontwerpen van regelgeving introduceren. Dit systeem van impactfiches moet afgestemd worden op de Vlaamse beleidscyclus en is gebaseerd op samenwerking tussen verschillende niveaus: alle beleidsdomeinen worden aangemoedigd om hieraan mee te werken, alsook de politiek, het middenveld en andere bestuursniveaus. Het systeem van impactfiches voor Europese regelgeving moet toegankelijk en selectief zijn.	40
Bestuurszaken	Bourgeois	**5 Naar een klantgericht en beleidsonderteunend instrumentarium voor administratieve vereenvoudiging, kwaliteitsvolle regelgeving en proces- en informatiebeheer** **5.2 Inzetten op kwaliteitsvolle regelgeving** **5.2.3 Regelgeving transparant en toegankelijk maken** • Het is een streven om een tijdige participatie van het middenveld en doelgroepen aan de beleidsvoorbereiding te verzekeren, zodat het maatschappelijke draagvlak en de kwaliteit van het beleid en de regelgeving wordt verzekerd. In dit kader zal ik het (selectief) gebruik van conceptnota's, witboeken en groenboeken stimuleren. • Ik zal daarom ook het Inter-institutioneel Akkoord met het Vlaams Parlement, de SERV en de strategische adviesraden over de gemeenschappelijke aanpak en de toepassing van de RIA laten uitvoeren. Daarnaast zal worden onderzocht of dit akkoord kan worden uitgebreid tot andere aspecten van betere regelgeving en beter beleid zoals o.a. administratieve vereenvoudiging.	41
Bestuurszaken	Bourgeois	**9 Een oveheidsbreed dienstenplatform gebouwd op sterke entiteiten** **9.2 Versterken van de entiteiten binnen het beleidsdomein Bestuurszaken** **9.2.1 Vlaams Bouwmeester**	55

		Op 12 mei 1998 besliste de Vlaamse Regering om een Vlaams Bouwmeester aan te stellen met als opdracht zorg te dragen voor de kwaliteit van de beleidsvoorbereiding en -uitvoering van het architecturaal beleid van de Vlaamse overheid. Gelet op het belang van de functie, de werking van het Team Vlaams Bouwmeester en de continuïteit van de dienstverlening waaronder de open oproep procedure, is een meer solide organieke basis aangewezen. Verwijzend naar de bestaande decretaal geregelde adviesverlening, wordt een decretale verankering voor de opdrachtsomschrijving en statuut van de Vlaams Bouwmeester en het Team Vlaams Bouwmeester vooropgesteld.	
Binnenlands Bestuur	Bourgeois	**2. Strategische doelstelling: "Een volwaardig partnerschap over de grenzen van beleidsdomeinen en bestuurniveaus heen".** **2.1 Betere planning, minder planlasten** • Het Bestuursakkoord van 25 april 2003, dat volgde op het kerntakendebat, stelde al acties in het vooruitzicht om het probleem van de overdreven planlast te verhelpen. En kort voor het einde van de vorige regeerperiode is een interessant voorstel van decreet ingediend, dat het Vlaams Parlement evenwel niet meer in behandeling nam. De hoofdlijnen van het voorstel zijn de volgende: - de planverplichtingen moeten aansluiten op de lokale beleidscyclus van zes jaar, met de mogelijkheid om de beleidscyclus te splitsen in twee cycli van drie jaar; - vaststellen van de maximale inhoud en vorm van de planverplichting; - organiseren van inspraak van lokale actoren; - doelbepaling van de subsidies; - rapportering (aan de hand van standaarddocumenten) en verantwoording voor uitbetaling, controle en sanctionering; - kader voor de uitbetaling van de subsidies; - algemene evaluatie op Vlaams niveau van de planverplichting / subsidieregeling. … • Dit project "planlastenvermindering" is een horizontaal project dat een breed draagvlak moet hebben in alle beleidssectoren en dat enkel succesvol kan zijn door samenwerking tussen de verschillende Vlaamse beleidssectoren, zowel politiek als op het niveau van de administratie. Ik zal dit project dan ook aansturen vanuit mijn bevoegdheid Bestuurszaken, samen met het CAG. De dienst Wetsmatiging en het Agentschap voor Binnenlands Bestuur moeten hier nauw bij betrokken worden. Verder zal ik er bij het geheel van deze aanpassingen op letten dat vormen van inspraak blijven bestaan.	20

Welzijn, Volksgez. en Gezin	Vandeurzen	**II Omgevingsanalyse** **3. Doelgroep- en themagebonden trends** **3.2. Ouderen** • Er bestaat in Europa consensus dat ouderen zo lang als mogelijk zo zelfstandig als mogelijk thuis willen (blijven) leven en volop deel willen blijven uitmaken van de gemeenschap waarin ze verblijven. De beleidsuitdagingen situeren zich dan op het vlak van het maximaal ondersteunen van mensen in hun thuissituatie, het optimaliseren van de woon- en leefomgeving, het inzetten op actieve participatie aan de samenleving en het versterken van het sociale netwerk. Dit noopt tot een geïntegreerd beleid dat de maatschappij zo inricht dat mensen er zich in thuis voelen, zich gewaardeerd voelen en er zinvol aan kunnen bijdragen. En dat veronderstelt duidelijke en strategisch duurzame keuzes die rekening houden met een aantal onmiskenbare uitgangspunten en evoluties: - *Elke oudere is uniek* … - *De oudere heeft een diverse culturele achtergrond.* … - *De (zorg)infrastructuur moet comfort verzoenen met flexibiliteit en aangepast inspelen op wijzigende noden.* … - *Tegelijk met de infrastructuur zal ook de omringende ruimte een steeds grotere rol spelen in het zorgaanbod.* … - *De oudere wordt geletterd(er).* De scholingsgraad stijgt (geleidelijk). Onderwijs en cultuur hebben een stijgende aandacht voor ouderen: verwacht mag worden dat de toekomstige gebruiker beter geïnformeerd (en daardoor kritischer) is. Om participatie ook bij afnemende competenties (o.m. inzake mobiliteit) te garanderen zal een internetaansluiting stilaan tot de ingeburgerde comforteisen gaan behoren. - *De oudere wordt armer.* … - *Deskundigheid in vergrijzing wordt een maatschappelijke noodzaak.*	11-12

		Aangepaste hulp- en dienstverlening en het ondersteunen van de maatschappelijke participatie van de sterkst stijgende groep in de samenleving veronderstelt een breed verspreid inzicht in verouderingsverschijnselen en aangepaste hulpverlening en hulptrajecten. Op elk niveau is deskundigheid vereist om de meest gewenste en doelmatige ondersteuning te bieden: van de ouderenbeleidcoördinator op lokaal vlak, over de zorgverlener aan huis, tot de geriatrische coördinator in het ziekenhuis en de expert inzake dementie in het woonzorgcentrum en specifieke seniorenteams in de geestelijke gezondheidszorg…	
Welzijn, Volksgez. en Gezin	Vandeurzen	**IV. Strategische en operationele doelstellingen** **SD1: We versterken mensen in hun fysiek, psychische en sociaal welbevinden door welzijns- en gezondheidsproblemen zoveel mogelijk te voorkomen, zo vlug mogelijk te detecteren en tijdig en adequaat aan te pakken.** **OD1.1 We zetten in op preventie om zo bij te dragen tot gezondheidswinst voor en een hogere mate van welbevinden van onze bevolking** **Preventieve gezondheidszorg** • De gezondheidsdoelstelling 'Voeding en Beweging' zullen we voorleggen aan het Vlaamse Parlement en de Vlaamse Regering. We zullen het actieplan dat er vorm aan geeft verder uitwerken en uitvoeren, met oog voor de noodzakelijke evaluatie ervan. Bij de acties die we in dit verband uitwerken, richten we ons naar de hele bevolking, van de jeugd (bijvoorbeeld via de scholen en de jeugdverenigingen) tot de senioren. Dit actieplan zien we trouwens als een goede aanzet om voor senioren een participatief beleid te voeren gericht op 'gezond ouder worden'.We vermelden dit met nadruk omdat de doelgroep ouderen kwantitatief steeds in belang toeneemt en dat het essentieel is deze niet te benaderen vanuit het cliché hulpbehoevendheid, maar als actief participerende leden aan de gemeenschap. • Binnen mijn preventiebeleid willen we extra inspanningen leveren naar mensen in armoede en naar kwetsbare allochtone gezinnen. In overleg met de middenveldorganisaties willen we ons toeleggen op preventieve maatregelen die, vanuit hun specifieke noden, gezond leven in een gezonde omgeving bewerkstelligen. **Milieu en gezondheid** … • Het is onze ambitie om zo mogelijk te anticiperen en minstens snel en accuraat te reageren op milieuproblemen met een belangrijke gezondheidsimpact zodat via preventiemaatregelen en actieplannen de volksgezondheid gevrijwaard blijft. Een participatieve aanpak, zoals dit gebeurt in de Noorderkempen of	21-23

		in Genk-Zuid is daarbij een voorbeeld van “beste praktijk”. Het resultaat van de beleidsacties en -maatregelen wordt blijvend gemonitord via ondermeer het Vlaams humaan biomonitoringsprogramma, het meetnetwerk van milieupolluenten in de mens. • In het kader van de problematiek van de gehoorschade zullen we actief samenwerken met de collega bevoegd voor leefmilieu in de geplande rondetafelconferentie. We zullen over deze problematiek ook een advies vragen aan de Vlaamse Jeugdraad.	
Welzijn, Volksgez. en Gezin	Vandeurzen	**IV. Strategische en operationele doelstellingen** **SD1: We versterken mensen in hun fysiek, psychische en sociaal welbevinden door welzijns- en gezondheidsproblemen zoveel mogelijk te voorkomen, zo vlug mogelijk te detecteren en tijdig en adequaat aan te pakken.** **OD1.2 We willen bij vragen en problemen snel de gepaste hulp inzetten om zo erger te voorkomen Armoede** • Om voldoende spreiding van verenigingen waar armen het woord nemen te realiseren, willen we per grootstedelijke zorgregio minstens één vereniging erkennen. We evalueren de nieuwe regeling omtrent het erkennen en subsidiëren van de verenigingen waar armen het woord nemen. Tevens zullen we een nieuwe overeenkomst afsluiten met het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen. … • We onderzoeken de samenwerkingsmogelijkheden tussen de Verenigingen waar armen het woord nemen en de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg om de toegang tot hun aanbod voor mensen in armoede te verbeteren. … • We verwachten van de sectoren algemeen welzijnswerk en samenlevingsopbouw dat zij daarbij de verenigingen waar armen het woord nemen actief betrekken. **…** • Al deze initiatieven zullen we bespreken in het kader van het Permanent Armoede Overleg.	25
Welzijn, Volksgez. en Gezin	Vandeurzen	**IV. Strategische en operationele doelstellingen** **SD2 We verruimen de sociale bescherming van de Vlameingen om zo hun grondrechten beter te kunnen waarborgen** **OD 2.2: We ontwikkelen een basisdecreet inzake Vlaamse sociale bescherming gebaseerd op het bredere kader van het Pact 2020 en artikel 23 van de grondwet.**	28

		• We willen de instrumenten die het regeerakkoord benoemt, positioneren binnen een globaal concept dat rechtstreeks refereert aan de doelstellingen van het Pact 2020 (Vlaanderen In Actie) en aan artikel 23 van de grondwet, het artikel dat de sociale grondrechten definieert. We willen inzetten op een debat en een visie-ontwikkeling daarover, in overleg met ondermeer het middenveld. In elk geval zal de (financiële) weerbaarheid van de zwaksten daarbij centraal staan. … • De Vlaamse Regering stuurt dit proces aan. Ze zal zich daarbij laten adviseren door een gemengde stuurgroep. De visieontwikkeling zal gebeuren in nauw overleg met deskundigen uit de sector en met vertegenwoordigers van het middenveld.	
Welzijn, Volksgez. en Gezin	Vandeurzen	**IV. Strategische en operationele doelstellingen** **SD3 We bouwen de hulp- en dienstverlening zo uit dat ze voldoende beschikbaar en toegankelijk is om zorg op maat te kunnen realiseren** **OD3.3 Jeugdhulp geldt als een speerpunt in mijn beleid: we willen investeren in uitbreiding, innovatie en afstemming binnen een integrale aanpak, om zo de minderjarige de hulp te kunnen bieden die aansluit bij zijn noden** **Integrale jeugdhulp** … • Om de toegang tot de jeugdhulp te garanderen breiden we 'de brede instap' uit, zeker in die regio's waar weinig of geen aanbod is. Een betere toegankelijkheid betekent ook extra inspanningen van de netwerken om kansengroepen te bereiken (mensen in armoede, jongeren en gezinnen van allochtone afkomst…). • Om de samenwerking in en continuïteit van de jeugdhulp te verzekeren, zal (inter)sectorale doorverwijzing gestroomlijnd worden. De netwerken zorgen voor hulpcoördinatie in situaties waar meerdere hulpverleners betrokken zijn. • We onderzoeken in welke mate begeleidingscapaciteit vanuit het VAPH en vanuit Jongerenwelzijn waar nodig rechtstreeks toegankelijk aangeboden kan worden. De intersectorale toegangspoort wordt in deze legislatuur geoperationaliseerd. Voor het einde van 2010 keuren we, rekening houdend met de adviezen van de gemengde werkgroep toegangspoort, het Managementcomité en de Adviesraad, een operationeel plan goed.	33
Welzijn,	Vandeurzen	**IV. Strategische en operationele doelstellingen**	40

Volksgez. en Gezin		**SD3 We bouwen de hulp- en dienstverlening zo uit dat ze voldoende beschikbaar en toegankelijk is om zorg op maat te kunnen realiseren** **OD 3.5: We investeren in een toereikend zorg- en gezondheidsaanbod om zo ook in deze sector maximaal zorg op maat te kunnen aanbieden.** **Zorgen voor mantelzorgers en vrijwilligers** **…** Om de preventieve krachten in Vlaanderen nog te versterken, willen we nagaan of en hoe de verenigingen kunnen worden ondersteund in hun vrijwilligerswerk en hun aanbod gezondheidsopvoeding (zoals EHBO).	
Welzijn, Volksgez. en Gezin	Vandeurzen	**IV. Strategische en operationele doelstellingen** **SD3 We bouwen de hulp- en dienstverlening zo uit dat ze voldoende beschikbaar en toegankelijk is om zorg op maat te kunnen realiseren** **OD3.6 We realisren een toegankelijke en beschikbare dienstverlening waarbij aandacht is voor de facetten eigen aan de leefsituatie en zorgnoden van de specifieke doelgroepen** **Gezinnen** Als Vlaams Minister voor WVG wil ik ook mijn collega's in de Vlaamse Regering uitnodigen eenzelfde aandacht te ontwikkelen binnen hun bevoegdheden waarvan vele relevant zijn voor het dagelijkse welzijn van gezinnen. We willen ook partnerschappen opbouwen met andere actoren in het middenveld, de onderzoekswereld om in Vlaanderen samen te bouwen aan een samenleving die gekenmerkt wordt door een hoge mate van kind- en gezinsvriendelijkheid. In dit verband dienen dringende problemen en belemmeringen ook beter te worden onderkend.	44
Welzijn, Volksgez. en Gezin	Vandeurzen	**IV. Strategische en operationele doelstellingen** **SD3 We bouwen de hulp- en dienstverlening zo uit dat ze voldoende beschikbaar en toegankelijk is om zorg op maat te kunnen realiseren** **OD3.6 We realisren een toegankelijke en beschikbare dienstverlening waarbij aandacht is voor de facetten eigen aan de leefsituatie en zorgnoden van de specifieke doelgroepen** **Ouderenparticipatie** • Ouderenparticipatie mag geen hol begrip zijn. Bij de verdere uitvoering van het woonzorgdecreet zal met dit principe rekening worden gehouden om het aanbod binnen een woonzorgnetwerk zo goed mogelijk te kunnen afstemmen op de noden van de gebruikers.	45-46

		• Differentiatie en normalisatie zijn 2 belangrijke richtlijnen voor een toekomstig ouderenbeleid. De nood en de trend naar een inclusief beleid geeft ook aan dat we duidelijke en strategisch duurzame keuzes moeten maken. Duurzaamheid heeft een ecologisch aspect, maar ook een aspect van flexibiliteit en financiën. • Voor de actieve senioren is het belangrijk de inspanningen voor een volwaardige participatie aan het beleid verder te zetten. Lokale initiatiefnemers kunnen een belangrijke rol spelen bij een allesomvattend activerend ouderenbeleid. • We stellen vast dat de gemeentebesturen reeds vele inspanningen hebben geleverd. Ze hebben ouderenbeleidscoördinatoren aangeworven en lokale ouderenadviesraden opgericht. In de lokale sociale beleidsplannen zijn ook diverse maatregelen voor ouderen vervat. De lokale overheden beseffen dat een groot deel van hun inwoners vergrijst en hebben hieraan al strategische beleidsopties gekoppeld. We vinden het dan ook belangrijk om de beschikbare middelen niet te versnipperen. Daarom willen we het Vlaamse budget aanwenden ter ondersteuning van het nieuwe ouderenbeleidsplan.	
Welzijn, Volksgez. en Gezin	Vandeurzen	**IV. Strategische en operationele doelstellingen** **SD3 We bouwen de hulp- en dienstverlening zo uit dat ze voldoende beschikbaar en toegankelijk is om zorg op maat te kunnen realiseren** **OD3.6 We realisren een toegankelijke en beschikbare dienstverlening waarbij aandacht is voor de facetten eigen aan de leefsituatie en zorgnoden van de specifieke doelgroepen** **Mensen met schulden** We verruimen het opdrachtenpakket van het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling en versterken zijn werking. Samen met het Centrum willen we het middenveld sensibiliseren voor de schuldenproblematiek en een campagne opstarten met het basispakket ‘Eerste Hulp Bij Schulden’	47
Welzijn, Volksgez. en Gezin	Vandeurzen	**IV. Strategische en operationele doelstellingen** **SD3 We bouwen de hulp- en dienstverlening zo uit dat ze voldoende beschikbaar en toegankelijk is om zorg op maat te kunnen realiseren** **OD3.6 We realisren een toegankelijke en beschikbare dienstverlening waarbij aandacht is voor de facetten eigen aan de leefsituatie en zorgnoden van de specifieke doelgroepen** **Multiculturaliteit** De uitbouw van het welzijns- en gezondheidslandschap moet rekening houden met diversiteit. Het hulp- en	49

		zorgaanbod moet ook voor etnisch-culturele minderheden kunnen openstaan. In meerdere sectoren merken we dat allochtonen onvoldoende bereikt worden, dat zij onvoldoende de weg naar het aanbod vinden. Dit heeft zowel te maken met de informatie over het aanbod als met het aanbod zelf. Daarom zullen we het steunpunt Gezondheid en Vreemdelingenrecht verder ondersteunen. We willen leren van goede voorbeelden op dit vlak binnen ons beleidsdomein. Deze voorbeelden moeten meer bekendheid krijgen. Tegelijk willen we ook luisteren naar de visie van het allochtone middenveld en de actoren uit de integratiesector. Hoe kijken zij hiernaar en wat zijn voor hen belangrijke aandachtspunten?	
Welzijn, Volksgez. en Gezin	Vandeurzen	**IV. Strategische en operationele doelstellingen** **SD4 We sturen, stimuleren en ondersteunen de welzijns- en gezondheidsactoren zodat ze kwaliteitsvolle zorg bieden in een aangepaste infrastructuur, voortdurend innoveren, een inclusieve aanpak bevorderen en duurzaam te werk gaan** **OD 4.6: We onderzoeken de voor- en nadelen van de organisatie van het residentiële zorgaanbod door publieke, private social profit en private commerciële zorgaanbieders.** • We blijven voorstander van een model waarin social profit ondernemingen een grote rol spelen in het aanbieden van welzijns- en gezondheidsdiensten. Dat betekent niet dat er voor for profit organisaties geen plaats is of geen rol is weggelegd. Aan de andere kant betekent het eveneens dat ook de social profitsector verder moet groeien in professioneel ondernemen. • We zullen daarom in 2010 een studie uitbesteden om in meerdere zorgvormen diepgaand onderzoek te doen naar de relatie tussen het statuut van de zorgaanbieder tot toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van de geboden zorg. • Ook zullen we de Strategische Adviesraad om een omstandig advies verzoeken over de voormelde uitdagingen en fenomenen in de zorg en de gewenste houding van de overheid hieromtrent.	55
Welzijn, Volksgez. en Gezin	Vandeurzen	**IV. Strategische en operationale doelstellingen** **SD 5: We bevorderen bij de overheid en bij de welzijns- en gezondheidsactoren de aandacht en het initiatief voor een meer efficiënte en effectieve werking om zo met dezelfde middelen meer zorg te creëren.** *We willen daar in ons beleid dan ook gericht plaats voor inruimen. We zien het middenveld daarbij als een*	56

		belangrijke partner. De meerwaarde van een "corporate governance-aanpak" vereist immers de directe betrokkenheid van de belangrijkste belanghebbenden: cliënten, voorzieningen, werkgevers en werknemers. **…** **OD 5.3: We willen de procedures van erkenning en subsidiëring van de verschillende werkvormen in het beleidsdomein, over de grenzen van agentschappen en afdelingen heen, optimaliseren en maximaal op elkaar afstemmen, om zo zowel de operationele efficiëntie als de beleidsrelevantie ervan te verhogen.** **Beheersing van de kosten** Een permanent streven naar een beheersing van de kosten is aangewezen. Er is in de huidige budgettaire context geen andere weg mogelijk. Dat geldt voor alle actoren op alle niveaus. We willen daar de komende jaren, in overleg met de administraties en het middenveld, een structureel aandachtspunt van maken. We beperken ons hier tot één illustratief voorbeeld. De individuele materiële bijstand aan personen met een handicap, voor ouderen en in ziekenhuizen werkt op basis van een aankooppolitiek en prijsbepaling volgens de vrije marktprincipes. We willen via onderzoek en internationale benchmarking nagaan hoe we zowel voor de overheid als voor de gebruiker de kostprijs van deze hulpmiddelen kunnen drukken.	60
Welzijn, Volksgez. en Gezin	Vandeurzen	**IV. Strategische en operationele doelstellingen** **SD 6: We werken nauw samen met alle relevante partners op lokaal, provinciaal, regionaal, federaal en internationaal niveau om zo het welzijns- en gezondheidsbeleid onderling af te stemmen en te verbeteren en om elke partner aan te spreken op zijn verantwoordelijkheid en bijdrage.** *We willen daarbij verder inzetten op de methode van het participatief beleid met een grote betrokkenheid van het middenveld. Participatief beleid moet een belangrijke bijdrage leveren aan de verdere uitbouw van een innovatief, sociaal en open Vlaanderen.*	65
Welzijn, Volksgez. en Gezin	Vandeurzen	**IV. Strategische en operationele doelstellingen** **SD 6: We werken nauw samen met alle relevante partners op lokaal, provinciaal, regionaal, federaal en internationaal niveau om zo het welzijns- en gezondheidsbeleid onderling af te stemmen en te verbeteren en om elke partner aan te spreken op zijn verantwoordelijkheid en bijdrage.** **OD 6.6: We willen het middenveld, de academische wereld en de gebruikers nauw betrekken bij beleidsvoorbereiding en –evaluatie om zo tot een gedragen welzijns- en gezondheidsbeleid te komen.** Doorheen de hele beleidsnota hebben we regelmatig de consultatie van het middenveld vermeld. Een loutere vermelding van het middenveld volstaat echter niet. Als sluitstuk van deze beleidsnota willen we dan ook het	72

		belang van onze partners onderstrepen. We geloven in de kracht van het middenveld. Zij hebben immers de vinger aan de pols van onze samenleving. Nieuwe ontwikkelingen en nieuwe visies groeien vaak van onderuit. Het is veelal aan de basis dat nieuwe oplossingen voor bestaande problemen hun oorsprong kennen. Er is dan ook een belangrijke taak voor het middenveld weggelegd in het beleidsvoorbereidend en – evaluerend werk. We zullen het middenveld op regelmatige basis horen en consulteren, in eerste instantie via de daarvoor voorziene fora zoals de strategische adviesraad.	

Participatie van burgers			
Steden	Van den Bossche	**Strategische doelstellingen** **Strategische doelstelling 7 : de steden bieden meer ruimte voor inspraak en betrokkenheid van bewoners** Het regeerakkoord bepaalt : *De bedoeling is om het bestuur dichter bij de burger te brengen. We opteren voor een opbouw van onderuit. Het Vlaamse beleid streeft naar een volwaardige participatie aan het maatschappelijk leven voor iedereen.* • Het Charter van Leipzig wijst op de noodzaak van betrokkenheid van dat burgers, de bedrijfswereld en het middenveld bij het stedelijke ontwikkelingsbeleid. Inwoners zijn de beste graadmeter voor de beoordeling van het bestuur van een stad. Hun mening en betrokkenheid zorgt voor een geleefde stad in plaats van een geplande stad. • Binnen de eigen instrumenten van het Vlaams stedenbeleid blijven inspraak en participatie de hefbomen voor stadsontwikkeling. • Betrokkenheid en inspraak stimuleren is een continu proces. Elke dag zetten de steden nieuwe participatieve processen op, worden nieuwe inspraakmodellen uitgeprobeerd. Veranderende steden, vragen eigentijdse participatiepraktijken en bestuurskrachtige stadsbesturen. • Eén van de aandachtspunten in deze legislatuur - is de invoering van de aanbevelingen van het eindrapport “Burgerparticipatie in de Vlaamse steden” (olv prof F De Rynck). Het rapport werd op 5 februari 2009 voor-gesteld aan de Commissie Stedenbeleid van het Vlaams Parlement. Het rapport richt zich niet alleen tot de steden, maar ook tot Vlaamse overheid. Zij heeft met haar bevoegdheden, decreten,regelgeving, en subsidiëring zowel een directe als indirecte invloed op het stedelijke participatiebeleid. • Binnen het Vlaams stedenbeleid zullen vernieuwende plannings- en participatievormen ondersteund worden. Zo is het is wenselijk rond voor de steden belangrijke thema’s een soort toekomstdenken met de steden op te zetten. Hoe kunnen steden en Vlaanderen nog beter kennis over de evolutie van de steden	32

		opbouwen? Internationaal gezien maken het toekomst- en procesdenken een steile opgang. De meerwaarde om toekomst-scenario's voor Vlaamse steden te maken is immers veelzijdig. Het betreffen experimenten die lokale en bovenlokale overheidsactoren, vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, academici en inwoners aanzetten tot samen denken op langere termijn. • Beleidseffecten en indicatoren (stadsmonitor) - het aandeel van de inwoners dat zich voldoende geïnformeerd voelt over de activiteiten, de dienstverlening, de initiatieven en de beslissingen over en door de stad neemt toe; - het aandeel van de inwoners dat vindt dat het stadsbestuur de inwoners voldoende raadpleegt.	
Steden	Van den Bossche	**Strategische doelstelling 9 : alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid ondersteunen de steden** • Ook het Visitatierapport 2005 over het Vlaams Stedenfonds wees nadrukkelijk op het belang van een horizontaal Vlaams Stedenbeleid • Deze visie krijgt bijval in een aantal nieuwe studies en publicaties, zoals het rapport van de Werkgroep Participatie "Burgerparticipatie in Vlaamse Steden. Naar een innoverend participatiebeleid". Ook het rapport "Een sterke stad en een sterke stadsregio" dat de conclusies bundelt van het discussieplatform "Rasterstad en stadsregionale samenwerking" onderstreept het belang van een horizontaal Vlaams Stedenbeleid. • Het Vlaams Stedenbeleid pleit daarom voor een bevoegdheidsoverschrijdende en projectmatige aanpak. Concreet betekent dit een samenhangend en op elkaar afgestemd beleid, dat de verschillende beleidsdomeinen en administraties met elkaar verbindt.	35
Steden	Van den Bossche	**Operationele Doelstellingen** **Operationele doelstelling 2 : het stadsvernieuwingsfonds wordt verder gezet en geoptimaliseerd** Het regeerakkoord stelt: *De verdere financiering van de stedelijke functies wordt verder verzekerd door het stadsvernieuwingsfonds.* In Vlaanderen is het stadsvernieuwingsfonds (decreet van 22.03.2002) het nieuwe hulpinstrument voor stedelijke ontwikkeling. Het Vlaamse Stedenbeleid subsidieert stadsvernieuwingsprojecten, die voldoen aan een aantal strenge criteria: de kwaliteit van het architecturaal en stedenbouwkundig ontwerp, een	36

		onderbouwde publiek-private samenwerking (PPS) en participatie van de buurtbewoners in het ontwerpproces.	
Wonen	Van den Bossche	**Strategische Doelstelling 5. Inzetten op een sociaal warme samenleving** **OD 5.3 Samenleven in sociale woonwijken** … • Bewonersparticipatie speelt in dit kader een belangrijke rol in het woonbeleid. Bewoners ervaren de buurt ook vaak als iets van henzelf. Ze hebben een invloed op de sfeer en uitstraling en kunnen deze positief beïnvloeden. Hun mening doet ertoe. En hun recht op inspraak is een goede zaak. • Bewonersparticipatie is dan wel spontaan gegroeid, vandaag is het een vaste waarde. Dat blijkt uit de vele lokale bewonersinitiatieven en -groepen in tal van sociale woonbuurten en binnen sociale huisvestingsmaatschappijen. • Daarnaast is sinds begin 2004 de Vereniging van inwoners van sociale woningen (Vivas) actief, een Vlaams netwerk van en voor sociale huurders. Het instrument bewonersparticipatie werd ook ingeschreven in de Vlaamse Wooncode. • Het is van groot belang dat de dynamiek die in vele sociale wijken is ontstaan alle groeikansen krijgt. Hiertoe is een structurele verankering en voldoende ondersteunende en stimulerende omkadering van bewonersparticipatie onmisbaar. • Het is onder meer de bedoeling om in het nieuwe erkenningsbesluit voor de sociale huisvestingsmaatschappijen de participatie van bewoners op te nemen. Op deze manier wordt bewonersparticipatie een onlosmakelijk onderdeel van goed beheer en functioneren van een sociale huisvestingsmaatschappij.	44
Armoede	Lieten	**1. Armoede** **1.2. Armoedebestrijding** **Participatief beleid** De actieve participatie van mensen in armoede moet ernstig worden genomen en voldoende worden ondersteund. Hun kennis en ervaring bieden een bijzondere meerwaarde voor een slagkrachtig armoede-bestrijdingsbeleid. Daarbij moeten we rekening houden met de essentiële voorwaarden van de dialoogmethode: voldoende tijd, tweerichtingscommunicatie en terugkoppeling. Respect en begrip moeten	7

		de sleutelwoorden zijn. Mensen in armoede moeten weten en voelen dat naar hun ervaringen wordt geluisterd en de beleidsmakers moeten er rekening mee houden.	
Armoede	Lieten	**3. Beleidshefbomen** **3.1. "De overheid kiest expliciet voor een samenhangende strategie van armoede op lange termijn"** **3.1.2. De strijd tegen armoede is een zaak van iedereen** *3.1.2.3. Samenwerkingsakkoord betreffende de bestendiging van het armoedebeleid* In 1998 werd het 'Samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de bestendiging van het armoedebeleid' ondertekend. Het samenwerkingsakkoord bekrachtigt drie hoofdprincipes voor armoedebestrijding: • armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting worden als een schending van de grondrechten beschouwd van degenen die er het slachtoffer van zijn. Armoede bestrijden verloopt dus via het herstel van de uitoefening van de rechten van de mens, een gemeenschappelijke doelstelling van alle overheden van dit land; • armoedebestrijding vergt een transversaal, globaal en gecoördineerd beleid in alle bevoegdheidsdomeinen en een evaluatie van alle initiatieven en acties die worden ondernomen; • voor een relevant beleid moet de participatie van alle betrokken overheden en personen versterkt worden, in het bijzonder de participatie van mensen die in armoede leven.	29
Mobiliteit en Openbare Werken	Crevits	**1 Een kwalitatieve dienstverlening voor vlot en veilig verkeer op het transportnet** **1.5 Efficiënte en kostenbewuste overheid (sd)** **1.5.6 Mobiliteit en het verenigingsleven** • Het thema verkeersveiligheid leeft sterk binnen verenigingen en wordt meestal ingegeven door verontwaardiging, betrokkenheid of bezorgdheid. Onderzoek toont aan dat het, naast de vele zinvolle en goede initiatieven en campagnes die al bestaan, nodig is om mensen warm te maken voor verkeersveiligheid. • We willen de rol van het middenveld hierin erkennen en ondersteunen. Het middenveld moet de ruimte krijgen haar eigen projecten en processen (in samenwerking) te ontwikkelen en te bestendigen.	44

		• Er wordt bekeken hoe gemeentes aangemoedigd kunnen worden om verkeersveiligheidsprojecten van bewoners en van lokale verenigingen te subsidiëren aan de hand van een projectsubsidie. • Het lokale niveau is zeer geschikt om kleinschalige initiatieven rond verkeersveiligheid te ondersteunen en zo de participatie van bewoners en verenigingen te verhogen. De Vlaamse overheid kan bij de uitwerking echter een belangrijke rol spelen. Er zijn mogelijkheden om module 15 van de mobiliteitsconvenant hiervoor verder te exploreren. De projectsubsidie kan ook kaderen in het stimuleren van burgerinitiatieven in de gemeente. Bovendien is het ook aanbevolen om telkens te peilen naar de aandacht voor verkeersveiligheid bij burgerinitiatieven. • Het is aanbevolen om vernieuwende methodieken te stimuleren: men kan werken aan de hand van jaarlijkse thematische invalshoeken (bv. samenhangend met beleidsprioriteiten). • De koepelvereniging KOMIMO zal hierbij, vanuit haar decretale taakstelling, betrokken worden. Ook de verenigingen, die lokaal actief zijn op het vlak van mobiliteit en verkeersveiligheid, dienen hierbij betrokken te worden.	
Wetenschappelijk Onderzoek en Innovatie	Lieten	**II. Omgevingsanalyse** **3. De overheid als sponsor, facilitator en kwaliteitsbewaker** **…** **5. Maatschappelijke context** … In internationale en Europese context kan een verschuiving van een “top-down’ benadering naar een op dialoog gerichte “Science in Society” worden opgemerkt. Burgers, social profit organisaties en middenveld-spelers moeten geïnformeerd en gevormd worden, zodat ze bewuste keuzes kunnen maken en actieve participanten worden in innovatie. Onzekerheden over veiligheid en aanvaardbaarheid van nieuwe producten en technologieën kunnen het innovatieproces sterk vertragen.	17
Brussel	Smet	**SD 10 - Onderwijs en jeugd: de slagkracht en omkadering van het onderwijs verhogen om kinderen en jongeren in de stad maximale ontplooiingskansen te geven** **OD 10.6 - Zorgen dat kinderen en jongeren zich thuis of kind aan huis voelen in Brussel** **…** Van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie in 2010 wordt gebruik gemaakt om reflectie- en	35

		participatie-initiatieven op poten te zetten over en voor kinderen en jongeren in Brussel, de hoofdstad van Europa.	
Gelijke Kansen	Smet	**Managementsamenvatting** **1. Het gelijkekansenbeleid** ***Handicap*** • Het gelijkekansenbeleid voor personen met een handicap is complementair met de zorg voor deze doelgroep. Het VN-verdrag voor personen met een handicap is een leidraad. In overleg met mijn collega van Welzijn en met het middenveld wil ik handicap als een volwaardig thema in alle beleidsdomeinen inbedden. Om dat op een grondige manier te doen, zal wetenschappelijk onderzoek nodig zijn, en het uitwerken van indicatoren om inclusie meetbaar te maken. • Het gelijkekansenbeleid gaat uit van een offensieve gedachte: ervoor zorgen dat mensen met een handicap zoveel en zo lang mogelijk kunnen deelnemen aan het reguliere aanbod. Niet alleen door een specifiek aanbod uit te breiden, maar ook door te vermijden dat mensen een specifiek aanbod nodig hebben, maak je de wachtlijsten korter. • Inclusief beleid begint bij inclusief denken. Daarom moet de beeldvorming over personen met een handicap wijzigen, in de media, in de omgang, en bij de overheid. Een tweede voorwaarde is een verhoogde beleidsparticipatie van personen met een handicap.	6
Gelijke Kansen	Smet	**1.Gelijke rechten en kansen voor mensen met een handicap.** **SD 6. Het thema 'handicap' wordt uitgebouwd als volwaardig beleidsthema van het Vlaams gelijkekansenbeleid.** **OD 6.3. Het gelijkekansenbeleid inzake 'handicap' is onderbouwd op basis van indicatoren en met beleidsgericht onderzoek.** Naast beleidsgericht onderzoek is er ook nood aan indicatoren en de monitoring van het beleid. Er zijn veel cijfers op vlak van welzijnsbeleid (gebruik van hulpmiddelen, beroep op zorginstellingen, leerlingen in buitengewoon onderwijs, aantal werknemers in beschutte werkplaatsen), maar er zijn weinig cijfers over de participatie van personen met een handicap aan de reguliere samenleving.	27

		Gelijke kansen en sociale inclusie kunnen dus nauwelijks gemeten worden waardoor een hele bevolkingsgroep onzichtbaar is. Een van de uitdagingen die ik aanga tijdens deze legislatuur is deze leemte op te vullen om op deze manier de inclusie van personen met een handicap te kunnen meten in een aantal sleuteldomeinen zoals arbeid, wonen, vrijetijdsbesteding, besluitvormingsprocessen, vorming/onderwijs,…	
		SD 7. De participatie van personen met een handicap in de samenleving wordt verhoogd. • Een van de grondbeginselen van gelijke kansen is de volwaardige participatie van de doelgroep in kwestie aan alle aspecten van de samenleving. Voor personen met een handicap betekent dit zeer concreet de deelname aan het reguliere onderwijs, op de reguliere arbeidsmarkt … in plaats van de aparte circuits waar zij nu nog te vaak in circuleren. • Personen met een handicap hebben 'om evenwaardig te participeren' nood aan voldoende ondersteuning (bijvoorbeeld assistentie en hulpmiddelen), redelijke aanpassingen (bijvoorbeeld een toegankelijke omgeving, aangepast openbaar vervoer, flexibele werkuren) en aan de juiste ingesteldheid (in plaats van vooroordelen, betutteling). Wanneer het hieraan ontbreekt hebben zij wel het formeel 'recht', maar nog steeds geen gelijke kansen. • Een ander knelpunt dat ik hier wil aangeven is het gebrek aan zichtbaarheid en herkenbaarheid van personen met een handicap. Daarom wil ik in het kader van het ontwikkelde verticaal beleid inzake handicap (en dus los van de initiatieven die in het kader van de OCMW-werking door andere beleidsdomeinen worden genomen), inzetten op twee inhoudelijke lijnen die het draagvlak kunnen bieden tot meer participatie van personen met een handicap, met name beeldvorming en beleidsparticipatie. **OD 7.2. De beleidsparticipatie van personen met een handicap wordt verhoogd.** • Een andere inhoudelijke lijn waarop ik deze legislatuur wil werken, is die van de beleidsparticipatie van personen met een handicap. Het opkomen voor rechten van personen met een handicap veronderstelt onder meer de aanwezigheid van personen met een handicap in adviesorganen, commissies, raden van bestuur van verschillende overheden. Daarom wil ik nagaan hoe de deelname van ervaringsdeskundigen en vertegen-woordigers van organisaties van personen met een handicap kan verzekerd worden, wat de randvoorwaarden daartoe zijn (vergadercultuur, toegankelijkheid van infrastructuur en informatie, betoelaging voor degelijke ondersteuning,…) en hoe de Vlaamse overheid daarin een voorbeeldfunctie	27

		op zich kan nemen.	
Jeugd	Smet	**SLOT** … Ik zou het eerder over engagementsverbintenis van civisme hebben, waarbij jongeren ruimte krijgen – de rode draad doorheen deze beleidsnota – om verantwoordelijkheid op te nemen. Voor hun eigen daden, voor elkaar, voor jongere en misschien zelfs voor de oudere generaties… Ik wil hierover het komende jaar een dialoog opzetten met zoveel mogelijk jongeren in Vlaanderen en Brussel.	30
Onderwijs	Smet	**SD 1 - Open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen** **OD 1.1 Jongeren voorbereiden op actief burgerschap** Leerlingenparticipatie is voor mij een prioriteit. Ik zal de conclusies van de evaluatie van het participatie-decreet gebruiken om de leerlingen een duidelijke stem te geven op school. In het Europees Jaar van de Vrijwilliger in 2011 zal ik het engagement van leerlingen binnen de school (vb. in de leerlingenraad) en buiten de school (vb. in de jeugdbeweging) extra in de verf te zetten. Ik zal het Traject Actief Burgerschap dat door de Koning Boudewijnstichting werd ontwikkeld, ruimer bekend maken.	21
Onderwijs	Smet	**SD 6 - De maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken** **OD 6.1 Het pedagogisch partnerschap tussen scholen en ouders ondersteunen** • Ouders zijn de eerste en belangrijkste partners in het netwerk van de school. Ouderbetrokkenheid komt de prestaties en het welbevinden van de leerlingen ten goede. Spijtig genoeg zijn er nog steeds bepaalde groepen van ouders die afhaken. Deze ouders moeten gestimuleerd worden om hun betrokkenheid bij het schoolleven van hun kinderen te verhogen. • In de regelgeving heeft de minimale betrokkenheid die we van alle ouders verwachten, recent zijn decretale weerslag gekregen in de vorm van een engagementsverklaring tussen school en ouders vanaf het schooljaar 2010-2011. Ik zal de implementatie van de engagementsverklaring actief begeleiden door ouders en scholen goed te informeren over het wat en waarom van de engagementsverklaring. Daarbij moet er bewaakt worden dat men in de scholen tot werkelijk evenwichtige engagementen komt, dat de adviserende rol van de schoolraad ernstig genomen wordt en dat de engagementsverklaring het leerrecht van de jongere niet schaadt.	41

		• Ouderbetrokkenheid mag echter niet verengd worden tot de engagementsverklaring. Dit is slechts een geformaliseerd minimum. Het zijn de informele vormen van participatie (zoals bijvoorbeeld schoolpoortcontacten, laagdrempelige communicatie, moedergroepen, leesouders, oudercomités, enzovoort) die het pedagogisch partnerschap echt schragen. Ik zal initiatieven nemen om via het LOP goede praktijken op te sporen en ruimer bekend te maken. • Ook de ouderkoepelverenigingen spelen een belangrijke rol bij het creëren van ouderbetrokkenheid. De samenwerking in de stuurgroep wil ik daarom intensifiëren.	
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**Managementsamenvatting** **1. Vlaanderen in Actie** **1.6 Draagvlakverwerving en communicatie** • Naast interactie met het middenveld worden ook kanalen uitgebouwd voor een actieve burgerparticipatie. Parallel aan de voorbije stappen in het ViA-project, moet de overheid erover waken dat de inbreng van de burger naar waarde geschat wordt en dat zijn input effectief gevolgd wordt. Het beleid moet bovendien een klimaat scheppen dat de burger in staat stelt om zelf actief mee te werken aan de beleidsdoelstellingen. • De platformen voor interactie en participatie beperken zicht niet tot de huidige en toekomstige Web 2.0-toepassingen. Met het oog op (soms moeilijk bereikbare) doelgroepen, een maximale respons en het beschikbare budget kunnen of moeten ook andere media ingeschakeld worden zoals massamedia of de organisatie van gerichte workshops, …	16
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**4. Geografische informatie: naar een moderne, geïntegreerde digitale dienstverlening van de Vlaamse overheid** **4.3 Het intra- en interbestuurlijke gegevensverkeer moet geïntegreerd uitgebouwd worden met het oog op een betere digitale dienstverlening aan burgers, bedrijven en organisaties** **4.3.3 De dienstverlening aan burgers, bedrijven en organisaties versterken** ***Vastgoed en perceel*** • In het kader van de ViA-doorbraak Groen en dynamisch stedengewest hebben we in het regeerakkoord een nieuwe visie op het ruimtelijke ordeningsbeleid vooropgesteld. In het kader van die nieuwe visie	47

		moet specifiek op het vlak van vergunningen de dienstverlening aan burgers, bedrijven en organisaties verbeteren door: - een klantgerichte en snelle afhandeling van stedenbouwkundige vergunningsaanvragen op alle bestuursniveaus; - garanties dat indieners vlot correcte informatie en adequaat advies over (ver)bouwintenties en -plannendossier kunnen opvragen. Daarbij hebben we in het regeerakkoord vooropgesteld dat internettoepassingen ontwikkeld zullen worden die de aanvrager begeleiden bij het kiezen van de juiste procedure en de juiste inhoud van zijn vergunningsaanvraag. • Om dat te kunnen realiseren, moeten voor burgers, bedrijven en organisaties de gegevens over woningen, percelen en de leefomgeving vlot toegankelijk en actueel zijn. Naast het aanreiken van overzichtelijk informatie over de rechtszekerheid van een woning of gebouw en informatie over de leefomgeving, kunnen ook interactieve mogelijkheden aangeboden worden die een vlotte manier van inspraak en betrokkenheid mogelijk maken.	
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**6. Geïnformeerd beleid in beslissende tijden** **6.1 Omgevingsanalyse** **6.1.2 Bedreigingen** • Vlamingen tonen relatief weinig interesse voor de politiek en voelen zich er ook niet erg bij betrokken. Die houding beïnvloedt in negatieve zin de algemene tevredenheid over de dienstverlening en voorzieningen van de overheid. • De pogingen die tot op heden zijn gedaan om de bevolking, bedrijven, organisaties (stakeholders) meer te betrekken bij de beleidsvoorbereiding, zijn nog beperkt en met dit overleg wordt de gewenste doelgroep nog te weinig bereikt. Wie al mondig is, maakt het meest gebruik van de huidige inspraakmogelijkheden. • De interesse en betrokkenheid van burgers en overheid ten aanzien van het internationale beleid is eveneens matig. Daardoor worden kansen gemist om bepaalde thema's op Vlaams niveau bespreekbaar te maken en worden aangereikte integratiekaders nog te weinig gebruikt.	57
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**7. Overheidscommunicatie** **7.3 Strategische en operationele doelstellingen**	67

		7.3.3 Directe interactie met de burger • Door gegevens open te stellen kunnen burgers actief een bijdrage leveren aan de verschillende fases van de beleidscyclus. Voor actieve burgerparticipatie volstaat een beleid van open data niet. De overheid moet ook innovatieve manieren creëren om de betrokkenheid in elke beleidsfase te stimuleren. • In deze legislatuur zal de Vlaamse overheid extra aandacht besteden aan projecten die directe interactie met de burger aanmoedigen. De afdeling Communicatie (DAR) moet - samen met de betrokken communicatieverantwoordelijken - in die projecten een initiërende en adviserende rol spelen: - door modellen te ontwikkelen voor succesvolle interactie en samenwerking met de burger, - door de projecten te volgen en de kennis erover te delen binnen en buiten de eigen organisatie, - door goede praktijken uit binnen- en buitenland te verzamelen en te delen, - door communities te organiseren waarin interne en externe experts kennis opbouwen en delen en projecten voortdurend evalueren.	
Alg. Reg. Beleid	Peeters	**7. Overheidscommunicatie** **7.4 Rolverdeling in de Vlaamse overheidscommunicatie** **7.4.5 De medewerker van de Vlaamse overheid** • Aan elke individuele medewerker van de Vlaamse overheid wordt gevraagd om mee te werken aan succesvolle contacten met de burgers. Dat kan onder meer door zowel mondeling als schriftelijk een duidelijke en begrijpelijke taal te gebruiken en door die taal als dat nodig is, aan te passen aan de doelgroep. • De medewerker moet zowel in de fase van de beleidsvoorbereiding als bij de beleidsuitvoering luisteren naar de burgers en participatie mogelijk maken. Ook moet hij alert zijn om overheidsinformatie bereikbaar te houden voor de niet-internetgebruiker en de niet-geoefende internetgebruiker.	75
Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid	Peeters	**5. De landbouwadministratie: efficiënt en doeltreffend** **5.4. Overleg met sector en maatschappij**	38

		• De komende jaren moet naast het overleg met de landbouwer ook met de agrovoedingsnijverheid en met de burger verder worden overlegd over de toekomst van het EU-landbouwbeleid. De burger moet geconfronteerd worden met zijn tegenstrijdige verwachtingen als burger en als consument.	
Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid	Peeters	**7. Het Vlaamse platteland, werkgebied voor een innovatief, sociaal en open Vlaanderen** **7.2. De drie sporen van het plattelandsbeleid draaien op kruissnelheid** • We gaan verder op de ingeslagen weg naar een Vlaams platteland met functieverweving waar mogelijk en functiescheiding waar nodig. Het regeerakkoord 2009-2014 geeft aan dat gewerkt zal worden via drie sporen. · Spoor 1: signaleren en bespreekbaar maken van plattelandsthema's en hiaten in het beleid. · Spoor 2: opzetten van horizontale projectinitiatieven op Vlaams niveau. · Spoor 3: ondersteunen en uitvoeren van gebiedsgerichte projecten. • In de komende vijf jaar wordt de gebiedsgerichte en projectmatige aanpak verder uitgebouwd. Projecten op het platteland en in de stadsrand bieden ruimte voor participatie en lokale initiatieven. Zo geven ze zichtbare invulling aan een innovatief, open en sociaal Vlaanderen. • Zowel de 'gebiedsgerichte' projecten op het platteland en in het randstedelijk gebied als de 'horizontale' plattelandsinitiatieven dragen bij tot onder meer: - kansen geven aan de ontwikkeling van landbouw in een geïntegreerde context; - toerisme, recreatie (dagtoerisme) en cultuur op het platteland kansen geven; - een inclusieve samenleving tot stand brengen met aandacht voor de armoedeproblematiek, ouderenzorg en jongerenwelzijn; - samenhang scheppen tussen de leefbaarheid op het platteland en in de stad; - plattelandsbewoners laten participeren in dorpsontwikkeling; - de open ruimte vrijwaren, herstellen en versterken; - werken aan een sterkere streekidentiteit ('regional branding'); - de plattelandseconomie ondersteunen en verder diversifiëren; - bijdragen tot een duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid op het platteland	45-46

		- bijdragen tot de kwaliteit van het milieu, de natuur en de omgeving op het platteland	
Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid	Peeters	**7. Het Vlaamse platteland, werkgebied voor een innovatief, sociaal en open Vlaanderen** **7.2. De drie sporen van het plattelandsbeleid draaien op kruissnelheid** **De gebiedsgerichte aanpak wordt versterkt uitgevoerd** • Ik vind het belangrijk om lokale initiatieven, die van onderuit door verenigingen, lokale besturen of particulieren worden genomen, te stimuleren en te ondersteunen. De lokale dynamiek dient te worden ondersteund omdat deze garant staat voor een duurzame samenleving. • De gebiedsgerichte aanpak wordt deze legislatuur onverminderd en versterkt uitgevoerd. In navolging van het project de Merode zullen nieuwe projecten zoals Gooik, De Wijers, 'Scheldelandschapspark' en'Schelde- Leie', worden onderzocht. Ik wil ook in deze nieuwe projecten investeren in quickwins. Deze quickwins zijn gericht op de realisatie van kortlopende kleine deelprojecten en dragen de bottom-up aanpak hoog in het vaandel.	47
Leefmilieu en Natuur	Schauvliege	**4. Omgevingsanalyse** **4.3 Beleidsinstrumenten en actoren** Burgers stellen hoge individuele eisen aan de overheid, en zijn ook veeleisender geworden voor de kwaliteit van de leefomgeving en de leefbaarheid voor de toekomst. Het maatschappelijk draagvlak voor het beleid wordt verhoogd door de burger meer te betrekken bij de beleidsvoering. Inspraakprocedures bij diverse plannen en programma's worden steeds vaker en vroeger in het proces ingeschreven.	14
Cultuur	Schauvliege	**Inleiding** **Cultureel kapitaal** In onze samenleving zijn er nog altijd groepen die minder makkelijk de weg naar cultuurvoorstellingen vinden. Daarom zal het Vlaamse cultuurbeleid mikken op een hoge toegankelijkheid en makkelijke instapmogelijkheid voor kansengroepen. Dat vraagt inspanningen van ieders kant: in communicatie, in aanbod, in drempelverlaging en in stimulansen. De stimulansen voor cultuurparticipatie kunnen niet alleen	8

		uit de culturele sector komen. Van jongs af aan moeten we kinderen warm maken voor cultuur en hen aanzetten om hun wonderlijke creativiteit en verbeelding te uiten. Het cultureel kapitaal dat ze in het onderwijs aanboren, zal een blijvende waarde voor hen hebben, maar ook voor de toekomst van Vlaanderen.	
Cultuur	Schauvliege	**I. Omgevingsanalyse** **1. Transversaal** **1.2. Participatie en diversiteit** Vergeleken met de algemene participatiegraad neemt een aantal groepen uit de samenleving beduidend minder deel aan cultuur. Dit participatiedeficit weerspiegelt zich bovendien in een sterke ondervertegenwoordiging van kansengroepen op het vlak van tewerkstelling in de culturele sectoren maar ook binnen de vrijwilligerswerking en de bestuursorganen. Beleidsmatig wordt er vaak weinig of geen rekening gehouden met deze ondervertegenwoordigde groepen. De afgelopen jaren werden de gesubsidieerde actoren uitgenodigd om zich te verhouden tegenover het vraagstuk van de diversiteit, vooral ten aanzien van interculturaliteit. Visieontwikkeling, denkprocessen en uiteenlopende initiatieven waren het resultaat. Ondanks deze inspanningen blijken de werkingen van organisaties weinig doordrongen te zijn van diversiteitsdenken. De aandacht voor diversiteit is een verhaal dat breder is dan cultuur maar alle domeinen van de samenleving beslaat. Domeinoverschrijdende samenwerking is dan ook noodzakelijk.	9
Cultuur	Schauvliege	**I. Omgevingsanalyse** **2. De sectoren** **2.1. Sociaal-cultureel volwassenenwerk en lokaal cultuurbeleid** • De deelname aan het sociaal-cultureel werk kreeg de jongste tien jaar veel aandacht van het beleid dat aan die participatie hoge verwachtingen koppelt. Deelname aan het verenigingsleven bevordert de integratie in de samenleving en werkt positief in op de kansen die men krijgt. • Het sociaal-culturele middenveld speelt dan ook een belangrijke rol in de realisatie van beleidsdoelstellingen voor het versterken van het sociale weefsel, het vorm geven aan een democratisch burgerschap, het bevorderen van het levenslang en levensbreed leren, het constructief omgaan met diversiteit, … • Het Participatiedecreet stelt de participatie, in zijn verschillende dimensies, als eerste en belangrijkste aandachtspunt. Het decreet werkt aanvullend en ondersteunend voor de sectorale decreten. Het biedt een	11

		combinatie van ondersteuningsmaatregelen, waarin vervat het structureel inbedden van de beleidsaandacht voor specifieke doelgroepen en het creëren van een subsidiekader voor vernieuwing rond participatie. Ondanks de recente opstart van dit decreet, is het belangrijk de uitvoering hiervan van nabij op te volgen en tijdig bij te sturen indien nodig. **2.2. De professionele kunsten** Cijfers wijzen aan dat het aantal culturele producties alleen maar is toegenomen. Nooit voordien is er zoveel geproduceerd. Deze verwijdering tussen vraag en aanbod houdt ook bedreigingen in. Bij gebrek aan presentatieplekken spelen stukken maar kortstondig in zalen, waardoor het ruime publiek amper de kans krijgt deze te bezichtigen. Anderzijds zijn er presentaties waarop het publiek afwezig blijft. We stellen ook vast dat meer productie helaas niet gepaard gaat met meer participatie door een meer verscheiden publiek.	12
Cultuur	Schauvliege	**II Strategische en operationele doelstellingen** **1. Strategische doelstellingen** **SD 2: Participatie en diversiteit als motoren voor vernieuwing verankeren** • Cultuur raakt iedereen. Hoewel zich stilaan een collectief bewustzijn ontwikkelt over de meerwaarde van diversiteit in het culturele veld, blijft er een structureel participatiedeficit van sommig bevolkingsgroepen. Dit gebrek aan evenredige deelname van kansengroepen (zoals etnisch-culturele minderheden, personen die in armoede leven, personen met een functiebeperking, …) is aanwezig in zowel de interne als de externe werking van organisaties en binnen het brede scala van passieve tot actieve participatie. Onderzoek wijst uit dat de belangrijkste drempels voor participatie liggen bij de thuissituatie, het onderwijsniveau, het sociale netwerk, de tijdsdruk, de economische situatie en de bereikbaarheid. • Ik wil streven naar een veelzijdige en doelgerichte set van beleidsmaatregelen, een duidelijk speerpuntenbeleid voor cultuurparticipatie, om deze complexe uitdaging aan te gaan. • Bij de vormgeving van mijn beleid hecht ik belang aan de stem van kansengroepen zelf, gezien zij inherent deel uit maken van de cultuursector. Ik nodig hen uit om het diversiteitsbeleid in de sector mee uit te tekenen maar ook voor zichzelf concrete doelstellingen te formuleren. Een noodzakelijke voorwaarde voor het interculturaliseren en diversifiëren van de sector is een goede afstemming met	16 17

		elkaar. Voor personen in armoede is er al het verticaal permanent armoedeoverleg. • Zoals in het regeerakkoord afgesproken, zal ik werk maken van een verhoging van de minimale aanwezigheid van beide geslachten in Vlaamse advies- en bestuursorganen tot 40% en van een gefaseerde aanpak om te komen tot een minimale aanwezigheid van 5% van personen met een etnisch diverse afkomst. • Personeel, publiek en aanbod blijven de centrale lijnen om tot een integraal diversiteitsbeleid te komen. Bijzondere aandacht moet gaan naar een personeelsbeleid, met inbegrip van vrijwilligers en raden van bestuur, met oog voor diversiteit. Deze cruciale schakel moet het thema binnen de bedrijfsvoering van de sector verankeren. Het streven naar een zo divers mogelijke personeelsbezetting op alle echelons is een belangrijke voorwaarde voor het stimuleren van de participatie en de ontwikkeling van een divers aanbod. • Bij de toekenning van subsidies wordt echter rekening gehouden met het inzetten op participatie en diversiteit. Hiervoor wil ik maximaal de bestaande instrumenten gebruiken. … • Communicatie is hét sleutelwoord binnen de driehoek cultuurparticipatie, interculturaliteit en diversiteit. Daarom moet in dialoog een verhoogde zelfreflectie worden bereikt in de openbare culturele sector. De eigen organisatie in vraag durven stellen, is de sleutel tot een structurele mentaliteitswijziging en het uitstippelen van een nieuwe koers. In tijden van globalisering is het koesteren van de eigen culturele identiteit een belangrijk gegeven maar dat mag niet leiden tot een verkrampte exclusieve houding. De gesubsidieerde organisaties worden blijvend uitgenodigd om de overgang te maken van intentie naar actie, van ‘denken over’ diversiteit naar concrete en structurele acties.	
Cultuur	Schauvliege	**II Strategische en operationele doelstellingen** **1. Strategische doelstellingen** **SD 4: Competentieverwerving en -waardering stimuleren** Cultuurbeleid, net als jeugd-, sport-, toerisme- en mediabeleid, geeft vorm en inhoud aan de gemeenschap (sociale ontplooiing) en aan het individu (zelfontplooiing). Streven naar levenskwaliteit en welvaart in Vlaanderen in 2020 gaat dan ook hand in hand met een verhoging van de participatie aan deze domeinen.	18
Cultuur	Schauvliege	**II Strategische en operationele doelstellingen**	23

		2. Sectoraal beleid **2.1. Sociaal-cultureel volwassenenwerk en lokaal cultuurbeleid** Het sociaal-cultureel volwassenenwerk heeft als belangrijke doelstelling o.a. het bevorderen van maatschappelijke participatie en sociale integratie. Onderzoek heeft aangetoond dat verenigingen scoren op dit vlak: actieve leden van een vereniging participeren meer aan cultuur en zijn meer betrokken bij het leven in hun buurt. Het sociaal-cultureel volwassenenwerk staat echter onder druk. Het participatiegedrag van de Vlaming verandert ingrijpend. Vooral in een stedelijke context, maar ook daarbuiten, laten die veranderingen zich voelen. Maatschappelijke verschuivingen weerspiegelen zich duidelijk in het sociaal-culturele landschap. Het sociaal-cultureel volwassenenwerk staat dan ook voor de uitdaging van herwaardering en legitimering van het beleidsveld.	
Cultuur	Schauvliege	**OD 3: Uitvoering geven aan en evalueren van het Participatiedecreet (SD 1 en SD 2)** Het beleid t.a.v. het sociaal-cultureel werk is in essentie een participatiebeleid. Het Participatiedecreet dat in de vorige legislatuur werd goedgekeurd, werkt aanvullend en ondersteunend voor de sectoraal georganiseerde decreten (o.m. het decreet op het sociaal-cultureel volwassenenwerk). De toepassing van dit decreet beoogt een verhoging en verdieping van de participatie van zoveel mogelijk mensen aan o.m. het cultuuraanbod. De focus ligt op kansengroepen zoals personen met een handicap, gedetineerden, personen in armoede, personen met een diverse etnisch-culturele achtergrond, gezinnen met kinderen. Ik wil in de loop van deze beleidsperiode het participatiebeleid nog versterken en streef -vooral naar een geïntegreerd en inclusief beleid. Ik zal in samenwerking met de minister van Jeugd de rol van het Participatiedecreet hierin en de effecten van de toepassing ervan in kaart laten brengen en evalueren. Ook de resultaten van het participatiebeleid naar lokale netwerken worden in kaart gebracht, met aandacht voor de effecten ervan op de lokale cultuur-, jeugd- en sportpraktijk. Deze lokale netwerken zijn immers een effectief en efficiënt instrument om personen in armoede bereiken. Ik zal nagaan hoe dit nog meer kan worden gestimuleerd en geoptimaliseerd.	24
Cultuur	Schauvliege	**OD 14: Afstemming productie, aanbod en spreiding (SD 1, SD 2, SD 6)** • De Kunstensector is creatief en zit steeds vol inspiratie. Niet verwonderlijk dus dat er, mede door de ondersteuning van de overheid binnen de kunstensector een hoge productie is. Deze productie ligt een stuk hoger dan de afname, waardoor vele projecten moeilijk gespreid worden. Dit is een spijtige zaak want heeft tot gevolg dat heel wat goeie, kwaliteitsvolle producties veel te snel uit onze Vlaamse zalen	28-29

		verdwijnen of, erger nog, er niet geraken. Mijn beleid zal er dan ook op gericht zijn een meer optimale verhouding te creëren via concrete ingrepen en maatregelen. • Zo zal er moeten bekeken worden of een afname van het productieaanbod zich niet opdringt en hoe we de doorstroming van onze kunstproducties naar diverse circuits kunnen stimuleren. Ik denk allereerst aan het wijde netwerk van cultuur- en gemeenschapscentra. Zij worden ondersteund vanuit het decreet Lokaal Cultuurbeleid. De kunstproductie wordt dan weer gesubsidieerd binnen het Kunstendecreet. Een afstemming van beide decreten moet daarom bekeken worden. • Dit moet leiden tot meer presentatiekansen, een betere geografische spreiding, en op die manier een verbreding van het publieksaanbod en publieksbereik. Spreiding is immers onlosmakelijk verbonden met participatie, het ene kan moeilijk los van het andere worden gezien. Specifiek naar de spreiding van de beeldende kunsten toe wil ik bekijken welke kansen er zijn voor kunst in de publieke ruimte.	
Cultuur	Schauvliege	**OD 20: Participatie bevorderen door evenementen (SD 2 en SD 5)** Evenementen brengen beweging en bereiken meestal meer publiek dan het bezoek aan de collectie van een museum of erfgoedinstelling. Ik wil op een geplande manier een evenementenbeleid ontwikkelen op Vlaams niveau in samenwerking met de steden en diverse andere mogelijke partners. Dit beleid moet meer afstemming bieden naar de grote tentoonstellingen en stadsfestivals die nu her en der worden georganiseerd. Daarnaast kunnen dergelijke evenementen ook een economische impact genereren die het mogelijk maakt om gedane investeringen ten dele terug te winnen. In die zin is het de bedoeling te streven naar een duurzame voortzetting van de participatie die hierdoor wordt bereikt.	32
Inburgering	Bourgeois	**Managementsamenvatting** Sinds 2004 is inburgering daarom uitgegroeid tot een volwaardig en prioritair beleidsthema. Hierbij is resoluut gekozen voor een maatschappijmodel waarin mensen samenleven op grond van gelijkwaardigheid, binnen een gemeenschappelijk kader van normen en waarden en met respect voor ieders eigenheid. Het einddoel ervan is een actieve participatie van eenieder aan de Vlaamse samenleving en het creëren van een voldoende sociale samenhang in die samenleving.	8

		… Inburgering is een geschikte manier om nieuwe Vlamingen een begeleide opstap naar volwaardige participatie aan de samenleving aan te bieden.	
Inburgering	Bourgeois	**2.Omgevingsanalyse** **2.2. Cultureel-maatschappelijke positie van nieuwe Vlamingen** **Maatschappelijke positie van nieuwe Vlamingen** De achterstandspositie van allochtonen is natuurlijk niet uniek voor België of Vlaanderen, maar de etnische achterstand lijkt in Vlaanderen wel groter te zijn dan in de ons omringende landen. Als gekeken wordt naar de arbeidsdeelname presteert Vlaanderen in internationaal opzicht opvallend zwak. Zowel in de buurlanden als in de rest van Europa ligt de arbeidsparticipatie van de groep allochtonen opmerkelijk hoger (berekening door Steunpunt Werk en Sociale Economie op basis van de Labour Force Survey).	18
Inburgering	Bourgeois	**2.3. Het beleidskader** **Vlaamse regeerakkoord** • Het inburgerings- en integratiebeleid dat de Vlaamse regering wil voeren, vertrekt van het gegeven dat de aanwezigheid van meerdere culturen in onze samenleving een feit is waar we positief mee aan de slag gaan en dat het een belangrijke bron is van vernieuwing. Het is een voortdurend leerproces van interactie, waarin ruimte is voor uitwisseling en onderhandeling. Bij conflicten wordt er samen gezocht naar oplossingen. Interculturaliteit is nu al een dagelijkse realiteit die we moeten inzetten als motor voor onze gezamenlijke toekomst. Interculturaliteit betekent niet dat mensen hun eigenheid verliezen. Mensen die met respect voor elkaars eigenheid in interactie gaan, creëren een nieuw perspectief en bouwen zo samen aan de toekomst van Vlaanderen. • Vanuit deze visie streeft de Vlaamse regering naar een volwaardige participatie aan het maatschappelijk leven voor iedereen. Daarbij zal zij oog hebben voor de maatschappelijk kwetsbare groepen. Er zullen bijzondere inspanningen geleverd worden voor het bevorderen van de werkgelegenheid en de overheid zal daarbij het goede voorbeeld geven. **Pact 2020** • Met het Pact 2020 streeft Vlaanderen tegen 2020 naar een inclusieve samenleving. Inclusie betekent dat	19

		barrières voor maatschappelijke participatie, zoals armoede, sociale ongelijkheid en andere vormen van uitsluiting, bestreden worden. • Het is de ambitie om in 2020 te leven in een solidair, open en verdraagzaam Vlaanderen, waarin het sociaal kapitaal minstens op het niveau ligt van de top vijf van Europese landen. Dat blijkt uit een actieve participatie aan het verenigingsleven en het vrijwilligerswerk.	
Inburgering	Bourgeois	**2. Omgevingsanalyse** **2.4. Het inburgerings- en integratiebeleid: een stand van zaken** **2.4.1 Het primaire inburgeringstraject – stand van zaken** <u>Inburgering van oudkomers</u> Voor ouders van schoolgaande en leerplichtige kinderen heeft inburgering, naast het belang voor het eigen actief burgerschap, de ondersteuning van de opvoeding en de schoolbegeleiding van de kinderen voor ogen. Daarom zijn zij ook een prioritaire doelgroep van inburgering. Uit onderzoek blijkt dat de samenwerking tussen ouders en de school een positief effect heeft op de steun en opvoeding die deze ouders aan hun kinderen bieden, waardoor de risico's op minder goed presteren en zich minder goed voelen op school verkleind worden. Het bevorderen van de ouderbetrokkenheid vergt zowel inspanningen van de school zelf als van de ouders. Kennis van het Nederlands en inzicht in het functioneren van onze samenleving zijn voor de ouders noodzakelijke voorwaarden voor een goede communicatie met de school en het lerarenteam en voor actieve participatie.	25
Inburgering	Bourgeois	**2.6. Coördinatie en opvolging van het beleid – stand van zaken** Als instrument voor het Europees integratiebeleid, is een Europees Integratiefonds opgericht. Vlaanderen doet een beroep op dit fonds en heeft als prioritaire doelstelling gekozen voor het versterken van het Vlaamse inburgeringsbeleid. Inburgering staat in voor de cofinanciering (50%) van de projecten en acties gefinancierd met dit Europees Integratiefonds. Een ander initiatief van de Europese Commissie is de oprichting van een Europees Integratieforum. Het geeft de kans aan migrantenorganisaties om in dialoog te gaan met de Europese instellingen om hun visie te delen over de uitdagingen en prioriteiten in het kader van het integratiebeleid. Voor Vlaanderen neemt het Minderhedenforum deel aan dit Forum.	31
Inburgering	Bourgeois	**3. Strategische en operationele doelstellingen** **3.1. Uitdaging 1: Meer nieuwe Vlamingen vinden hun plaats in onze samenleving**	33

		Ouders van schoolgaande kinderen vinden hun weg naar het onthaalbureau • Voor ouders van schoolgaande en leerplichtige kinderen heeft inburgering een dubbel doel:een begeleide opstap naar integratie en bevorderen van de betrokkenheid als ouder bij hetschoolgebeuren. Kennis van het Nederlands en inzicht in het functioneren van onze samenleving zijn voor de ouders noodzakelijke voorwaarden voor een goede communicatie met de school en het lerarenteam en voor ouderparticipatie. Inburgeraars die ouder of voogd zijn van een schoolgaand of leerplichtig kind behoren dan ook tot de prioritaire groep inburgeraars. • Samen met onder meer de onthaalbureaus en onderwijs zal ik concrete initiatieven nemen om ouders die daar baat bij hebben te stimuleren om een inburgeringstraject te volgen. Tegelijkertijd zal ik het inburgeringsaanbod – waar nodig – beter afstemmen op de noden en behoeften van deze ouders. Samen met onder meer de integratiesector en het onderwijs zal ik nagaan hoe de participatie van nieuwe Vlamingen aan het schoolgebeuren van hun kinderen gestimuleerd kan worden. Daarbij wordt uitgegaan van de resultaten van het project "School en ouders – ouderbetrokkenheid verhogen via een behoeftegericht aanbod NT2".	
Inburgering	Bourgeois	**3. Strategische en operationele doelstellingen** **3.1. Uitdaging 1: Meer nieuwe Vlamingen vinden hun plaats in onze samenleving** **De stem van de doelgroepen wordt gehoord** Participatie en inspraak van de bijzondere doelgroepen van het integratiebeleid waren en blijven belangrijke aandachtspunten voor het beleid. Daarom zal ik de werking van het Minderhedenforum als participatieorganisatie versterken.	36
Inburgering	Bourgeois	**3. Strategische en operationele doelstellingen** **3.2. Uitdaging 2: de doelmatigheid van het aanbod is verder verbeterd** **Een actief taalpromotiebeleid ondersteunt het integratieproces** Inzake taalpromotie gebeurt er al heel wat in Vlaanderen. Het creëren van een positief klimaat ten aanzien van het Nederlands moet een blijvend aandachtspunt zijn voor iedereen. Vandaag richt het	37

		taalpromotiebeleid zich nog te vaak tot enkel de anderstaligen die niet verplicht zijn een opleiding Nederlands tweede taal te volgen. Het is echter belangrijk dat ook cursisten die een verplicht traject volgen en ook Nederlandssprekenden doelmatig benaderd en betrokken worden in het kader van taalpromotie. Het gaat immers niet enkel om Nederlands leren, maar ook om Nederlands actief gebruiken om te kunnen participeren in de samenleving. Daarom dient er blijvend ingezet te worden op (taal)promotie en sensibilisering, onder meer door het opzetten van een brede, maatschappelijke publiciteits- en sensibiliseringscampagne over het belang van het Nederlands als voorwaarde voor participatie.	
Inburgering	Bourgeois	**3.2. Uitdaging 2: de doelmatigheid van het aanbod is verder verbeterd** **Stimuleren van maatschappelijke participatie krijgt voldoende aandacht** Deelname aan de samenleving is het uiteindelijke doel van inburgering. Het sociaal perspectief moet daarom nog meer de rode draad doorheen het inburgeringstraject zijn. Het is een belangrijk aandachtspunt binnen de geïntegreerde trajectbenadering. Algemeen wordt erkend dat het kunnen ontwikkelen van netwerken één van de belangrijkste doelen is voor het maatschappelijk functioneren van elke inburgeraar. Werken aan de maatschappelijke participatie van inburgeraars zal er ook toe leiden dat de inburgeraar en de modale Vlaming, ook de Brusselaar de kans krijgen om elkaar beter te leren kennen en inzien dat inburgering een positief verhaal is, niet alleen voor de inburgeraar maar ook voor de samenleving. Het is aangewezen dat de onthaalbureaus structureel de opdracht en de ruimte krijgen om, onder meer via het programma loopbaanoriëntatie, gerichter werk maken van de maatschappelijke participatie. Daarvoor zal het inburgeringsdecreet worden aangepast. Ik zal nagaan hoe goede praktijkvoorbeelden – zoals het Nederlandse systeem van inburgeringscoaches - vertaald kunnen worden naar de Vlaamse context.	39
Inburgering	Bourgeois	**3.2. Uitdaging 2: de doelmatigheid van het aanbod is verder verbeterd** **Er is een volwaardig inburgeringsbeleid voor minderjarige nieuwkomers** • Onthaalbureaus kunnen momenteel enkel minderjarige anderstalige nieuwkomers tussen vijf en achttien jaar toeleiden naar onderwijs. 61% van de minderjarige nieuwkomers zijn echter minder dan vijf jaar. Daarvan zijn er 29% tussen tweeënhalf en vijf jaar. Het is daarom aangewezen dat het onthaalbureau – in samenspraak met lokale besturen en onderwijspartners- ook kleuters kan toeleiden naar onderwijs. Het kleuteronderwijs vormt immers een voorbereiding op een goede start in het lager onderwijs en verkleint de kans op schoolachterstand. Ik zal het inburgeringsdecreet op dat punt aanpassen zodat kinderen tussen	39

		tweeënhalf en vijf jaar ook doelgroep worden van inburgering. • Inburgering van minderjarige anderstalige nieuwkomers verloopt vooral via onderwijs. Daarnaast moet er ook aandacht zijn voor het informeren over en toeleiden naar vrijetijdsactiviteiten. Minderjarige nieuwkomers vragen een specifieke aanpak. Er moet rekening gehouden worden met de beperkte kennis van de Nederlandse taal. Veelal zal men inspanningen moeten doen om de informatie tot bij de minderjarige te krijgen en kan er niet louter vraaggericht gewerkt worden. Er is m.a.w. nood aan een goed uitgebouwd aanbod maatschappelijke participatie voor deze kinderen en jongeren.	
Inburgering	Bourgeois	**3.2. Uitdaging 2: de doelmatigheid van het aanbod is verder verbeterd** **Er is een vlotte overgang van het primaire naar het secundaire inburgeringstraject** • Inburgering is meer dan een categoriaal beleid. Inburgeraars komen ook in contact met reguliere voorzieningen en andere burgers. En vice versa. Het primaire inburgeringstraject moet met andere woorden uit zijn cocon breken en de brug slaan naar andere sectoren en de brede samenleving. Dat kan onder meer door binnen het primaire traject het onderdeel maatschappelijke participatie stevig uit te bouwen en door het civiele effect van het inburgeringsattest en -certificaat te verhogen. • We moeten inspanningen doen om zoveel mogelijk inburgeraars te motiveren om in eensecundair traject te stappen en de betrokken sectoren moeten hun aanbod voldoende toegankelijk maken voor deze nieuwe Vlamingen. Vanuit haar expertise kan de integratiesector ondersteuning bieden. Concreet denk ik alvast aan het volgende: - samen met onderwijs alle inburgeraars motiveren om verder Nederlands als tweede taal (NT2) te volgen en hen een gepast aanbod aanbieden, bv. geïntegreerde taaltrajecten, taalstages, etc. - samen met onderwijs inburgeraars met een educatief perspectief motiveren voor een educatief traject en hen hierbij ondersteunen. De projectervaringen van de onthaalbureaus en de Consortia Volwassenenonderwijs ter zake kunnen hiervoor input leveren. In het primaire traject komt er een volwaardig aanbod LO-educatief; - samen met de VDAB, Syntra-Vlaanderen en de sociale partners inburgeraars met professioneel perspectief motiveren om een inwerkingstraject of traject richting zelfstandig ondernemerschap te volgen en een gepast aanbod uitwerken; - samen met welzijn, cultuur en sport inburgeraars motiveren tot actieve deelname aan het	40

		verenigingsleven en tot vrijwilligerswerk. In het primaire traject komt er een volwaardig aanbod LO-sociaal.	
Inburgering	Bourgeois	**3.2. Uitdaging 2: de doelmatigheid van het aanbod is verder verbeterd** **De integratiecentra stimuleren voorzieningen en overheden om te interculturaliseren** • De provinciale en lokale integratiecentra hebben een ondersteunende en stimulerende opdracht ten aanzien van het beleid in de verschillende maatschappelijke beleidsdomeinen en op de verschillende beleidsniveaus. In het verleden hebben de integratiecentra vaak een pioniersrol vervuld in het ontwikkelen van methodieken die de toegankelijkheid van maatschappelijke voorzieningen moesten verhogen. Zo ontwikkelden zij o.m. het concept van onthaalbureaus en speelden zij een sterke stimulerende rol bij de interculturalisering van het onderwijs. • Geleidelijk is het integratiebeleid in de meeste beleidsdomeinen beter uitgewerkt en is de rol van de integratiecentra minder duidelijk geworden. Toch bestaan er nog altijd lacunes. Het feit dat nieuwe Vlamingen nog steeds slechter scoren op tal van beleidsdomeinen, geeft aan dat er nog werk aan de winkel is van het verhogen van de toegankelijkheid van de reguliere voorzieningen en de evenredige participatie aan tal van maatschappelijke sectoren.	41
Inburgering	Bourgeois	**3.4. Uitdaging 4: systematische opvolging en evaluatie zijn een feit** **Er is een permanente onderzoekslijn inburgering en integratie** • Een inclusief en gecoördineerd beleid dat effectief en efficiënt wil zijn, moet van bij de planning en ontwikkeling voldoende in de realiteit gefundeerd zijn. Dat veronderstelt een doorgedreven systematische opvolging, monitoring en evaluatie van het beleid. De decretale opdracht om het inburgeringsbeleid periodiek te evalueren zal onverkort worden uitgevoerd en ik zal nagaan hoe er rond het thema inburgering een meer permanente onderzoekslijn uitgebouwd kan worden, gelinkt aan de KBI als beleidsinstrument. Dat zal het mogelijk maken het inburgeringsbeleid gerichter wetenschappelijk te onderbouwen en systematisch op te volgen. • Hierbij zal de nodige afstemming gebeuren met de ‘integratiekaart’, een instrument dat in opdracht van de Vlaamse overheid door het Steunpunt Gelijkekansenbeleid ontwikkeld wordt. Deze integratiekaart moet het mogelijk maken om de relatieve positie en de mate van integratie van nieuwe Vlamingen in de samenleving in kaart te brengen, op te volgen en te verklaren. In haar huidige ontwikkeling omvat de	48

		integratiekaart drie onderzoekslijnen die parallel en geïntegreerd uitgevoerd worden: - de opbouw van een longitudinaal monitorsysteem, in eerste instantie op basis van bestaande secundaire bronnen (de integratiemonitor); - de survey 'integratie en participatie van etnisch-culturele minderheden' die een aantal leemtes invult en een basis biedt voor verklaringen; - kwalitatief thematisch onderzoek dat bovenvermelde onderzoekslijnen ondersteunt. • Het is de bedoeling om de integratiekaart als beleidsinstrument verder uit te bouwen en hiervoor in de nodige middelen te voorzien. De beheersovereenkomst met het Steunpunt Gelijkekansenbeleid loopt af in 2011. Tegen dan zal duidelijk zijn welke onderdelen van de integratiekaart onder welke voorwaarden door de Vlaamse overheid opgenomen kunnen worden en voor welke onderdelen er in verder wetenschappelijke ondersteuning voorzien zal moeten worden. • Gelijktijdig met de ontwikkeling van een Vlaamse integratiekaart wordt er geïnvesteerd in het ontwikkelen van een lokale integratiemonitor, dat is een systematische set van beleidsindicatoren die het lokale integratiegebeuren in kaart brengt. Dat lokale besturen bij het strategische proces van beleidsplanning en -ontwikkeling rond het integratievraagstuk ondersteund worden door het aanleveren van betrouwbare, valide informatie is immers dringend nodig. Ook bij de bespreking van de convenanten 2009-2011 met de lokale besturen die beschikken over een erkende integratiedienst kwam de noodzaak tot goede en meetbare indicatoren naar boven. • De beschikbaarheid van een dergelijk instrumentarium maakt het mogelijk dat lokale overheden bij de opmaak van hun beleidsplanning een actuele beleidscontext hebben, gericht op de participatie van de doelgroepen van het integratiedecreet op de verschillende beleidsdomeinen. Dergelijke informatie is essentieel om de uitvoering van het lokale integratiebeleid te kunnen sturen en prioriteiten te bepalen.	
Toerisme	Bourgeois	**4. De volwaardige participatie aan toerisme voor iedere Vlaming mogelijk maken** • Vakantie wordt beschouwd als een basisbehoefte, maar voor 6% van de Vlamingen is het niet vanzelfsprekend om met vakantie te gaan wegens financiële beperkingen (cijfers 2006).22 Dit is beduidend minder dan in 2002 (14%), maar in 2008 was er ook een duidelijke verschuiving naar motieven omwille van de economische crisis en de onzekerheid die dit meebrengt. Ongeveer 7,3% van de Vlamingen geven de crisis aan als een motief waarom in 2008 geen vakantie werd genomen, waar dit	31

		in 2002 maar iets meer dan 1% van de Vlamingen was. Het Steunpunt Vakantieparticipatie is een dienst van Toerisme Vlaanderen die een vakantieaanbod aan sociale tarieven uitwerkt voor deze groep. Het aantal personen dat gebruik maakt van de diensten van het Steunpunt steeg de laatste jaren explosief: van 20.612 in 2006 naar 50.980 in 2007 en 72.912 in 2008. Ook het sociaal-toeristische aanbod wordt continu uitgebreid. Vlaanderen mag zich anno 2009 een pionier noemen van het Toerisme voor Allen. 23 In erkende verblijven Toerisme voor Allen jeugdlogies, vakantiecentra voor volwassenen en campings is een stijging in overnachtingen aanwezig: in 2006 2,9 miljoen overnachtingen, in 2007 2,9 miljoen overnachtingen en in 2008 3,18 miljoen overnachtingen. • In de periode 2004-2008 werd ongeveer 20 miljoen euro aan subsidies uitgekeerd voor jeugdinfrastructuur waarvan de meeste nieuwbouw- en moderniseringsdossiers. De totale capaciteit voor de erkende jeugdverblijven bedraagt ongeveer 37.000 plaatsen en in de volwassenenverblijven ongeveer 9.000 plaatsen. • Alle Vlamingen moeten op een volwaardige en door henzelf gekozen wijze kunnen participeren aan het toerisme. De Vlaamse Regering zal het Toerisme voor Allen-aanbod verder uitbouwen zodat Vlaanderen kan beschikken over voldoende kwalitatieve en betaalbare vormen voor jongeren-, groepsen gezinslogement, zoals familiehotels, gastenkamers, plattelandstoerisme, jeugdkampplaatsen en kampeerplaatsen. Daarbij krijgt een brede waaier van doelgroepen elk een specifieke benadering: personen met financiële beperkingen, personen met fysieke beperkingen en ouderen, jongeren en gezinnen met kinderen. Voor een maximum rendement op de gedane investeringen door de overheid en de privésector, zal Toerisme Vlaanderen het Toerisme voor Allen-aanbod ook actief en gericht promoten in het binnenland en op geselecteerde buitenlandse markten. • Met onderstaande acties draagt toerisme een steentje bij tot het realiseren van meerdere Viadoelstellingen: toerisme werkt mee aan een warme samenleving, een solidair Vlaanderen, de bestrijding van sociale uitsluiting, de diversifiëring van het zorgaanbod en een meer gelukkige bevolking.	
Onroerend Erfgoed	Bourgeois	**4. De onroerende efgoedzorg speelt in op de maatschappelijke dynamiek** **4.3. Aandacht voor maatschappelijke vraagstukken** **c) Diversiteit** • Ook en vooral wil ik de erfgoedparticipatie bevorderen bij de diverse sociale en culturele	38

		bevolkingsgroepen. Voornamelijk een grote betrokkenheid van de nieuwe Vlamingen bij ons onroerend erfgoed vormt een grote maar niettemin boeiende uitdaging. Deze zijn soms relatief moeilijk te bereikendoor de culturele achtergrond, het opleidingsniveau en/of de beperkte financiële middelen. • Nochtans kan onroerend erfgoed een hefboom zijn voor integratie en armoedebestrijding. Erfgoededucatie en –beleving zijn, net zoals taalonderwijs en cultuureducatie, belangrijk bij het integratieproces in de Vlaamse samenleving. Nieuwkomers leren via erfgoededucatie en –beleving de Vlaamse samenleving, geschiedenis en cultuur beter kennen. Ook heeft onroerend erfgoed de potentie om sociale cohesie en identiteitsgevoel te stimuleren. Investeren in erfgoed kan eveneens een motor zijn voor de herwaardering en opleving van een (achtergestelde) buurt, wijk of stadsdeel. De Archeologische Dienst van de Franse stad Saint-Denis – partner van het VIOE in het Europese Archeology in Contemporary Europe project –slaagt er bijvoorbeeld in met een publieksgerichte werking de diverse en multiculturele bevolking aan te spreken en te betrekken. • Daarom wil ik onroerend erfgoed inzetten als verbindende factor in projecten van sociale cohesie en interculturele dialoog. Ik laat mijn administratie concrete projecten uitwerken die de nieuwe Vlamingen kan aanzetten tot een grotere erfgoedparticipatie.	
Bestuurszaken	Bourgeois	**2 Een open en innovatieve overheid voor een betere dienstverlening** **2.2 Open en luisterende overheid** **2.2.1 Luisteren naar de samenleving** • Het strategische adviesstelsel via de strategische adviesraden (SAR), is een belangrijk instrument om de vinger aan de pols van de maatschappij te houden. • Aan het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (SBOV) is een onderzoeksopdracht toevertrouwd voor een verbeteringsgerichte procesevaluatie van het nieuwe strategische adviesstelsel (2009). Samen met de minister-president zal ik de resultaten van deze studie gebruiken als aanknopingspunt voor het verder optimaliseren van de werking van de SAR's, alsook voor een evaluatie van de huidige consultatiepraktijk en eventuele bijsturing ervan. • Naast het maximaal inzetten van deze instrumenten, wil ik via goed gekozen pilootprojecten nieuwe manieren verkennen om burgerparticipatie mogelijk te maken.	21

Bestuurszaken	Bourgeois	**4 Met ict en e-government naar geïntegreerde oplossingen** **4.3 Technologie innovatie- en doelgericht inzetten** **4.3.4 E-government-projecten** • E-participation in een open overheid is een tendens die ik zeker wil opgevolgen. E-participation komt erop neer dat internetplatformen (in de vakpers Web 2.0 genoemd) een integraal deel worden van de toekomstige communicatie over en weer met burgers, bedrijven en belangengroepen. Met het oog op een open en innovatieve Vlaamse overheid, actief luisterend en proactief, snel en adequaat inspelend op de polsslag van de maatschappij", wil ik onderzoeken met welke ICT-middelen we dit kunnen ondersteunen. Hierbij wordt gedacht aan instrumenten zoals discussiefora, coproductiefora en innovatieve internetplatformen (cfr. Nederlandse "Ambtenaar 2.0") die de interactie van de verschillende beleidsdomeinen met hun belanghebbenden faciliteren en stimuleren. • Suggestiepunten bieden Vlaamse burgers de mogelijkheid om hun suggesties of bedenkingen bij de dienstverlening van de overheid rechtstreeks bij de betrokken overheden in te dienen. Op die manier vormen ze een rechtstreeks interactiekanaal tussen de burger en de overheid, en een belangrijk hulpmiddel voor de continue verbetering van de overheidsdienstverlening.	35
Binnenlands Bestuur	Bourgeois	**3. Strategische doelstelling: "Verhogen van de bestuursefficiëntie door gebruik van ICT, gegevensdeling en procesbeheer tussen Vlaanderen, de lokale besturen en de provincies"** In verband met deze problematiek bepaalt het regeerakkoord: … *In uitvoering van diverse Europese richtlijnen (Inspire, EDRL,…) bouwen we op interbestuurlijk vlak kruispuntbanken, inzonderheid rond persoons- en bedrijfsinformatie, geo-informatie en dienstenaanbod. Om een betere digitale dienstverlening aan burgers, bedrijven en organisaties te kunnen aanbieden zullen we de verschillende initiatieven bundelen die de ruggengraat vormen voor dit geïntegreerd intra- en interbestuurlijk gegevensverkeer. Door die middelen en expertise samen te brengen wordt een meer geïntegreerde aanpak mogelijk voor de verdere uitbouw van die generieke instrumenten voor gegevensuitwisseling met burgers, bedrijven en organisaties en wordt een betere afstemming mogelijk op de transversale beleidsprojecten opgenomen in de Vlaamse Toekomstvisie 2020.* *We blijven zorgen dat in deze kennismaatschappij iedereen dezelfde toegang en kansen krijgt om gebruik te*	22

		maken van die digitale instrumenten.	
Welzijn, Volksgez. en Welzijn	Vandeurzen	**IV. Strategische en operationele doelstellingen** **SD1: We versterken mensen in hun fysiek, psychische en sociaal welbevinden door welzijns- en gezondheidsproblemen zoveel mogelijk te voorkomen, zo vlug mogelijk te detecteren en tijdig en adequaat aan te pakken.** **OD1.2 We willen bij vragen en problemen snel de gepaste hulp inzetten om zo erger te voorkomen** **Eerstelijnswelzijnswerk** De centra voor algemeen welzijnswerk en de OCMW zijn hierin belangrijke partners. Samen met de verenigingen waar armen het woord nemen en de instituten voor samenlevingsopbouw hebben zij als doelstelling om de participatie van alle personen aan het maatschappelijk leven dusdanig te bevorderen dat zij hun individuele en sociale rechten beter kunnen effectueren. Ze moeten daarbij problemen signaleren in het functioneren van de maatschappelijke basisvoorzieningen en een actief preventiebeleid voeren. We moedigen hen daarbij aan hiervoor samen te werken met andere actoren zoals onder andere het straathoekwerk, de allochtone zelforganisaties, Kind & Gezin en andere relevante actoren.	25